

Institutt for samfunnsforskning

Årsmelding 2001

© ISF 2002

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 OSLO
www.samfunnsforskning.no

Rapport 2002:1
ISBN 82-7763-167-7
ISSN 0333-3671

Materialet i denne rapporten er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Det er lagt ut på internett for lesing på skjerm og utskrifter til eget bruk. Uten særskilt avtale med ISF er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring utover dette bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Redaksjonssekretør/layout: Ingebjørg Wesche
Spørsmål rettes til redaksjonen telefon 23 08 61 86, epost: isf@isaf.no

Innhold

1	Institutt for samfunnsforskning.....	7
2	Styret	9
2.1	Styrets sammensetning 2001.....	9
2.2	Styrets beretning for 2001	10
3	Staben	12
3.1	Vitenskapelige stillinger	12
3.2	Øvrige vitenskapelige medarbeidere.....	21
3.3	Gjesteforskere	22
3.4	Prosjektassistenter.....	22
3.5	Administrasjonen.....	22
3.6	Biblioteket.....	22
3.7	IT-avdelingen	23
3.8	Kantinen	23
3.9	Faglig bakgrunn i staben	23
3.10	Forskningsledere	24
3.11	Vitenskapelig kompetanse.....	24
4	Prosjekter under arbeid i 2001	26
4.1	Sysselsetting og arbeidsvilkår	28
4.2	Kjønn og samfunn.....	43
4.3	Velferdsstat og sivilsamfunn.....	55
4.4	Politikk, opinion og makt.....	68
4.5	Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner.....	80
4.6	Makt- og demokratiutredningen	91

5	Tilknytning til universitetene	97
5.1	Bistillinger ved universiteter/høyskoler	97
5.2	Bistillinger ved ISF	98
5.3	Undervisning og sensorvirksomhet	98
5.4	Bedømmelseskomitéer	99
6	Internasjonale kontakter og forsknings samarbeid	100
6.1	Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere	100
6.2	Forskeropphold ved utenlandske institusjoner	106
6.3	Gjesteforelesninger ved utenlandske lærersteder	107
6.4	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	107
6.5	Utenlandske forskningsakademier	108
7	Stabens faglige oppgaver utenom ISF	109
7.1	Vitenskapelige styrever og råd	109
7.2	Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper	109
7.3	Søknadsbehandling og konsulentoppgaver	111
7.4	Verv i faglige organisasjoner	112
7.5	Det Kongelige Norske Videnskapers Selskap	112
7.6	Det Norske Videnskaps-Akademi	112
7.7	Redaksjonelt arbeid	113
7.8	Styrever, råd og utvalg	115
8	Publikasjoner	117
8.1	ISF-publikasjoner	117
8.2	Bøker og monografier	118
8.3	Rapporter utgitt av andre institusjoner	119
8.4	Tidsskrift- og bokartikler	121
8.5	Vitenskapelig publisering	132
8.6	Kongress-papers og -foredrag	132
8.7	Kroniker og avisartikler	143
9	Konferanser og seminarer	147
9.1	Konferanser	147
9.2	Sesjoner ved faglige konferanser	148

9.3	Instituttseminar.....	148
9.4	Vilhelm Aubert Memorial Lecture	148
9.5	Arvid Brodersen-forelesning	149
10	Formidling.....	150
10.1	Tidsskrifter.....	150
10.2	ISF-rapporter.....	152
10.3	ISF Sammendrag	152
10.4	Hjemmesider på internett	152
10.5	Brukermøter	153
10.6	Mediekontakt og formidling til allmennheten	154
10.7	Annen forskningsformidling.....	155
11	Administrasjon og økonomi	156
11.1	Biblioteket.....	156
11.2	IT-avdeling	157
11.3	Sekretariatsoppgaver	157
11.4	Instituttets økonomi	157
11.5	Regnskap.....	160
12	Summary in English.....	166
12.1	A Short Presentation	166
12.2	Publications.....	167
12.3	Projects in Progress 2001.....	169

Institutt for samfunnsforskning

Det overordnede mål for Institutt for samfunnsforskning er å bidra til kunnskap om samfunnets oppbygging og utvikling, samt å utvikle modeller og metoder til å analysere disse forhold.

Fra det ble opprettet i 1950 til omkring 1970 spilte instituttet en avgjørende rolle for veksten i samfunnsforskningen i Norge. Institutt for samfunnsforskning har hele tiden vært tverrfaglig orientert, og vil føre denne tradisjonen videre.

Institutt for samfunnsforskning er et av de få samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøene utenfor universitetene som ikke er spesialisert på en spesiell sektor. Instituttet søker å skape et bredt fagmiljø uten skarpe institusjonelle grenser mellom grunnforskning og anvendt eller problemorientert forskning. Institutt for samfunnsforskning ønsker derfor å bidra til at begge typer forskning drives innenfor samme miljø. Dette kommer til uttrykk blant annet gjennom nær kontakt og samarbeid med Universitetet i Oslo, Norges forskningsråd, mer spesialiserte og anvendte institutter samt flere av departementene.

Institutt for samfunnsforskning ser det som en sentral oppgave å drive opplæring av yngre forskere og å legge forholdene til rette for at medarbeiderne kan ta doktorgrad og kvalifisere seg for høyere vitenskapelige stillinger.

De fleste av instituttets prosjekter faller innenfor fem hovedområder, som til dels skjærer på tvers av hverandre:

-
- Sysselsetting og arbeidsvilkår
 - Kjønn og samfunn
 - Velferdsstat og sivilsamfunn
 - Politikk, opinion og makt
 - Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

På disse områdene er det et mål å kartlegge og forklare trekk ved norske samfunnsforhold, samt i størst mulig grad se dem i et internasjonalt perspektiv.

Styret

2.1 Styrets sammensetning 2001

Oppnevnt av Norges forskningsråd

Konserndirektør Grete Faremo

Professor Rune Sørensen (varamedlem)

Oppnevnt av Universitetet i Oslo

Professor Aanund Hylland (nestleder)

Professor Hege Skjeie (varamedlem)

Professor Eduardo Archetti

Professor Edgeir Benum (varamedlem)

Oppnevnt av styret ved Institutt for samfunnsforskning

Professor Jon Elster

Forsker Rune Slagstad (varamedlem)

Professor Eivind Smith (leder)

Direktør Terje Hauger (varamedlem)

Oppnevnt av de ansatte ved Institutt for samfunnsforskning

Stipendiat Harald Dale-Olsen

Forsker Ørnulf Seippel (varamedlem)

2.2 Styrets beretning for 2001

Den ordinære virksomheten er blitt videreført i 2001 ut fra instituttets etablerte målsettinger.

Pr. 31 desember 2001 hadde Institutt for samfunnsforskning 68 medarbeidere, hvorav to i 1/5 stilling. Tilgangen på prosjekter har vært god. 16 prosjekter ble satt i gang. Av dem kan særlig nevnes flere prosjekter om idrettens samfunnsmessige stilling. Dessuten en stor studie av valgkampen 2001, som er et samarbeid mellom flere forskningsinstitusjoner.

Instituttets kapasitet er blitt utvidet i 2001, ved at tre nye kontorer er blitt innredet etter ombygging i Munthes gate 31. Det gir plass til økt forskning. Administrativ rasjonalisering bidrar også til at det blir bedre plass for forskningsvirksomheten.

Tre forskere tok doktorgrad i løpet av året. For å bedre formidlingen har Institutt for samfunnsforskning i samarbeid med Imprintforlaget satt i gang en egen bokserie, Thesis-serien, der instituttets doktoravhandlinger blir gitt ut i et fullverdig bokformat, og gjort tilgjengelig på det allmenne bokmarkedet.

For å styrke formidlingen av forskningen, er det i 2001 også satt i gang et omfattende arbeid for å ruste opp presentasjonen av instituttet på Internett.

Instituttets resultatregnskap og balanse gir etter styrets oppfatning tilstrekkelig opplysninger til å bedømme resultatet av virksomheten i 2001 og den økonomiske stilling pr. 31. desember 2001. Årets resultat etter finansielle poster er kr. 1.868.762,-, som overføres til instituttets egenkapital. Litt under halvparten av overskuddet er finansinntekter. Instituttets økonomi er solid, og forutsetningene for videre drift er etter Styrets oppfatning fortsatt til stede.

Sykefraværet i 2001 var 4,8 prosent av den totale arbeidsmengden. Den største delen av fraværet skyldes fødselspermisjoner. Skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet er ikke konstatert. Det er ikke noe i instituttets virksomhet som forurenser det ytre miljø.

Oslo 31. januar 2002

Oslo 31. januar 2002

Eivind Smith
styreleder

Eduardo Archetti

Jon Elster

Harald Dale-Olsen

Grete Faremo

Aanund Hylland

Fredrik Engelstad
Instituttleder

Staben

Det ble totalt utført 58 årsverk, hvorav 43 forskerårsverk, ved Institutt for samfunnsforskning i 2001. Fem vitenskapelig ansatte er forskningsledere i 50% stilling.

3.1 Vitenskapelige stillinger

Bente Abrahamsen

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Helsetjenesteyrker, jobbmobilitet, yrkesløp

E-post: bab@isaf.no Tlf: 23 08 61 19.

Erling Barth

Dr.polit., samfunnsøkonomi, forsker I

Professor II ved Institutt for økonomi, Universitetet i Tromsø

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, lønnsdannelse, forhandlinger

E-post: eba@isaf.no Tlf: 23 08 61 63

Frode Berglund

Cand.polit., statsvitenskap, stipendiat

(TMR-stipendiat ved Statsvetenskapliga Institutionen, Göteborgs Universitet til 31.07)

Arbeidsfelt: Valgforskning, partitilhørighet, politiske stridsspørsmål

E-post: fbe@isaf.no Tlf: 23 08 61 42.

Tordis Borchgrevink

Mag.art., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Flerkulturelle samfunn, jødisk/muslimsk
integrasjon og identitetsdannelse

E-post: tbo@isaf.no Tlf: 23 08 61 62.

Bernt Magne Bratsberg

Ph.D., Economics, (1/5-stilling til 31.07.)

Professor ved Kansas State University

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, utdanning

E-post: bernt@ksu.edu

Anja Bredal

Cand.sociol., sosiologi, stipendiat

(Visiting scholar Department of Sociology, University of Bristol
1. november 2001– 30. april 2002)

Arbeidsfelt: Innvandring, kjønn og etnisitet

E-post: abr@isaf.no Tlf: 23 08 61 55.

Jan-Paul Brekke

Dr.polit., sosiologi, forsker II.

Arbeidsfelt: Velferd, innvandring, flyktninger

E-post: jpb@isaf.no Tlf: 23 08 61 29.

Grete Brochmann

Dr.polit., sosiologi, forskningsleder, forsker I

Professor II ved Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Innvandring, internasjonal migrasjon,
Vest-Europa, EU

E-post: gbr@isaf.no Tlf: 23 08 61 18.

Pål Børing

Cand.oecon., samfunnsøkonomi, vitenskapelig assistent

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, lønnsdannelse, arbeidsledighet

E-post: pbo@isaf.no Tlf: 23 08 61 54.

Harald Dale-Olsen

Cand.oecon., samfunnsøkonomi, stipendiat

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, lønn, mobilitet

E-post: hdo@isaf.no Tlf: 23 08 61 34.

Anne Lise Ellingsæter

Dr.philos., sosiologi, forskningsleder, forsker I

(Visiting scholar, Institute of Industrial Relations,

University of California, Berkeley til 30.06.)

Arbeidsfelt: Kjønn, arbeidsmarked, velferdsstat, familie, tid

E-post: ali@isaf.no Tlf: 23 08 61 21.

Ingunn Opheim Ellis

Cand.polit., statsvitenskap, vitenskapelig assistent

(permisjon fra 03.05.01 til 18.02.02)

Arbeidsfelt: Valgforskning

E-post: iop@isaf.no Tlf: 23 08 61 42.

Fredrik Engelstad

Dr. philos., sosiologi, instituttleder

Professor II ved Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Makt, sosial rettferdighet, litteratur og samfunn, vitenskapsteori

E-post: fen@isaf.no Tlf: 23 08 61 56.

Bernard Enjolras

Ph. D., økonomi, forsker II

Arbeidsfelt: Velferd, frivillig organisering, sivilt samfunn

E-post: ben@isaf.no Tlf: 23 08 61 24.

Trygve Gulbrandsen

Dr. philos., sosiologi, forsker II
Arbeidsfelt: Medieordninger,
kunnskapsbedrifter, familiebedrifter
lederlønninger, sosiale og politiske eliter
E-post: tgu@isaf.no Tlf: 23 08 61 83.

Marianne Gullestad

Dr.philos., sosialantropologi, forsker I
Arbeidsfelt: Kultur, hverdagsliv, familieliv, livshistorier,
analyse av bilder, barndom, kjønn, nasjonalisme,
rasisme og innvandringsdebatt
E-post: mgu@isaf.no Tlf: 23 08 61 52.

Anniken Hagelund

Cand.polit., sosiologi, stipendiat
(Marie Curie Fellow ved Centre for
Migration Research, University of Sussex til 14.05.)
Arbeidsfelt: Innvandringsdebatter, flerkulturelt samfunn
E-post: ahl@isaf.no Tlf: 23 08 61 51.

Inger Marie Hagen

Cand.sociol., sosiologi, forsker III (fra 01.07.)
Arbeidsfelt: Bedriftsdemokrati
E-post: imh@isaf.no Tlf: 23 08 61 64.

Inés Hardoy

Cand.polit., samfunnsøkonomi, stipendiat (80% stilling)
Arbeidsfelt: Arbeidsledighet,
arbeidsmarkedstiltak, evaluering av
arbeidsmarkedstiltak, ungdom
E-post: iha@isaf.no Tlf: 23 08 61 35.

Marit Hoel

Dr.philos., sosiologi, forsker II (permisjon til 01.02.)

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, kjønn, yrkesverdier, yrkesmobilitet, utdanning.

E-post: mho@isaf.no Tlf: 23 08 61 46.

Geir Høgsnes

Dr.polit., sosiologi, forsker I (1/5-stilling)

Professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

Redaktør, *Tidsskrift for samfunnsforskning*

E-post: geh@isaf.no Tlf: 23 08 61 33.

Ragnbild Steen Jensen

Cand.philol., samfunnsgeografi, stipendiat

Arbeidsfelt: Kjønn, arbeid, likestilling, regional utvikling

E-post: rsj@isaf.no Tlf: 23 08 61 21.

Rune Karlsen

Cand.mag., statsvitenskap, vitenskapelig assistent (50% stilling)

Arbeidsfelt: Valgforskning, partitilhørighet, politiske stridsspørsmål, politisk kommunikasjon og mediepåvirkning.

E-post: rka@isaf.no Tlf: 23 08 61 42.

Trond Beldo Klausen

Cand. polit., sosiologi, vitenskapelig assistent

Arbeidsfelt: Eliter, investeringsatferd

E-post: trk@isaf.no Tlf: 23 08 61 30.

Elizabeth Kloster

Cand.polit., sosialantropologi, vitenskapelig assistent (80% stilling)

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner

E-post: ekl@isaf.no Tlf: 23 08 61 25.

Anne Krogstad

Dr.polit., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Politisk kommunikasjon, valgkamp, medier, etniske minoriteters entreprenørskap, kjønn, offentlighet

E-post: akr@isaf.no Tlf: 23 08 61 84.

Even Lange

Dr.philos., historie, forsker I

Professor II ved Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Forbrukersamvirkets historie

E-post: ela@isaf.no Tlf.: 23 08 61 40.

Nils Rune Langeland

Dr.art., historie, forsker II

Arbeidsfelt: Høyesteretts historie

E-post: nrl@isaf.no Tlf: 23 08 61 38.

Arnlaug Leira

Dr.philos., sosiologi (1/5- stilling)

Professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Velferdsstat

E-post: ale@isaf.no

Hilde Lidén

Dr.polit., sosialantropologi, forsker II

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, ungdom og makt

E-post: hli@isaf.no Tlf: 23 08 61 26.

Håkon Wergeland Lorentzen

Dr.philos., sosiologi, forskningsleder, forsker II

Arbeidsfelt: Velferd, frivillig organisering, sivilt samfunn

E-post: hlr@isaf.no Tlf: 23 08 61 22.

Jon Christian Rogstad

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Innvandring, arbeidsmarked, diskriminering

E-post: jro@isaf.no Tlf: 23 08 61 31.

Marianne Røed

Dr.polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, internasjonal migrasjon, utdanning, kompetanse

E-post: mro@isaf.no Tlf: 23 08 61 92.

Jo Saglie

Dr.polit., statsvitenskap, forsker II

Arbeidsfelt: Partiorganisasjoner, valg, opinion

E-post: jsa@isaf.no Tlf: 23 08 61 50.

Erling Sandmo

Dr.art., historie, forsker II

Arbeidsfelt: Kultur- og rettshistorie, Høyesteretts historie

E-post: esa@isaf.no Tlf: 23 08 61 39.

Pål Schøne

Dr.polit., samfunnsøkonomi, forsker II

Arbeidsfelt: Arbeidsmarkedsøkonomi, kompetanse, evaluering

E-post: psc@isaf.no Tlf: 23 08 61 82.

Ørnulf Seippel,

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Sosiale bevegelser, frivillige organisasjoner, idretts sosiologi, miljø sosiologi, politisk sosiologi

E-post: ors@isaf.no Tlf: 23 08 61 23.

Francis Sejersted

Dr.h.c., historie, forsker I

Arbeidsfelt: Norge/Sverige på 1900-tallet

E-post: fse@isaf.no Tlf: 23 08 61 41.

Karl Henrik Sivesind

Dr.polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Velferd, frivillig organisering, sivilt samfunn

E-post: khs@isaf.no Tlf: 23 08 61 27.

Kristin Skjorten

Dr. philos, kriminologi, forsker II

Arbeidsfelt: Foreldre, barn, omsorg, konflikt, kjønn

E-post: ksk@isaf.no Tlf: 23 08 61 36.

Rune Slagstad

Dr.philos., idéhistorie/filosofi, forsker I

Arbeidsfelt: Sosialfilosofi og moderne historie

E-post: rsl@isaf.no Tlf. 23 08 61 20.

Ragnhild Sollund

Cand. polit., kriminologi, stipendiat

Arbeidsfelt: Innvandring, internasjonal migrasjon

E-post: rso@isaf.no Tlf: 23 08 61 53.

Kjartan Soltvedt

Cand.philol., historie, vitenskapelig assistent (fra 01.10.)

Arbeidsfelt: Forbrukersamvirkets historie

E-post: Tlf.: 23 08 61 65.

Aagot Elise Storvik

Dr. polit., sosiologi, forsker II

Arbeidsfelt: Kjønn, ansettelsesprosesser, yrkeskarrierer

E-post: aas@isaf.no Tlf: 23 08 61 32.

Mari Teigen

Cand. sociol., sosiologi, stipendiat

Arbeidsfelt: Likestilling, lederskapsundersøkelsen, medborgerundersøkelsen

E-post: mte@isaf.no Tlf: 23 08 61 85.

Iselin Theien

Ph.d. moderne historie, vitenskapelig assistent (1.2.–31.5)

Forsker II (fra 1.6.)

Arbeidsfelt: Forbrukersamvirkets historie

E-post: ith@isaf.no Tlf.: 23 08 61 58.

Hilde Thoresen

Cand.polit., statsvitenskap, vitenskapelig assistent (22.08.–31.12.)

Arbeidsfelt: Maktutredningen

E-post: hth@isaf.no Tlf: 23 08 61 67.

Hege Torp

Lic.philos., samfunnsøkonomi, forskningsleder, forsker II

Arbeidsfelt: Arbeidsmarked, ledighet, evaluering av arbeidsmarkedstiltak

E-post: hto@isaf.no Tlf: 23 08 61 37.

Anne-Lene Bakken Ulseth

Cand.polit. sosiologi, stipendiat

Arbeidsfelt: Frivillige organisasjoner, idretts sosiologi

E-post: alu@isaf.no Tlf: 23 08 61 66.

Bernt Aardal

Dr.philos., statsvitenskap, forskningsleder, forsker I

Professor II ved Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Valgforskning, partier, valgordninger, politiske stridsspørsmål

E-post: boa@isaf.no Tlf: 23 08 61 60.

3.2 Øvrige vitenskapelige medarbeidere

Omfatter medarbeidere som har arbeidsplass ved Institutt for samfunnsforskning, uten et formelt ansettelsesforhold.

Tor Bjørklund

Dr.philos. statsvitenskap

Førsteamanuensis ved Institutt for statsvitenskap

Universitetet i Oslo

Arbeidsfelt: Valg, folkeavstemning

E-post: tor@isaf.no

Jon Elster

Docteur ès lettres

Professor ved Columbia University

Arbeidsfelt: Rettsoppgjør

je70@columbia.edu

Hanne Marthe Narud

Dr.polit., statsvitenskap

Post doc-stipendiat, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo

Medredaktør, *Tidsskrift for samfunnsforskning*

E-post: hmn@isaf.no

Fredrik Thue

Cand.philol., historie

Stipendiat ved Historisk institutt, Universitetet i Oslo.

Arbeidsfelt: Samfunnsvitenskapenes historie i Norge og USA

E-post: f.w.thue@hi.uio.no

Henry Valen

Dr.philos., statsvitenskap, professor emeritus

Arbeidsfelt: Valg, partier, lederskap

E-post: hva@isaf.no Tlf: 23 08 61 61

3.3 Gjesteforskere

- John Bowman, professor, City University of New York (25.–29.06).
- Hege Skjeie, professor, Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo (fra 01.03.)
- Dag Wollebæk, forsker, LOS-senteret, Bergen (til 01.11.)

3.4 Prosjektassistenter

Aimée Lind Adamiak

Johannes Bergh

Janne Clausen

Yngve Eikrem

Inger Marie Gabrielsen

Kristine Halle Mortensen

Beate Nygård

Ole Rasmus Owe

Simen Rud

Torill Marlene Sandberg

Guro Ådnegard Skarstad

Sophie Solheim

Einar Spurkeland

3.5 Administrasjonen

Fredrik Engelstad, instituttleder

Hanna Marie Sørby Jensen, konsulent

Jørgen Moland, kst. informasjonsleder, (fra 15.8.)

Ingvild Molden, informasjonsleder (50% stilling permisjon)

Trond Nicolaysen, konsulent (til 30.11.)

May-Liss Sivertsen, førstefullmektig

Eli Søgård, kontorleder

Ingebjørg Wesche, konsulent

Jorunn Aarseth, konsulent (64% stilling)

3.6 Biblioteket

Sven Lindblad, hovedbibliotekar

Sidsel Grevle, bibliotekar (50% stilling)

Eva Hagen, avdelingsbibliotekar

Siv Mette Hansen, praktikant (14.5.-15.6.)
Rune Hoelseth, bibliotekassistent
Jon Haakon Hustad, bibliotekar
Anne Ragnhild Kjær Sti (80% stilling, permisjon, sluttet 30.5.)
Trond J. Strøm, avdelingsbibliotekar (permisjon, sluttet 1.5.)

3.7 IT-avdelingen

Nils-Eivind Naas, avdelingsleder
Vegard Kleiven, driftsleder
Stig Muren, konsulent, brukerstøtte.

3.8 Kantinen

Wenche Skistad, kantineleder (80% stilling)
Audhild Haugen, kantineassistent (50% stilling)

3.9 Faglig bakgrunn i staben

Det er en målsetting for Institutt for samfunnsforskning å bidra til økt samarbeid på tvers av samfunnsfagene. Instituttet fungerer etter hvert også som en møteplass for forskere med bakgrunn utenfor samfunnsfagene. Sett på bakgrunn av utdanning fordeler den vitenskapelige staben seg som vist i tabell 1.

Tabellen beskriver det samlede forskningsmiljø ved ISF. Den omfatter alle forskere med arbeidsplass ved instituttet, også ansatte med midlertidige permisjoner er tatt med. Timelønnede assistenter ol. er ikke regnet med.

Tabell 1. Den vitenskapelige staben etter fagområde, pr. 31. desember

Fagområde	1999	2000	2001
Sosiologi	22	18	20
Statsvitenskap	5	5	6
Økonomi	8	9	9
Filosofi/idéhistorie	1	1	1
Sosialantropologi	3	5	5
Historie	3	4	6
Kriminologi	1	1	2
Samfunnsgeografi	1	1	1
I alt	44	44	50

3.10 Forskningsledere

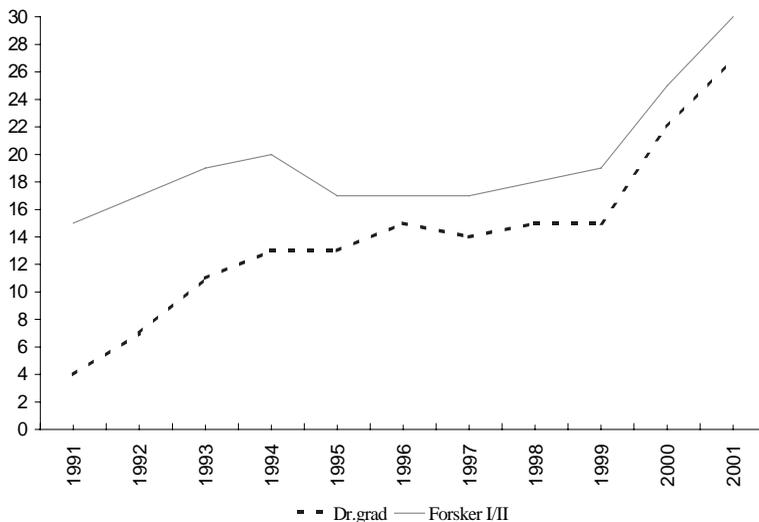
Ved utgangen av 2001 har instituttet følgende forskningsledere:

- Grete Brochmann (hovedområde: Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner)
- Anne Lise Ellingsæter (hovedområde: Kjønn og samfunn)
- Håkon Wergeland Lorentzen (hovedområde: Velferdsstat og sivilsamfunn). Ved siden av å være forskningsleder koordinerer han også forskere og prosjekt innen Idrettsforskningsprogrammet i Norges forskningsråd.
- Hege Torp (hovedområde: Sysselsetting og arbeidsvilkår)
- Bernt Aardal (hovedområde: Politikk, opinion og makt).

3.11 Vitenskapelig kompetanse

Vitenskapelige medarbeiderne tilkjennes formell kompetanse etter samme regler som gjelder ved universitetene. De fordelt seg etter kompetanse som vist i tabell 2. Ved utgangen av 2001 hadde instituttet 30 ansatte med kompetanse som forsker II/I, én hadde kompetanse som forsker III og 9 ansatte i stipendiatstillinger. I 2000 var 25 heltidsansatte forskere med forsker II/I-kompetanse knyttet til instituttet – det var ingen forskere ansatt med kompetanse som forsker III, og 12 var ansatt i stipendiatstillinger.

Figur 1. Antall ansatte forskere med kompetanse som forsker I/forsker II og med doktorgrad pr. 31. desember 1991–2001

Tabell 2. Ansatte forskere etter kompetanse, pr. 31. desember 1999–2001

	1999	2000	2001
Forsker I	8	9	9
Forsker II	10	16	21
Forsker III	2	0	1
Stipendiat	14	12	9
Vitenskapelig assistent	4	5	7
I alt	38	42	47

Tabellen omfatter de forskere som er nevnt under pkt. 3.1 foran. Ansatte i mindre enn 1/2 stilling er ikke tatt med. Heltids ansatte i permisjon er regnet inn. Tallene for 1999 er korrigert.

Ved årets utgang hadde 27 forskere ved instituttet doktorgrad.

Jan Paul Brekke disputerte for dr.polit-graden 7. september, Universitetet i Oslo, over temaet: *Midlertidig beskyttelse for flyktinger i Norge.*

Marianne Røed disputerte for dr.polit-graden 28. november, Universitetet i Oslo, over temaet: *Geographical aspects of human capital accumulation. Essays on the relationship between skills, migratory motives and migratory behavior.*

Pål Schøne disputerte for dr.polit-graden 16. november, Universitetet i Oslo, over temaet: *Essays on skill formation through training at work.*

Iselin Theien disputerte for Doctor of Philosophy-graden (D.Phil.) 21. mai, University of Oxford, over temaet: *Norwegian fascism 1933–40: The position of the Nasjonal Samling in Norwegian politics.*

Prosjekter under arbeid i 2001

Ved instituttet ble det i 2001 arbeidet med i alt 72 prosjekter. De fleste av disse prosjektene kan grupperes innenfor fem hovedområder – uten at noen av områdene kan sies å utgjøre enhetlige forskningsprogrammer:

- Sysselsetting og arbeidsvilkår
- Kjønn og samfunn
- Velferdsstat og sivilsamfunn
- Politikk, opinion og makt
- Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Mellom enkeltprosjekter er det i mange tilfeller et nært samarbeid. Instituttet ønsker en rimelig balanse mellom integrering av enkeltprosjekter i samlende forskningsprogrammer på den ene siden og åpenhet for å ta opp problemstillinger som faller utenfor de opptrukne rammer på den andre. Forskningen ved ISF omfatter derfor også prosjekter som ikke lar seg plassere naturlig innenfor noen av de fem hovedområdene.

Ved hvert prosjekt er de viktigste publiserte arbeider tatt med. Av plasshensyn er ikke all rapportering ført opp.

En økonomisk oversikt over prosjektbevilgningene etter kilde, er gitt i kapittel 11.4.

4.1 Sysselsetting og arbeidsvilkår

Arbeidsstyrkens ønsker – nasjonal tilleggsanalyse

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
Forsker Erling Barth

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 410.21

Prosjektbeskrivelse

Det EU-baserte Dublininstituttet, The European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, gjennomførte i 1998 en stor surveyundersøkelse i 16 europeiske land, 15 EU medlemsland pluss Norge. Tema for undersøkelsen er Employment Options of the Future, og omfatter spørsmål om blant annet faktisk og ønsket arbeidsmarkedstilpasning, herunder arbeidstid, hjemmearbeid og sabbatsordninger. Datamaterialet er samlet inn av nasjonale intervjuorganisasjoner. Det internasjonale materialet er dokumentert og analysert av Infratest Burke Sozialforschung Munich: «Employment options for the future: Actual and preferred working hours» (Bielenski, Bosch og Wagner 2001).

Norsk partner i undersøkelsen er Arbeids- og administrasjonsdepartementet. AAD har engasjert ISF til å bistå det internasjonale prosjektet når det gjelder å beskrive nasjonale institusjoner samt å tolke det norske materialet. I tillegg er det laget en nasjonal rapport.

Det viktigste arbeidet

Hege Torp og Erling Barth 2001, *Actual and Preferred working time*. ISF-rapport – 3:2001. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Grenseløst for hvem? Skandinavisk kompetanseemigrasjon fra 1980 til 1997

Bemanning: Forsker Marianne Røed

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: NOS-S

Prosjekt nr. 410.22

Prosjektbeskrivelse

Dette prosjektet analyserer sammensetningen av flyttestrømmen fra Norge, Sverige og Danmark med hensyn til kompetanse. Med kompetanse menes observerbar personkapital, variable og uobserverbare inntektsgivende evner. De sentrale problemstillingene i prosjektet er knyttet til hvordan gjennomsnittet og spredningen i de nasjonale inntektsfordelingene – i immigrasjons- og emigrasjonslandene – påvirker den kompetansemessige sammensetningen av flyttestrømmen mellom landene i Skandinavia og fra Skandinavia til land utenfor denne regionen. De empiriske analysene i prosjektet baserer seg på registerdata fra Norge, Sverige og Danmark for perioden 1980–1997.

Lønnsforskjeller mellom utdanningsgrupper

Bemanning: Forsker Erling Barth

Forsker Marianne Røed

Tidsplan: 2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Prosjekt nr. 410.23

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har til formål å sammenlikne lønnsnivåer mellom land for ulike utdanningsgrupper. Vi benytter i hovedsak European Community Household Panel for å estimere sammenliknbare

lønnsnivåer for EU landene samt Norge. Arbeidstakerne er delt opp i tre grupper etter utdanning, og vi sammenlikner både netto- og brutto lønn og foretar korreksjoner etter både nominelle valutakurser og etter kjøpekraftskorrigering. Mulighetene for fremtidig oppdatering vurderes.

Rammer for lønnsfastsettelse: Gender pay gap

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
Forsker Erling Barth
Forsker Marianne Røed

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet,
EU-kommisjonen

Prosjekt nr. 410.24

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet *Towards a closing of the gender pay gap* (2001-2003) omfatter seks europeiske land (Danmark, Hellas, Island, Norge, Storbritannia og Østerrike), og tar for seg lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Prosjektet har både et vitenskapelig og et praktisk siktemål: Frambringe ny kunnskap om lønnsforskjeller og segregering, arrangere en konferanse for diskusjon og utveksling av erfaringer om god praksis som bidrar til å redusere lønnsforskjellene, sette opp en hjemmeside på Internett med tilsvarende formål, og utarbeide en «håndbok» for god praksis – blant annet når det gjelder lokale lønnsforhandlinger – basert på den kunnskapen som kommer fram i løpet av prosjektet.

Prosjektet er delfinansiert av EU med midler fra «Framework strategy on gender equality» *Kompetansesenteret for likestilling* leder det europeiske prosjektet. ISF er engasjert som underleverandør både for den norske og for den europeiske delen av prosjektet.

Det er valgt ut tre yrker som mye av prosjektet vil dreie seg om: lærerere, ingeniører og ufaglærte i næringsmiddelindustrien.

Det skal lages en studie som sammenlikner lønnsforskjeller og institusjoner for lønnsdannelse for de tre yrkesgruppene og mellom de deltakende land. Som en del av denne studien skal det gjennomføres en kvalitativ studie av et lite antall virksomheter basert på intervju med representanter for ledelsen og de ansatte. Intervju-materialet skal kombineres med nasjonal statistikk.

Lønnsforskjeller og forhandlingsystem i Staten

Bemanning: Forsker Erling Barth
Forsker Pål Schøne

Tidsplan: 1993–2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 411.14

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet studerer sammenhengen mellom lønns- og forhandlings-systemene og lønnsforskjeller innen staten. Hva er konsekvensene av økt vekt på lokal lønnspolitikk i staten? Prosjektet fokuserer særlig på lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, men tar også for seg lønnsforskjeller langs en rekke andre dimensjoner, blant annet avkastingen av utdanning og lønnsforskjeller mellom etater i staten. Prosjektet benytter både intervjuer og data fra Statens sentrale tjenestemannsregister.

De viktigste arbeider

Ragnhild Steen Jensen 1994, *Stillingsvurdering og likelønn i Staten*. ISF-rapport 94:21. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Erling Barth og Hang Yin 1996, *Lønnsforskjeller og lønnsystem i Staten*. ISF-rapport 96:4. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 1997, *Lønnsforskjeller i staten – en analyse av ansiennitetstillegg, avkastning av utdanning og begynnerlønnsforskjeller*. ISF-rapport 97:20. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 1999, *Lønnsdannelse og lønnsforskjeller i staten 1987–98*. ISF-rapport 99:15. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 1999, *Lønnsdannelse og lønnsforskjeller i staten 1987–98*. ISF-rapport 99:15. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Pål Schøne 2001, *Ti år med et mer desentralisert lønnsystem i staten: hva har skjedd?* ISF-rapport 2002:3. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Relativ lønnsutvikling

Bemanning: Forsker Geir Høgsnes

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Prosjekt nr. 411.39

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en videreføring av den overvåkingen av relative lønninger som har vært en del av virksomheten ved ISF siden begynnelsen av 1980-tallet. Bakgrunnen er at spørsmål om relative lønninger har fått en stadig mer sentral plass i lønnskampen. Hvem som er vinnere og tapere i denne kampen er viktig både i forhold til yrkesgruppens tilfredshet med egen lønn, samt hva slags legitimitet selve systemet for lønnsdannelse har i samfunnet.

Tillegg til grunnlønn

Bemanning: Stipendiat Harald Dale-Olsen

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Prosjekt nr. 411.70

Prosjektbeskrivelse

Tidligere studier har vist at menn i langt hyppigere og større grad enn kvinner i staten, mottar hva som kan kalles tillegg til grunnlønn. Dette prosjektets målsetting er å analysere mulige kjønnsforskjeller når det gjelder mottak av frynsegoder, både i og utenfor

statlig sektor. Vi fokuserer både på forskjeller i hyppighet og i størrelse, og studerer sammenhengen mellom utbetaling av frynsegoder og betydningen av kjønnssegregerte virksomheter.

Det viktigste arbeidet

Harald Dale-Olsen 2001, «Kjønnsforskjeller i frynsegoder». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2): 185–194.

Mobilitet i offentlig og privat sektor

Bemanning: Forsker Erling Barth
Forsker Pål Schøne

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Prosjekt nr. 411.71

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har to hovedfokus: sammenhengen mellom mobilitet og konjunktorendringer, og sammenhengen mellom mobilitet og kjønnssegregering. Aktivitetsnivået i privat sektor svinger mer enn aktivitetsnivået i offentlig sektor. På denne måten fungerer offentlig sektor som en «buffer» i arbeidsmarkedet. I den første delen av prosjektet analyserer vi hvilke konsekvenser forskjellene i konjunkturer har for mobiliteten mellom sektorene.

Norsk arbeidsmarked er relativt kjønnssegregert. Spørsmålet vi forsøker å besvare i den andre delen av prosjektet er om mobiliteten mellom sektorene bidrar til å svekke eller forsterke kjønnssegregeringen på arbeidsmarkedet, og om denne sammenhengen svekkes eller forsterkes med konjunktorene.

De viktigste arbeider

Pål Schøne 2001 *Konjunktorendring, mobilitet og kjønnssegregering*. ISF-rapport 5:2001. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Erling Barth og Pål Schøne 2001, «Mobilitet fra offentlig til privat sektor – hva betyr konjunktorendringer og lønn?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):73–84.

Dagpengesystemene i Norden og tilpasningen på arbeidsmarkedet

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp

Tidsplan: 1997–2002

Finansiering: EK-A under Nordisk Ministerråd, NOS-S
Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Samarbeid: Knut Røed m fl, Frischsenteret
Reija Lilja m fl, ETLA, Helsinki
Tor Eriksson m fl, CLS, Århus
Anna Thoursie m fl, SOFI, Stockholm

Prosjekt nr. 411.73

Prosjektbeskrivelse

Målet for prosjektet er å bidra med kunnskap om dagpengesystemene i Norden, samt gi innsikt i hvordan økonomisk kompensasjon til arbeidsløse arbeidssøkere og aktive arbeidsmarkeds tiltak påvirker søkeatferd, holdninger og motivasjon – og dermed tilpasningen i arbeidsmarkedet. I første fase av prosjektet (1997–1999) er det gitt en sammenfattende beskrivelse og sammenlikning av stønadsordningene for arbeidsløse arbeidssøkere i Danmark, Finland, Norge og Sverige. I 1998 ble det gjennomført surveyundersøkelser blant arbeidsløse arbeidssøkere i alle fire land. Materialet er brukt til å kartlegge og analysere motivasjon for jobbsøking samt søkerstrategier med vekt på et nordisk komparativt perspektiv.

I prosjektets andre fase (2000–2002) utnytter vi surveymaterialet samt nasjonale registerdata for mer detaljerte analyser av søkeatferd og overganger fra arbeidsløshet til lønnet arbeid. Blant annet bruker vi surveymaterialet til komparative analyser av jobb-søkeatferd. Dette materialet gir også muligheter til å studere hvordan søkeratferden endres over forløpet av en ledighetsperiode. Registermaterialet brukes blant annet til å analysere arbeidsløshetens varighet og mulige effekter av dagpengeperiodens varighet.

De viktigste arbeider

- Knut Røed, Hege Torp og Tom Erik Aabø 1999, *Arbeidsledighet, arbeidsmarkedspolitik og jobbsøking i Norge*, Rapport 1/99. Oslo: Frischsenteret.
- Hege Torp red. 1999, *Dagpengesystemene i Norden og tilpasningen på arbeidsmarkedet*. TemaNord 1999:572. København: Nordisk ministerråd.
- Hege Torp 1999, «Dagpengesystemets dilemma – nordiske løsninger». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 16:165–175.

Betydningen av konjunkturfase for effekt av aktive Arbeidsmarkedstiltak

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.77

Prosjektbeskrivelse

Hovedmålet for prosjektet er å frambringe kunnskap om effektene av aktive arbeidsmarkedstiltak, og mer spesielt om, og hvordan, slike effekter varierer over konjunktorene. Analysene er gjort på grunnlag av registerdata som dekker hele 1990-tallet. Aetats opplæringskurs, AMO-kurs, er det eneste tiltaket som har vært i bruk over hele denne perioden og under skiftende konjunkturer.

Gjennomsnittlig effekt for deltakere av å delta på AMO-kurs (average treatment effect on the treated) er evaluert i forhold til årlig arbeidsinntekt. Estimeringen gjøres på grunnlag av matching.

Prosjektets delmål er å (i) studere variasjoner i effekt mellom kurs av ulik varighet, samt mellom grupper av kursdeltakere; (ii) studere variasjoner i effekt over tid, dvs. forholdet mellom effekter på kort og lang sikt (målt i tid siden tiltaket ble avsluttet); samt (iii) arbeide videre med å utvikle metoder og tilrettelegging av registerbaserte data for denne typen effektevalueringer.

Så langt viser analysene en positiv inntektseffekt. Effekten er mindre for kvinner enn for menn og særlig for kvinner med lite arbeidserfaring og derfor ikke rett til dagpenger. Den positive

inntektseffekten vedvarer opp til tre-fire år etter AMO-kurset. Videre finner vi at effekten varierer over konjunktursyklusen. Effekten er størst i gode tider med mange jobbmuligheter og minst i perioder med høy arbeidsløshet. Prosjektet gjøres i samarbeid med forskere ved Frischsenteret.

Det viktigste arbeidet

Oddbjørn Raaum, Hege Torp og Tao Zhang 2001, «Business cycle and the impact of labour market programmes». Manuskript presentert på Labour Market Workshop 19–20 oktober 2001, Norges forskningsråd.

Arbeidsmarkedsstrømmer og lønnsstruktur

Prosjektleder: Forsker Erling Barth
Stipendiat Harald Dale-Olsen
Vitenskapelig assistent Pål Børing

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.78

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har som formål å etablere et panel av bedrifter og arbeidstakere for å analysere tre hovedspørsmål: Bruttostrømmer i arbeidsmarkedet med vekt på ansettelse, avgang, gjennomtrekk og mobilitet mellom virksomheter. For det andre vil vi ta for oss sammenhengen mellom mobilitet og relativ lønn. I denne delen er det lønnsstrukturen som er analyseobjekt. For det tredje vil vi se nærmere på sammenhengen mellom lokale arbeidsmarkeder og lønn. Foregår tilpasningen til ulike forhold i lokale arbeidsmarkeder via lønnsdannelsen, ledighet eller mobilitet?

De viktigste arbeider

Erling Barth og Harald Dale-Olsen 1999, «The Employer's Wage Policy and Worker Turnover». I: J. Haltiwanger, J. Lane, J. Spletzer, J. Theeuwes and K.

Troske red., *The Creation and Analysis of Linked Employer-Employee Data*. Amsterdam: Elsevier, North Holland.

Erling Barth og Harald Dale-Olsen 1999, *Monopsonistic Discrimination and the Gender Wage Gap*. Working Paper #7197. Massachusetts, Cambridge: National Bureau of Economic Research.

Erling Barth, Bernt Bratsberg, Robin Naylor og Oddbjørn Raaum, 2001, *Why and How Wage Curves Differ, Evidence by union status from Norway, UK and US*. Utkommer som Memorandum i 2002. Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

Public Funding and Private Returns to Education

Bemanning: Forsker Erling Barth
Forsker Marianne Røed
Professor Bernt Magne Bratsberg

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: EU-programmet Targeted Socioeconomic Research (TSER)

Prosjektnr. 411.89.

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en komparativ studie av finansieringssystemet for utdanningsinstitusjoner, opptaksregler, tilbud og etterspørsel samt privat avkastning av utdanning for 15 EU-land. Prosjektet forsøker å forstå sammenhengen mellom avkastningen av utdanning og de institusjonelle rammene rundt utdanningssystemene i de europeiske landene. Prosjektet er et samarbeid mellom en lang rekke partnere i 15 EU-land. Det har frembragt komparative data for utdanningssystemer, tilbud og etterspørsel etter ulike utdanninger og privat avkastning av utdanning fra alle landene fra perioden 1980–1995. Dataene er brukt til komparative analyser på tvers av landene.

De viktigste arbeider

Erling Barth og Marianne Røed 2001, «Education and Earnings in Norway» Chapter 11 i Harmon, Walker og Westergård-Nielsen red., *Education and*

Earnings in Europe, A cross country analysis of the returns to education, Edward Elgar Publishing.

Erling Barth og Marianne Røed 2001, «Do We Need all that Higher Education?».

I: Rita Asplund red., *Education and Earnings, further evidence from Europe*. ETLA-Helsinki: Taloustieto Oy.

Erling Barth og Marianne Røed 1999, «The Return to Human Capital in Norway, A review of the Literature». I: Rita Asplund og P. Pereira red., *Returns to Human Capital in Europe, A Literature Review*, ETLA-Helsinki: Taloustieto Oy.

Se også full publikasjonsliste under <http://www.etla.fi/PURE>.

Ansettelsesforhold: fødsel, liv og død

Bemanning: Stipendiat Harald Dale-Olsen

Tidsplan: 1999–2003

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.91

Prosjektbeskrivelse

Prosjektets hovedformål er å forklare hvordan og hvorfor ansettelsesforhold inngår og opphører, og hvilke medfølgende konsekvenser dette kan få i en økonomi for sysselsetting og produksjon, med særlig fokus på betydningen av arbeidsstyrkens sammensetning, informasjon, markedsrett og produktivitet. Enkelte delmål er: i): Forklare hvordan heterogenitet blant bedrifter og arbeidere påvirker sysselsetting og lønn, og hvilke politiske implikasjoner dette medfører for sysselsettingspolitikken. ii) Forklare hvorfor jobber opprettes og nedlegges, og hvilken betydning dette har for sysselsetting. iii) Belyse informasjonstidspunktets rolle for en samfunnsøkonomisk optimal tilpasning. iv) Hvordan påvirke arbeidsstyrkens sammensetning, dens sysselsetting og produktivitet. v) Forklare om en kopling mellom ledige og vakanser avhenger av økonomiens størrelse, næringsstruktur og geografiske tilhørighet.

Det viktigste arbeidene

Harald Dale-Olsen og Dag Rønningen 2000, *Jobb- og arbeidskraftsstrømmer. En komparativ analyse med fokus på årsaker*. Samfunnsøkonomiske studier, nr. 104. Oslo og Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå.

Harald Dale-Olsen 2001, *Paying More to Pay Less? – The Costs of Worker Turnover*. Presentert ved Employer/Employee data konferanse og ved CAED2001, begge i Århus 2001 og ved seminarer på Tinbergen Institute, Amsterdam, og ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo.

Harald Dale-Olsen 2001, *The Impact of Institutional Agents on Job Creation and Destruction*. (tidligere tittel: Euroclerosis Revisited). Paper presentert ved ESEM2001 og EEA2001 i Lausanne 2001.

Evaluering av effekter av arbeidsmarkedstiltak i Norge rettet mot ungdom

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
Stipendiat Inés Hardoy

Tidsplan: 1999–2001

Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 411.92

Prosjektbeskrivelse

I nedgangstider er arbeidsledigheten blant ungdom høyere enn ledigheten blant voksne arbeidstakere. Ungdommens situasjon på arbeidsmarkedet er spesiell: De får ikke jobb fordi de mangler yrkeserfaring, men slik erfaring er ikke mulig å skaffe seg uten jobb.

Formålet med prosjektet er å prøve ut ulike metoder og analyseopplegg for evaluering av arbeidsmarkedstiltak i Norge rettet mot ungdom 16–25 år. Analyser på tvers av tiltak gir blant annet bedre forståelse for hvilke grupper ungdom som får størst utbytte av de ulike tiltakene.

Til analysene er det benyttet registerdata. Grunnlaget er et datasett som omfatter alle registrerte arbeidssøkere mellom 16 og 25 år, basert på Arbeidstakerregisteret, Lønns- og trekkoppgaverregisteret, Trygderegisteret og Arbeidsdirektoratets SOFA-søkerregister for perioden 1989–93.

De viktigste arbeider

Inés Hardoy 2000, *Young and unemployed, then what? Effects of Norwegian labour market programmes in the early. 90s*. ISF-rapport 9:2000. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Inés Hardoy 2001, «Arbeidsmarkedstiltak for ungdom: Hvorfor er empiri om tiltakseffekter så sprikende?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1): 41–49.

Økonomiske konsekvenser av eierskap

Bemannings: Forsker Trygve Gulbrandsen
Forsker Erling Barth
Forsker Pål Schøne

Tidsplan: 2000–2003

Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 411.97

Prosjektbeskrivelse

Både innenfor forskning og offentlig debatt har eierskap i løpet av de senere årene fått økt internasjonal og nasjonal oppmerksomhet. Det har blitt en mer alminnelig oppfatning at det gjør en forskjell for bedriftenes økonomi om de kontrolleres av sine eiere eller av de daglige, ansatte ledere. Dette hevdes å være et resultat av at eiere og ansatte har forskjellige interesser. Mens eieren antas å være opptatt av å maksimere verdien av sine aksjer, er de ansatte ledernes interesse å maksimere sin egen nytte gjennom økt inntekt, makt, status eller trygghet. Det antas at denne forskjellen i interesser bl.a. gir seg utslag i større effektivitet og lønnsomhet i personlig eide og familieeide bedrifter, sammenliknet med bedrifter hvor det er et faktisk skille mellom eierskap og daglig kontroll. Prosjektet tar sikte på å undersøke om dette er tilfelle i norske private bedrifter. Med data fra to survey-undersøkelser og tilkoblede data fra Statistisk sentralbyrås registre, vil en sammenligne de økonomiske resultatene i personlig- og familieeide bedrifter med de en finner i bedrifter med en annen eierstruktur.

Det viktigste arbeidet

Trygve Gulbrandsen 2001, «Utbytte og lederlønn i eierstyrte bedrifter» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):59–72.

Barnefamiliers tilpasning. Effekter av kontantstøtten på tilbudet av arbeidskraft

Bemanning: Forskningsleder Hege Torp
Forsker Pål Schøne

Tidsplan: 2000–2003

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.99

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har som mål å analysere sammenhengen mellom barne-relaterte økonomiske ytelser og tilbudet av arbeidskraft fra småbarnsforeldre med hovedvekt på effekter av kontantstøtten som ble innført i 1998. Formålet med den teoretiske delen av prosjektet er å klargjøre sammenhengene mellom mål og midler i velferds-politikken overfor barnefamiliene, og å utlede testbare hypoteser om familienes tilpasning.

I prosjektets empiriske del fokuseres det på effekter av kontantstøtten på yrkesaktivitet karakterisert ved arbeidstakerforhold med heltid, kort eller lang deltid, samt ved lønnsinntekt. Hypoteser om variasjoner i effekter av kontantstøtten mellom kvinner og menn og mellom grupper av småbarnsforeldre testes. Økonomisk teori tilsier at familiens inntekt vil være av betydning. Utdanning og yrkeserfaring vil i stor grad påvirke inntekten. Utdanning og tidligere yrkeserfaring kan imidlertid også fange opp variasjoner i preferanser for det å være yrkesaktiv.

Det empiriske grunnlaget vil i hovedsak være registerbaserte paneldata for yrkesaktivitet 1996–2001 for kvinner og menn med yngste barn født 1992–1998. Vi vil benytte ulike regresjonsteknikker for å sammenlikne tilpasningen til foreldre med barn med

og uten rett til kontantstøtte, der det så langt som mulig tas hensyn til variasjoner i andre forhold – enn kontantstøtten – av betydning for yrkesaktiviteten. Den metodiske utfordringen ligger i å utvikle analyseopplegg for kontinuerlig og diskret fordelte avhengige variabler der det kontrolleres for endringer som i tid faller sammen med innføringen av kontantstøtten.

Konjunkturavhengig likestilling av etniske minoriteter. En komparativ studie av suksess på arbeidsmarkedet

Bemanning: Forsker Erling Barth

Tidsplan: 1999–2001

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 411.93

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Oddbjørn Raaum, Frisch-senteret og Bernt Bratsberg, University of Kansas. Vi benytter registerbaserte data til å studere inntektsprofiler til innvandrergupper, sammenliknet med den norskfødte befolkningen. Spesielt tar prosjektet for seg betydningen av konjunkturfaser for likestilling mellom innvandrere og norskfødte.

Det viktigste arbeidet

Erling Barth, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum 2001, *Identifying earnings assimilation of immigrants under changing macroeconomic conditions: The Norwegian experience*. Utkommer som Memorandum i 2002, Økonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

4.2 Kjønn og samfunn

Strategisk instituttprogram: Makt og arbeid – kjønn og ledelse

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
stipendiat Ragnhild Steen Jensen
stipendiat Mari Teigen
forsker Aagoth Elise Storvik

Tidsplan: 1999–2001

Finansiering: Norges forskningsråd.

Prosjekt nr. 11

Prosjektbeskrivelse

Dette strategiske instituttprogrammet (SIP) fokuserer på endring i kjønnsrelasjoner i arbeidslivet fra et maktperspektiv, konsentrert om elitemaktens posisjoner, og posisjoner kjennetegnet av begrenset makt eller avmakt. For det første studeres arbeidslivets elite, hvor makt utøves av mange menn og etter hvert noen kvinner. En overordnet problemstilling er forståelser av kjønn og likestillingspolitikkenes legitimitet og gjennomslagskraft i eliter, og variasjoner mellom elitegrupper. For det andre undersøkes arbeidslivet som en arena for makt og innflytelse for kvinner i posisjoner med mer begrenset makt. Disse to innfallsvinklene gjør det mulig å belyse makt og arbeid i to ulike betydninger, nemlig makt i betydningen «makt over» (makt over andre, beslutninger osv.) versus makt i betydningen 'makt til' (å realisere sine interesser).

To av tre prosjekter vil studere arbeidslivets eliter. Det gjelder Prosjekt 1: Kjønn og lederskap i eliten, og Prosjekt 2: Kjønn, kompetanse og institusjonell autonomi: Prosjekt 3: Kvinners lønnsarbeid – nye former for makt eller avmakt tar utgangspunkt i «vanlige» kvinner. SIPen bygger videre på ISFs pågående studier av kjønn og lederskap i forvaltningen. Studien av eliter vil kombinere kvalitative intervjuer med kvantitative analyser, bl.a. av

data fra Maktutredningens Eliteundersøkelse, en suveyundersøkelse blant personer som tilhører et utvalg av ulike typer eliter (se egen omtale). Studien av kvinner i posisjoner med begrenset makt vil bygge på kvalitative intervjuer av en fødselskohort yngre kvinner i et lokalsamfunn.

De viktigste arbeider

Aagoth Storvik 2002, «Et lederbilde uten kjønn». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, under publisering.

Mari Teigen 2002, «Kvotering til styreverv. Mellom offentlig regulering og privat handlefrihet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(1):73–104.

Beskrivelse av de tre delprosjektene:

Kvinnens lønnsarbeid – nye former for makt eller avmakt?

Bemanning: Stipendiat Ragnhild Steen Jensen

Prosjektbeskrivelse

Kvinnens rett til lønnet arbeid var et av de sentrale kravene til kvinnebevegelsen og kvinneforskningen tidlig på 1970-tallet. Oppfatningen var at kvinnens frigjøring gikk via arbeidsmarkedet og eget lønnsarbeid. Kvinnens yrkesdeltakelse har økt sterkt de siste tretti årene og det har vært en betydelig utjevning i kvinnens og menns yrkesdeltakelse. Spørsmålene som reises i dette prosjektet er om kvinnens endrede posisjon på arbeidsmarkedet har gitt dem autonomi, større grad av økonomisk uavhengighet og større muligheter til å realisere egne interesser. Eller har det gitt nye former for bindinger? Og skapt en ny situasjon med en ny avhengighet mellom menn, kvinner og arbeidsliv? For å belyse disse spørsmålene vil vi gå tilbake til et av de «klassiske» studiestedene i norsk samfunnsforskning: Nord-Odal. Her ble det tidlig på 1970-tallet gjennomført en egen studie av kvinnens situasjon og hvor deres forhold til lønnet og ulønnet arbeid var det sentrale tema. Ved å gå tilbake til dette lokalsamfunnet og gjøre en ny studie av kvinnens

situasjon får vi en unik mulighet til å studere historisk endring og moderniseringsprosesser.

Ledelse, kjønn og makt

Bemanning: Forsker Aagoth Elise Storvik

Prosjektbeskrivelse

Formålet med prosjektet er å undersøke hva slags ledelsesidealer en finner i offentlig og privat sektor. Spørsmålet som reises er om det har skjedd en endring i hva slags kvalifikasjoner som etterspørres. I prosjektet undersøkes det hvilke definisjoner av kjønn og ledelse som råder på ulike arbeidsplasser. Funnene diskuteres på bakgrunn av teorier om kjønnspregning av arbeidsoppgaver og sees også i relasjon til spørsmålet om makt. Problemstillingen som reises er i hvilken grad defineringen av kjønn og arbeidsoppgaver kan sees som uttrykk for aktørers maktstrategier. Et annet poeng er å undersøke hvorledes ulike typer makt fletter seg inn i hverandre og delvis forsterker delvis motvirker hverandre. Studien bygger på case-studier av offentlige og private organisasjoner. Prosjektet har munnet ut i to artikler som kommer i 2002.

Kjønn, kompetanse og institusjonell autonomi

Bemanning: Forsker Mari Teigen

Prosjektet studerer to store likestillingspolitiske reguleringsframstøt, som utfordrer etablerte prinsipper for utvelgelse og samhandling i det korporative skjæringsfeltet mellom offentlig styring og institusjonell autonomi. For det første gjelder det etableringen av §21 om lovregulering av kjønnsrepresentasjon i styre, råd og utvalg som kom inn i likestillingsloven i 1981. For det andre, forslaget om å lovregulere kjønnsrepresentasjon i styre i fristilt offentlig og privat virksomhet. Dette forslaget ble lagt fram i Barne- og familiedepartementets høringsnotat i 1999 og er primært

tenkt som en utvidelse av §21. Sammenligningen av disse to reforminitiativene har til hensikt å analysere kontinuitet og endring i de siste tyve års likestillingsdebatt. Sentrale spørsmål i prosjektet er: På hvilke måter har debatten om kjønnsrepresentasjon i hhv. det offentlige utvalgssystemet og i bedriftsstyrer endret seg fra 1980 og fram til i dag; hvordan markeres – og hvordan defineres – grensene for å argumentere kvinners deltakelsesrettigheter; og hvordan begrunnes en utvidelse av kjønnsbaserte deltakelsesrettigheter fra det politiske til det økonomiske feltet.

Kjønnskvoltering som likestillingspolitisk virkemiddel

Bemanning: Stipendiat Mari Teigen

Tidsplan: 1995–2001

Finansiering: Barne- og familiedepartementet

Prosjekt nr. 412.13

Prosjektbeskrivelse

Tema er kjønnskvoltering som likestillingspolitisk virkemiddel, med en interesse både for praktiseringen av kvoteringsordninger og debatter om disse. Prosjektet består av fem hoveddeler og en mer generell introduksjon om kjønnskvoltering. Del 1 – The affirmative action controversy (Teigen 2000b) – gir en normativ analyse av kvoteringsdebatter. Jeg skiller her mellom tre typer av begrunnelser basert på individuell rettferdighet, sosial rettferdighet og utilitarisme. Del 2 – Documenting discrimination (Teigen 1999a) – gir en analyse av ansettelsessaker klaget inn for Likestillingsombudet i perioden 1985 til 1995. Fokus rettes her mot grunnlaget for å vurdere spørsmål om diskriminering i saker hvor klager og den foretrukne søker i all hovedsak er tilnærmet likt kvalifisert. For det første undersøker jeg hvordan arbeidsgivere argumenterer for å imøtegå påstander om diskriminering. For det andre undersøker jeg grunnlaget for ombudets juridiske vurderinger i denne typen av saker. Del 3 – The Suitable Few (Teigen

2001) – bygger på en analyse av ansettelser i lederstillinger i to statlige virksomheter. I denne artikkelen forsøker jeg først å se på fruktbarheten av tilbuds- og etterspørselsforklaringer for utviklingen i andelen kvinner i lederstillinger på organisasjonsnivå. For det andre er jeg opptatt av å belyse hvordan ulike likestillingsstrategier bidrar til å forklare variasjon mellom organisasjoner i måloppnåelse. Del 4 – Likestilling som legitimeringsstrategi (Teigen 2000a) – gir en analyse av debatten om forslaget om å øremerke studie-plasser for kvinnelige søkere ved Institutt for datateknikk ved NTNU. Søkelyset rettes mot handlingsrommet for endring i et system hvor prinsippet om meritokratisk seleksjon dominerer. Det er her særlig nytteaspektene ved likestilling som står i sentrum for tilhengers argumentasjon, samtidig som likestilling direkte koples til NTNUs legitimitet som utdanningsinstitusjon. Del 5 – Kvotering til styreverv mellom offentlig regulering og privat handlefrihet (Teigen 2002) – drøfter kjønnsrepresentasjon i det offentlige utvalgssystemet og i styrene i fristilt offentlig og privat virksomhet. Debatten om innføringen av likestillingslovens §21 i 1981 sammenlignes med forslaget fra 1999 om også å lovregulere kjønns sammensetningen i bedriftsstyrer.

De viktigste arbeider

- Mari Teigen 1999a, «Documenting Discrimination: A Study of Recruitment Cases Brought to the Norwegian Gender Equality Ombud». *Gender, Work and Organization*, 6(2):91–105.
- Mari Teigen 1999b, «Diskriminerende ansettelsespreferanser? En studie av klagesaker til Likestillingsombudet». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 16(1):107–112.
- Mari Teigen 2000a, «Likestilling som legitimeringsstrategi: Rekrutteringsnormer og likestillingspolitikk ved NTNU». *Sosiologisk tidsskrift*, 8(2):125–146.
- Mari Teigen 2000b, «The affirmative action controversy». *NORA (Nordic Journal of Women's Studies)*, 8(2):63–77.
- Mari Teigen 2002a, «The suitable few: managerial recruitment practices in the Norwegian state bureaucracy». *Scandinavian Journal of Management*, vol. 18, (2).
- Mari Teigen 2002b, «Kvotering til styreverv – mellom offentlig regulering og privat handlefrihet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43(2):73–104.

Levekår, kjønn og restrukturering av lokale arbeidsmarkeder

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
Stipendiat Ragnhild Steen Jensen

Tidsplan: 1995–2001

Finansiering: Norges forskningsråd
Arbeidsmarkeds- og regionalforskningsprogrammet

Prosjekt nr. 412.19

Prosjektbeskrivelse

I likhet med andre industriland har det i løpet av de siste 20 årene funnet sted betydelige endringer i arbeidsmarkedets struktur og i organiseringen av lønnsarbeidet i Norge. De strukturelle endringene betegnes ofte som overgangen fra industrielle til postindustrielle arbeidsmarkeder, kjennetegnet av sterk reduksjon i primærnæringer, «avindustrialisering» og fremvekst av tjenestesamfunnet. Spørsmålet som reises i dette prosjektet er hvordan disse endringene har påvirket kjønnsrelasjonene i lokale arbeidsmarkeder, og særlig hvordan endringene har påvirket kvinners muligheter i ulike typer av arbeidsmarkeder. Med muligheter menes både sjanser til å få jobb, hvilke arbeidsvilkår som tilbys og hvilken type jobber kvinner og menn aksepterer. Det foreligger en omfattende kunnskap om nasjonale, aggregerte mønstre for kvinners forhold til arbeidsmarkedet, men begrenset forståelse av de prosessene og mekanismene som skaper disse mønstrene. Denne studien, som baserer seg på case-studier av fire lokale arbeidsmarkeder, vil kunne bidra til ny kunnskap om hvordan kvinners og menns relasjoner til arbeidsmarkedet utformes i en lokal kontekst.

De viktigste arbeider

Ragnhild Steen Jensen 1997, «Kvinnene gjekk til verket». I: R.P. Amdam, D. Gjestland, A. Hompland red., *Årdal. Verket og bygda 1947–1997*, s. 223–239. Oslo: Samlaget.

Ragnhild Steen Jensen 1998, «Endringer i to lokale arbeidsmarkeder – hvilken betydning har det hatt for kvinners sysselsetting?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 15(1):3–8.

- Ragnhild Steen Jensen 1999, «Kvinnene i Nord-Odal: Fra ulønnet til lønnet omsorgsarbeid». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 16(1):3–9.
- Ragnhild Steen Jensen 2000, «Realistisk tilnærming til empiri – begrunnelse og eksempel» . I: I. J. Birkeland og B. L. Hanssen red., *Menneskers rom*, s. 21–41. Oslo: Unipub forlag.

Bokprosjekt: Velferdsstat og hverdagsliv – kontinuitet og brudd

Bemannings: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter
Professor Arnlaug Leira (ISS, Universitetet i Oslo)

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Norges forskningsråd
Velferdsprogrammet

Prosjekt nr. 412.38

Prosjektbeskrivelse

Bokprosjektet tar utgangspunkt i de betydelige samfunnsendringene som preger det postindustrielle samfunnet, med særlig blikk på endrede grenser mellom stat, arbeid og familie, og på brytninger i normer og verdier i disse institusjonene. Prosjektet knytter an til sentrale spørsmål i samfunnsvitenskapelig teori og i samfunnsdebatten. Det tas utgangspunkt i 'møtet' mellom tradisjon og modernitet i familien, basert på empiriske undersøkelser av transformasjoner i hverdagslivets organisering, i lys av den norske og de nordiske velferdsstatsmodellenes omsorgs og forsørgelsespolitikk. To antologier om kontinuitet og brudd i velferdsstat og hverdagsliv planlegges. Den ene vil være bredt anlagt studie av norske familiers hverdagsliv sett i lys av endringer i velferdspolitikk og arbeidsmarked. Den andre vil være en komparativ analyse med samme tema, men med utgangspunkt i de nordiske landene.

Bokprosjekt: Makt og kjønn i moderne arbeidsliv

Bemanning: Forskningsleder Anne Lise Ellingsæter

Forsker Jorun Solheim (AFI)

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Norges Forskningsråd
Makt- og Demokratiutredningen

Prosjekt nr. 412.40

Prosjektbeskrivelse

Bokprosjektet tar sikte på å belyse sentrale trekk ved kjønnsrettet makt i det moderne arbeidslivet. Problemstillingene vil ta utgangspunkt i endringer i arbeidslivets organisering og konsekvenser for maktrelasjoner mellom kvinner og menn. Spesiell vekt legges på nye produktions- og organisasjonsformer som i dag synes å være i fremvekst, og konsekvenser dette får for hierarki- og autoritetsformer. En viktig hensikt vil være å få frem nye teoretiske perspektiver og sette nye spørsmål på dagsorden når det gjelder forholdet mellom kjønns- og maktrelasjoner. Bokprosjektet vil ha karakter av et synthesesprosjekt som tar utgangspunkt i eksisterende forskning på feltet, og sammenfatter viktige tendenser og forskningsresultater. Det planlegges en antologi med bidragsytere fra et bredt utvalg av forskningsmiljøer.

Rekruttering til topplederstillinger

Bemanning: Forsker Aagoth Elise Storvik

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Prosjekt nr. 412.39

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet har som mål å frembringe kunnskap om hvilke kvalifikasjoner som vektlegges ved rekruttering av toppledere. Dessuten

er det ønskelig å finne ut hvilken rolle nettverk og bekjentskap spiller i rekrutteringsprosessen. Og sist, men ikke minst, er det viktig å undersøke hva man faktisk foretar seg for å få rekruttert kvinnelige toppledere, og hva man anser som problemer i denne sammenhengen. Metoden som anvendes for å utrede disse spørsmålene er spørreskjema som sendes til den øverste ledelse i alle statlige organisasjoner. Resultatene vil publiseres i form av en rapport og en vitenskapelig artikkel.

Hvorfor søker så få kvinner topplederstillinger i departementssektoren?

Bemanning: Forsker Aagoth Elise Storvik

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: Statskonsult

Prosjekt nr. 412.37

Prosjektbeskrivelse

Kvinner utgjør en liten andel av søkermassen til topplederstillinger i staten. Andelen er også lav sett i forhold til antall kvinnelige mellomledere i statsforvaltningen. Målet med prosjektet er å undersøke hvorfor kvinner i liten grad søker seg til denne typen stillinger. En mulig forklaring er at kvinner ikke søker fordi de ikke tror de vil få jobbene. En annen forklaring er at de ikke mener at de har anledning til å ta på seg slike arbeidsintensive jobber eller at de ikke ønsker slike stillinger. Prosjektet bygger på case-studier av to offentlige organisasjoner. I hver organisasjon intervjues kvinnelige og mannlige mellomledere om deres motivasjon for å søke høyere stillinger. Studien er til dels en fortsettelse av en studie om lederrekruttering i statlig sektor, og gjør også bruk av empirisk materiale fra dette prosjektet.

Det viktigste arbeidet

Aagoth Elise Storvik 2000, *Mellomledere på karrierens vei – En studie av kvinnelige og mannlige mellomledere i staten*. ISF-rapport 5:2000. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Barnefordelingssaker, foreldreskap og barns beste

Bemanning: Forsker Kristin Skjørten

Tidsplan: 2001– 2004

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 412.41

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet omhandler temaet barn og foreldre med utgangspunkt i høyesteretts- og lagmannsrettsavgjørelser om barnefordeling på slutten av 90-tallet. Det utgis ingen offentlig statistikk på familierettens område, og vi vet lite om rettspraksis og grunnlaget for avgjørelser om barnefordeling på 90-tallet. Tidligere undersøkelser av slike saker fra 70- og 80-tallet gir mulighet til sammenlikning av rettspraksis over tid. Har det skjedd noen vesentlige endringer i hvilke argumenter som tillegges vekt i domstolsavgjørelsene? Et særpreg ved barnefordelingssakene er at det viktigste kriteriet som legges til grunn – barnets beste – i hovedsak er et skjønnsspørsmål. Dermed er disse sakene i større grad enn mange andre rettsavgjørelser egnet til å belyse forholdet mellom holdningsendringer i samfunnet og rettspraksis. Relevante perspektiver for analyse og drøfting av materialet er hvorledes forståelser av kjønn i tilknytning til foreldreskap uttrykkes i en kontekst der kjønnsnøytralitet skal legges til grunn i vurderingen av barns beste. I en barnefordelingssak er barns beste tett forbundet med vurdering av omsorgsevne og mulighet hos hver av partene i saken. Hvorledes retten definerer og vurderer omsorg ut fra vektlegging av momenter i saken, kan gi utgangspunkt for en utvidet drøfting av «omsorg» knyttet til teoriutvikling på feltet. Med det konflikt-

nivået vi nå ser ved barnefordeling, er det også av interesse å stille spørsmål ved hva kampen om barna handler om, og hva dette kan fortelle oss om foreldre og barn i dagens samfunn.

Yrke og livsfase. Kvinners tilpasning etter småbarnsfasen

Bemanning: Forsker Bente Abrahamsen

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: Norges forskningsråd, Kultur og samfunn

Prosjekt nr. 411.81

Prosjektbeskrivelse

Det teoretiske utgangspunkt for prosjektet er at rammevilkårene for kvinners yrkesdeltakelse utformes innenfor de tre samfunnsområdene stat, arbeidsmarked og familie. Den sentrale problemstillingen i prosjektet er om rammevilkårene i arbeidslivet er gunstige for å få moderne kvinner til å velge yrkesaktivitet framfor yrkespassivitet og heltid framfor deltid.

Prosjektet er todelt. I første del utarbeides en systematisk beskrivelse av yrkesdeltakelse og arbeidstid til kvinner som er ferdig med småbarnsfasen fra 1972 og fram til i dag. I annen del av prosjektet belyses sammenhengen mellom de arbeidsvilkårene kvinnene møter i yrke og arbeidsplass og deres yrkesdeltakelse og arbeidstid.

Datagrunnlaget for prosjektet er SSBs arbeidskraftundersøkelser 1972–1996, SSBs tversnittundersøkelser for 1996 og 1998 samt panelundersøkelsene for 1997 og 1998.

De viktigste arbeider

Ragnhild Steen Jensen 2000, «Utviklingen i kvinners deltidsarbeid i Norden».

Søkelys på arbeidsmarkedet, 17(2):139–147.

Ragnhild Steen Jensen 2000, *Kvinner og jobb etter småbarnsfasen*. ISF-rapport 10:2000. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Bente Abrahamsen 2001, «Kvinnens arbeidstid og arbeidsvilkår: Har deltidsarbeidende dårligere arbeidsforhold enn heltidsarbeidende? *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2):151–159.

Ledelse, likestilling og mangfold

Bemanning: Forsker Marit Hoel

Tidsplan: 2001

Finansiering: Næringslivets hovedorganisasjon
NHOs Arbeidsmiljøfond.

Prosjekt nr. 412.42

Prosjektbeskrivelse

Det skal gjøres en systematisk benchmarking av strategier for ledelse og økt mangfold i inntil 5 bedrifter. Hensikten er å kartlegge forholdet mellom nåsituasjon og mulighetene for forbedring, for å oppnå endringer på et område. Sentrale spørsmål i prosjektet er bl.a.: Når og hvorfor engasjere seg i benchmarking? Hvor henter man nødvendig informasjon? Hvordan er de ulike trinnene i benchmarking organisert?

4.3 Velferdsstat og sivilsamfunn

Integrasjon og utstøting i sivilsamfunnet

Bemanning: Forskningsleder Håkon Wergeland Lorentzen

Tidsplan: 1995–2001

Finansiering: Norges forskningsråd, Velferd og samfunn

Prosjekt nr. 413.16

Prosjektbeskrivelse

Hovedhensikten med prosjektet er å undersøke frivillige sammenlutningers evne til å integrere medlemmer og deltakere. I prosjektets første fase undersøkes statistiske sammenhenger mellom deltakelse på den ene siden, og region, organisasjonstype og individuelle egenskaper på den annen. Særlig fokus er satt på integrasjonen av marginale grupper. Prosjektets annen del består av case-studier, der deltakelse vil bli undersøkt i et utvalg organisasjoner for å få oversikt over integrerende og ekskluderende mekanismer.

De viktigste arbeider

Håkon Wergeland Lorentzen 1997, «Integrasjon og utstøting i sivilsamfunnet». *Dansk sociologi*, (1)8:61–78.

Håkon Wergeland Lorentzen og Ole Alexander Opdalshei 1997, *Integrasjon gjennom frivillige organisasjoner*. ISF-rapport 97:19. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Håkon Wergeland Lorentzen 1998, «Normative forståelser av sivile sammenlutninger». *Socialvetenskapelig Tidsskrift*, 1998(2–3):244–268.

Håkon Wergeland Lorentzen 2000, «Den gode vilje», *Nytt Norsk Tidsskrift*, 17(1): 38–52.

Håkon Wergeland Lorentzen 2000, «Godvilje på avveie», *Nytt Norsk Tidsskrift*, 17(4):438–440.

Johns Hopkins' komparative studie av frivillig sektor

Bemanning: Forskningsleder Håkon Wergeland Lorentzen
Forsker Karl Henrik Sivesind

Tidsplan: 1997–2001

Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 413.21

Prosjektbeskrivelse

Sammen med professor Per Selle og Dag Wollebæk ved LOS-senteret i Bergen har ISF gjennomført ISF en bred kartlegging av «the nonprofit-sector»; inntekter, utgifter, bemanning, frivillig innsats, legale rammer, historie m.v. Prosjektet har et komparativt siktemål og utføres etter en lest som er lagt ved Johns Hopkins University i Baltimore. Nærmere 40 land deltar i undersøkelsen. Den norske delen består av følgende deler:

- En gjennomgang av frivillige organisasjoners legale grunnlag (avsluttet 1998).
- En surveyundersøkelse av ubetalt innsats og pengegaver til frivillige formål (avsluttet 2000).
- En undersøkelse av det lokale foreningslivet i Hordaland og Bergen (avsluttes 2001).
- En statistisk undersøkelse av inntekter, utgifter og lønnet arbeid i alle «non-profit» organisasjoner (avsluttes 2001).

De viktigste arbeider

Geir Woxholt 1998, *Non-profit Law in Norway*. ISF-rapport 98:12. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Håkon Lorentzen og Per Selle, *Norway: Defining the Voluntary Sector*. ISF-rapport 14:2000. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Dag Wollebæk, Per Selle og Håkon Lorentzen 1998, «Undersøkelse om frivillig innsats. Dokumentasjonsrapport». LOS-notat 9834. Bergen: LOS-senteret

Dag Wollebæk og Karl Henrik Sivesind 2000, «Er deltakelse i frivillig arbeid nyttig på arbeidsmarkedet?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 17:131–138.

Dag Wollebæk 2000, «Participation in Voluntary Associations and the Formation of Social Capital». LOS-rapport 0006. Bergen: LOS-senteret.

- Dag Wollebæk, Per Selle og Håkon Lorentzen 2000, *Frivillig innsats. Sosial integrasjon, demokrati og økonomi*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Dag Wollebæk og Karl Henrik Sivesind 2000, «Er deltakelse i frivillig arbeid nyttig på arbeidsmarkedet?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*. 17:131–138.
- Dag Wollebæk 2001, «Moderniseringen av organisasjonssamfunnet i et generasjonsperspektiv». *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1):69–87.
- Voitto Helander og Karl Henrik Sivesind 2001, «Frivilligsektorns betydelse i Norden». I: Lars Skov Henriksen og Bjarne Ibsen red., *Frivillighedens utfordringer*, s. 49–66. Odense: Odense Universitetsforlag.
- Karl Henrik Sivesind, Håkon Lorentzen, Per Selle og Dag Wollebæk 2002, *The Voluntary Sector in Norway – Composition, Changes, and Causes*. ISF-rapport 2002:2 Oslo: Institutt for samfunnsforskning..

Modernisering av frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner

Bemanning: Forsker Karl Henrik Sivesind

Tidsplan: 2001–2004

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.34

Prosjektbeskrivelse

Innen frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene foregår raske endringer som trolig vil få store konsekvenser for organisasjonssamfunnet som helhet, viser undersøkelser. Hovedhensikten med prosjektet er å undersøke hvordan sentrale moderniseringsprosesser påvirker virksomheten i lokale, barne- og ungdomsorganisasjoner. Det dreier seg for det første om hvordan endret kulturell identitet blant barn og unge påvirker deres tilknytning til det lokale foreningslivet. For det annet om hvordan lokale foreninger tilpasser seg endrede forventninger fra de unge, og utfordringene fra den kommersielle underholdnings- og fritidsindustrien. For det tredje om hvilken rolle statlige støtteordninger spiller for den lokale politikken.

Evaluering av frivillighetssentraler som mottar økonomisk støtte fra Sosial- og helsedepartementet

Bemanning: Forsker Hilde Lidén
Vitenskapelig assistent Elizabeth Kloster
Tidsplan: 1995–2002
Finansiering: Sosial- og helsedepartementet v. FRISAM
Prosjekt nr. 413.02

Prosjektbeskrivelse

Det foretas en løpende evaluering av virksomheten ved 260 frivillighetssentraler. Instituttet har vært ansvarlig for denne evalueringen siden frivillighetssentralene ble satt i gang i 1991. Evalueringen tar for seg frivillighetssentralenes drift, og er basert på skjemaer som sentralene sender ISF fire ganger i året. Skjemaet gir statistiske informasjoner om sider ved sentralenes virke, med hovedvekt på utviklingen av frivilliges arbeidsinnsats, sentralenes brukere og frivillige, og forandringer i aktiviteter/tiltak.

De viktigste arbeider

Toril Røkeberg og Hilde Lidén 2000, *Veiledningsbøfte for frivillighetssentralene*
Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Integrasjon i frivillige organisasjoner

Bemanning: Forsker Ørnulf Seippel
Tidsplan: 2000–2001
Finansiering: Norges forskningsråd og flere departement
Prosjekt nr. 413.25

Prosjektbeskrivelse

Med utgangspunkt i en empirisk studie av norske idrettslag og medlemmer i disse lagene, skal prosjektet studere idretten som en arena for sosial integrasjon. Sosial integrasjon kan komme til ut-

trykk både konkret i sosiale nettverk og som holdninger og verdier. I denne studien er det meningen å studere i hvilken grad ulike former for organisert idrett kan bidra til slike former for sosial integrasjon. Et sentralt spørsmål i prosjektet er i hvilken grad og på hvilken måte viktige samfunnsendringer som ofte blir forbundet med den moderne idretten – f.eks. kommersialisering og profesjonalisering – betyr noe for slike spørsmål.

Eieformer, marked og demokrati i idretten

Bemanning: Forsker Bernard Enjolras

Tidsplan: 1999–2001

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.26

Prosjektbeskrivelse

De siste årene har forekomsten av kommersielle aktiviteter økt innen den frivillig organiserte idretten. Fortjenestebaserte eierformer har i noen sammenhenger blitt integrert i frivillig virke på en måte som gjør det vanskelig å skille «non-» og «for-profit» fra hverandre. Det kan virke som om markedets beslutningsrasjonalitet er i ferd med å utvikle seg i de frivillige idrettsorganisasjonene. Denne utviklingen reiser spørsmål om hvordan veksten i markedsbaserte driftsformer påvirker den frivillige idrettens målsettinger, driftsformer og demokratiske beslutningsstrukturer. Hensikten med prosjektet er å undersøke forholdet mellom markedsrasjonalitet og demokrati i den organiserte masseidretten.

De viktigste arbeider

Bernard Enjolras, *Democratic voluntary organisations between state and market. A theoretical perspective*. ISF:rapport 99:10. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Bernard Enjolras, *Individualisation and civil society in late modernity*. ISF:rapport 7: 2000. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Bernard Enjolras, *Community-based economy, market and democracy. The case of Norwegian voluntary sport organisations*. ISF-rapport 6:2001. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Offentlig politikk og frivillig organisering i idretten

Bemannning: Forsker Bernard Enjolras

Tidsplan: 31. august 2001–31. juli 2005

Finansiering: Kulturdepartementet

Prosjekt. nr. 413.41

Prosjektbeskrivelse

Hovedhensikten med prosjektet er å belyse måten Norges Idrettsforbund skjønner sin rolle som iverksetter av offentlig politikk på. Vi vil spesielt sette søkelyset på *tildelings-rollen*; hvordan samspillet mellom NIF og den offentlige politikken ser ut. Ikke minst vil det være viktig å undersøke hvordan fordelingen av offentlig støtte foregår, og hvordan denne oppgaven tilpasses de øvrige funksjonene organisasjonen skal ha. Spørsmål blir her å vurdere hvordan endringene i NIFs fordelings prosedyrer påvirker forbundene og kretsenes interne organisering, målsettinger og strategier.

Den statlige grunnstøtten til NIF sentralt/regionalt og særforbundene har tre overordnede formål :

1. bidra til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig medlemsbasert organisasjon
2. bidra til å opprettholde og utvikle et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten
3. bidra til å bevare og sikre NIF som en åpen og inkluderende organisasjon, og at idrettslagene fremstår som arenaer for meningsdannelse og verdifulle rammer for sosialt fellesskap.

I dette perspektivet vil vi sette søkelyset på i) hvordan NIFs struktur er tilpasset implementeringen av disse formålene og (ii) i

hvilken grad tiltakene og penger overføringer bidrar til å realisere formålene.

De temaene som er beskrevet her, er spesielt relevante akkurat nå. I 2000 ble for første gang overføringene fra Kulturdepartementet til NIF regulert av en ny type kontraktrelasjoner. En av hensiktene med prosjektet vil være å evaluere virkningene av dette rammeverket på NIFs struktur og virkemåte.

Panelundersøkelser av norske idrettslag

Bemanning: Forsker Bernard Enjolras

Tidsplan: 1999–2003

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.33

Prosjektbeskrivelse

Norske idrettslag utgjør den vesentligste delen av norsk idrett, både når det gjelder medlemmer og organisasjoner. I 1987 hadde Norges Idrettsforbund ca. 1.3 mill. medlemskap og ca. 7200 lokale lag. Om virksomheten og utviklingen i denne delen av den frivillige idretten eksisterer det noe, men begrenset kunnskap. For å få fram representative data om norske idrettslag samt om medlemmenes tilknytning til disse, skal prosjektet etablere to databaser. For det første en som gir informasjon om et landsrepresentativt utvalg av idrettslag. For det annet en som gir informasjon om medlemmene i de samme idrettslagene.

De viktigste arbeidene

Bernard Enjolras og Ørnulf Seippel, *Frivilligbet, kommersialisering og profesjonalisering. Utfordringer i norsk idrett*. ISF-rapport 1999:9. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Bernard Enjolras og Ørnulf Seippel, *Norske idrettslag 2000. Struktur, økonomi og frivillig innsats*. ISF-rapport 2001:4. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Kommersielle idrettsformer: Innhold, organisering og tilhørighet

Bemanning: Forskningsleder Håkon Wergeland Lorentzen
Stipendiat Anne-Lene Bakken Ulseth

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Norges idrettsforbund og olympiske komite
Prosjekt nr. 413.35

Prosjektbeskrivelse

Hensikten med dette prosjektet er å undersøke sider ved måten kommersielle treningstilbud fungerer på i Norge. Prosjektet er lagt opp komparativt, der data fra instituttets idrettslagsundersøkelse tjener som sammenlikningsgrunnlag for tilbud og deltakere ved kommersielle tilbud. Tre forhold vil bli undersøkt:

- Har deltakere på kommersielle tilbud andre kjennetegn enn dem som preger medlemmer av frivillige idrettslag?
- Hvordan skiller kommersielle tilbud seg fra frivillige når det gjelder utforming, organisering, frivillig innsats, priser, åpnings-tider med mer?
- Hvilke forskjeller i sosial integrasjon for deltakerne kan en finne mellom frivillig og kommersialisert organiserte idrettstilbud?

Ungdom, hverdagsmakt og velferd

Bemanning: Forsker Hilde Lidén

Tidsplan: 2000–2003

Finansiering: Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 413.36

Prosjektbeskrivelse:

Prosjektet har som formål å drøfte begreper om makt og demokrati med utgangspunkt i en empirisk analyse av sammenhenger mellom jenters og gutters avgjørelsesmyndighet hjemme, og de for-

melle og uformelle former for innflytelse de utøver på skolen, i fritidsaktiviteter og blant jevnaldrende. På den ene siden har barns medbestemmelse hittil vært diskutert som en formell rettighet på et samfunnsnivå som ledd i en demokratiseringsprosess, og er i liten grad blitt satt i sammenheng med andre prosesser for makt og innflytelse som barn og unge inngår i på ulike hverdagsarenaer. På den andre siden har demokrati-teorier hatt voksne, myndige og autonome mennesker som utgangspunkt. Begge disse forsknings-tradisjoner kan således fruktbart korrigeres av et fokus på barn og unge.

Metoden vil være dybdeintervjuer med 16 elever ved en sosialt og kulturelt blandet skole, med deres foreldre og lærere, samt gruppeintervjuer med klassekamerater, dessuten deltagende observasjon i klasserom og andre aktuelle møtesteder for jevnaldrende.

Det viktigste arbeidet

Hilde Lidén, «Ungdoms opplevelse av hverdagsmakt». I: *Ungdom og Makt. Konferanserapport. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapportserien nr. 30.* Oslo: Unipub forlag.

Lokal rettferdighet

Bemanning: Instituttleder Fredrik Engelstad
Forskningsleder Hilde Lorentzen, HiO

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Verdinettet, Norges forskningsråd
Prosjekt nr. 413.11

«Lokal rettferdighet» var et større komparativt prosjekt om fordeling av sosiale goder eller onder: studieplasser, transplantasjoner og oppsigelser. Prosjektet ble gjennomført i fem land, og den norske delen ble utført ved Institutt for samfunnsforskning 1988–1998.

Det foreliggende prosjektet består i en sammenfatning og popularisering av de viktigste funnene i de norske rapportene om Lokal rettferdighet. Sluttproduktet vil bli to lett tilgjengelige artikler.

De viktigste arbeider

Hilde Lorentzen 1995, *Når ikke alle kan få – om fordeling av knappe goder*. ISF-rapport 95:13. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Fredrik Engelstad 1998, «The Significance of Seniority in Layoffs. A Comparative Analysis». *Social Justice Research*, 11:103–119.

Lokaldemokrati i et generasjonsperspektiv

Bemanning: Forsker Hilde Lidén

Tidsplan: 2001–2002

Samarbeid: Guro Ødegaard, NOVA

Finansiering: Kommunal og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 413.42

Prosjektbeskrivelse

Målsettingen med prosjektet er å gi innsikt i ungdoms politiske deltakelse og samfunnsengasjement. Tre typer deltakelse inngår: Partipolitisk deltakelse, deltakelse i frivillige organisasjoner og deltakelse i nye medvirkningsarenaer som ungdomsråd, lokale høringer og selvstyrte ungdomshus. Søkelyset rettes mot personlig engasjement, muligheten til å organisere seg og opplevelsen av innflytelse.

Prosjektet vil benytte seg av allerede foreliggende data-materiale. Av kvantitative data er det hovedsak tre datasett som vil benyttes:

- To lokale ungdomsundersøkelser (2000, 2001) med et spesielt fokus på samfunnsengasjement og nye former for deltakelse.
- Hopkins survey-undersøkelse om deltakelse i frivillige organisasjoner.

- Makt- og demokratiutredningens Medborgerundersøkelse (2001) som retter søkelyset mot politisk holdningsmønstre og -interesse.

Det kvalitative datamateriale består av intervjuer med elever i 10. klasse ved to ungdomsskoler om deres politiske engasjement, samt medlemmer i fire ungdomsråd om deres motivasjon for å delta og arbeide i ungdomsråd.

Idrettens strateger

Bemanning: Forsker Rune Slagstad

Tidsplan: 2000–2003

Finansiering: Kulturdepartementet

Prosjekt nr. 415.79

Prosjektbeskrivelse

Studien *De nasjonale strateger* (Slagstad 1998) søker å rekonstruere norsk historie gjennom 1800- og 1900-tallet, organisert rundt beskrivelsen av de tre regimer «embetsmannsstaten» (1814–1884), «venstrestaten» (1884–1940) og «arbeiderpartistaten» (1945 ca. 1980). Studien munner ut i en skisse av dagens uoversiktelige regimesituasjon («Skiftende fronter»).

En av tesene i *De nasjonale strateger* er at arbeiderpartistaten i mye er venstrestatens fortsettelse langs tre dimensjoner: som reguleringsstat, som velferdsstat og som idrettsstat. I beskrivelsen av arbeiderpartistaten stilles Rolf Hofmo, idrettens store handlingsideolog, sammen med Haakon Lie og Einar Gerhardsen: «Skal en forstå arbeiderpartistatens egenart som et politisk kommissariat, er Gerhardsen-Lies duumvirat for knapt. Arbeiderpartistaten var et kommissarisk triumvirat.»

I den nye studien utvides idrettens plass ved historiske studier med et samtididiagnostisk sikte. Studien vil søke å fange ulike dimensjoner, så som samfunnslivets utvikling analysert med

idretten som prisme; idrettens egenutvikling; idrettens vitenskapeliggjøring – vitenskapens plass i idretten og idrettens plass i vitenskapen.

Idrett og samfunn i endring – bokprosjekt

Bemanning: Forsker Ørnulf Seippel

Tidsplan: 2001–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 413.39

Prosjektbeskrivelse

Boka er en samling tekster som skal fungere som en innføring i sentrale idrettssosiologiske problemstillinger samtidig som den også skal ta for seg en del aktuelle emner knyttet til endringer i idretten i det senmoderne samfunn.

Utenfor løypa

Bemanning: Forsker Ørnulf Seippel

Forsker Jan-Paul Brekke

Tidsplan: 2001–2002

Finansiering: Norges idrettsforbund og olympiske komité

Prosjekt nr. 413.40

Prosjektbeskrivelse

Moderniseringen av samfunnet har betydning for deltakelse i idrettslag og frivillige organisasjoner generelt. På individnivå er et av kjennetegnene ved denne prosessen et nytt og mer åpent forhold mellom tradisjonelle kulturer og strukturer og måten individer velger å forholde seg til disse. Denne utviklingen kan igjen ha betydning for hvordan individer forholder seg til frivillige organisasjoner og derigjennom også samfunnet i stort. I prosjektet

«Utenfor løypa» skal vi se nærmere på forholdet mellom Norges Idrettsforbund (NIF), det relativt nyetablerte Norges snowboardforbund (NSBF) og tilfanget av medlemmer i NSBF. Mer spesifikt skal vi ta utgangspunkt i en prøveordning der NSBF har fått dispensasjon til å ha individer som medlemmer i forbundet, uten at man har en klubb som mellomledd. Vårt prosjekt skal (i) beskrive denne ordningen, det skal (ii) se nærmere på hvordan og hvorfor prosjektet fikk den form det gjorde, og (iii) hva slags implikasjoner denne ordningen kan ha for spørsmål knyttet til forholdet mellom individualitet og kollektiv organisering på dette feltet. Spørsmål som blir sentrale mot en slik bakgrunn er: Hva betyr det å være medlem av et fellesskap? Hva betyr det for de som melder seg inn, og hva betyr det for de som organiserer fellesskapet? Er man medlem for å få del i de goder det gir å være med, eller er medlemskap snarere å forstå som en oppslutning om organisasjonenes verdigrunnlag? Flere har pekt på at organisasjonene ved starten av det nye millenniumet står overfor store utfordringer når det gjelder rekruttering av nye medlemmer samt å holde på de gamle. Forskerne har vist at det er et mulig sprik mellom etablerte topptunge organisasjoner med diffuse idealer og ønskene fra dagens unge. Er dette riktig? Ønsker de unge nye typer fellesskap, eller er det «ukult» å være med i organisert aktivitet overhodet?

4.4 Politikk, opinion og makt

Strategisk instituttprogram:

Valgforskning/Valgundersøkelsen 2001–2004

Bemanning: Forskningsleder Bernt Aardal
Professor Henry Valen
Forsker Hanne Marthe Narud
Stipendiat Frode Berglund
Vitenskapelig assistent Ingunn Opheim Ellis
Vitenskapelig assistent Rune Karlsen

Finansiering: Kommunal og regionaldepartementet,
Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 414.28

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en videreføring av det forskningsprogram som kom i gang ved ISF i 1957 og som omfatter samtlige senere stortingsvalg, med unntak av valget i 1961. Forskningsprogrammet har hele tiden lagt vekt på analyser av politiske endringsprosesser i det moderne samfunn. Det er blitt fokusert på politiske og sosiale strukturforhold og endringene i disse. Gjennom valgstudier i mer enn 40 år er det skapt verdifulle tidsserier for analyser av det norske samfunn. I 1999 publiserte Bernt Aardal i samarbeid med Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Frode Berglund boken *Velgere i 90-årene*, der bl.a. spørsmålet om partienes grep på velgerne, velgernes oppslutning om det politiske systemet og de politiske aktørene blir analysert. Søkelyset rettes dessuten mot ungdom og kvinner, både med hensyn til engasjement, deltakelse, ideologiske orienteringer og politiske preferanser. Boken bidrar til å avkrefte mange av de myter om norsk politikk som florerer i massemedia. Valgundersøkelsen i 2001 viderefører disse analysene, i tillegg til at nye problemstillinger tas opp. Undersøkelsen i 2001 er spesiell fordi den også inneholder opplysninger om velgernes preferanser og

atferd forut for valgkampen, sommeren 2001. Dette gjør det mulig med betydelig mer inngående analyser av valgkampens betydning enn tidligere. På samme måte som ved valgundersøkelsen i 1997 ble det også i 2001 stilt en spesiell spørsmålsmodul som inngår i et internasjonalt samarbeidsprosjekt med nasjonale valgundersøkelser i Europa, Asia, Latin-Amerika og Nord-Amerika.

De viktigste arbeider

- Bernt Aardal i samarbeid med Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Frode Beglund 1999, *Velgere i 90-årene*. Oslo: NKS-Forlaget.
- Henry Valen 1999, «Fra klassekamp til kamp om dagsorden. Norsk valgforskning gjennom 40 år», *Nytt Norsk Tidsskrift*, nr. 4/1999, 271–284.
- Hanne Marthe Narud og Henry Valen 2000, «Does Social Background Matter?». I: Peter Esaiasson og Knut Heidar, red., *Beyond Westminster and Congress. The Nordic Experience*, s. 83–106. Columbus: Ohio State University Press.
- Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Olafur Th. Hardarson 2000, «Geography and Political Representation». I: Peter Esaiasson og Knut Heidar, red., *Beyond Westminster and Congress. The Nordic Experience*, s. 107–131 Columbus: Ohio State University Press.

Strategisk kommunikasjon og politisk usikkerhet. Valgkamp 2001

- Bemanning:* Prosjektleder Bernt Aardal
Prosjektleder Anne Krogstad
- Tidsplan:* 2001–2003
- Finansiering:* Norges forskningsråd, Kultur og samfunn
- Prosjekt nr. 414.38

Prosjektbeskrivelse

Gjennom en flerfaglig og flerinstitusjonell studie undersøkes stortingsvalgkampen 2001. I fokus står samspillet mellom partier/politikere, medier og velgere. To overordnede spørsmål danner utgangspunkt for prosjektet: Hvordan håndterer partier og politiske ledere de strategiske utfordringer som ligger i troløse velgere og en medialisert valgkamp? I hvilken grad og på hvilke måter blir velgerne påvirket av valgkampens forløp og innhold? De teoretiske,

empiriske og metodologiske angrepsvinklene griper over et bredt register. Prosjektet består således av fem deler som utfyller hverandre: For det første partienes og politikernes organisatoriske strategier for å oppnå best mulig resultat ved valget. Er det sant at politikerne er fullstendig i mediernes vold? For det andre mediernes innhold og dagsorden. Hvorfor lykkes noen i å få «sine» saker på dagsorden, mens andre mislykkes? For det tredje politikernes strategiske kommunikasjonsvalg i fjernsynsdebattene. I hvilken grad viser politikerne til argumenter eller til egen person når de forsøker å overtale velgerne? For det fjerde velgernes reaksjoner på den påvirkning de utsettes for. Er det riktig at velgernes oppfatninger av hva som er viktig og riktig bestemmes av mediene? Og for det femte en metodologisk nyvinning i norsk sammenheng: Eksperimentelle studier rettet mot det komplekse forholdet mellom årsak og virkning når det gjelder mediernes og personenes betydning for valgutfallet.

Samfunnsendring og partiutvikling

Bemanning: Stipendiat Frode Berglund

Tidsplan: 1997–2001

Finansiering: Norges forskningsråd, Kultur og samfunn

Prosjekt nr. 414.27

Prosjektbeskrivelse

I løpet av de siste 20–30 årene har de vestlige industrisamfunn gjennomgått store sosiale forandringer, og mange snakker om en postindustriell revolusjon. Statsvitere og politiske sosiologer har beskjeftiget seg med hvordan forandringene har påvirket forholdet mellom velgerne og de politiske partiene. Signaler fra forskningen på feltet er motstridende. Noen hevder overbevisende at partiene er vesentlig svekket blant velgerne, mens andre påstår like overbevisende at partiene har klart overgangen til en ny type samfunn

på en tilfredsstillende måte og at partiene fremdeles står sterkt blant velgerne.

Den overordnede problemstillingen for dette prosjektet er å finne ut i hvilken grad og på hvilken måte de store sosiale endringene har påvirket forholdet mellom norske partier og velgere. På velgerplanet gjøres dette ved å analysere utviklingen av forskjellige indikatorer (som skillelinjer, partiidentifikasjon, partimedlemskap, stridsspørsmål) på forhold som knytter velgerne til de eksisterende partiene. Samtidig er det også et mål å finne ut om partiene selv har forholdt seg aktive i forhold til de sosiale endringene utviklingen har hatt på velgerne. Prosjektet vil av den grunn bevege seg både på parti- og velgernivå.

Forskningsstipendiat Frode Berglund har oppholdt seg ved Statsvetenskapliga Institutionen, Gøteborg Universitet fra august 2000 under et utvekslingsprogram i regi av EU til 31. juli 2001.

De viktigste arbeider

Frode Berglund 1997, «Partiidentifikasjon på vei ut? En kohort-analyse av norske velgers partitilhørighet». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 38(3):333–357.

Frode Berglund 1999, «Har partiene mistet grepet på velgerne?», s. 144–164. I: Bernt Aardal i samarbeid med Henry Valen, Hanne Marthe Narud og Frode Berglund. *Velgere i 90-årene*. Oslo: NKS-Forlaget.

Frode Berglund 2000, «Party Identification – Nothing but the Vote?» *Acta Politica*, 35(1):37–63.

Slutten på partidemokratiet?

Bemannings: Forsker Jo Saglie

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Universitetet i Oslo/Norges forskningsråd

Samarbeid: Knut Heidar, Universitetet i Oslo

Prosjekt nr. 414.34

Prosjektbeskrivelse

Tradisjonelt har de politiske partiene spilt en sentral rolle som koplere både av ulike nivåer og av ulike sfærer innen det demo-

kratiske system; dels ved å frembringe politiske alternativer ved valg, dels ved å rekruttere og skolere politiske eliter og ikke minst ved å gi politisk interesserte en arena for å lære og fremme sine politiske standpunkter. Mange har imidlertid stilt spørsmål ved partienes evne til å utføre denne oppgaven. Teser om «partienes krise», eller mer spesifikt krise for partiene som medlemsorganisasjoner, er blitt framsatt. Prosjektet tar sikte på å granske påstanden om «partikrise» gjennom empiriske undersøkelser på to nivåer i partiene. Vi har gjennomført en spørreskjemaundersøkelse med partienes landsmøtedelegater og et representativt utvalg partimedlemmer. Dermed er det mulig å sammenligne ulike skikt i partiene, både med hensyn til faktisk aktivitet og oppfatninger om partidemokratiet. Videre står tidsdimensjonen sentralt: Resultatene sammenlignes med tidligere undersøkelser, med sikte på å kartlegge hvordan partienes rolle har utviklet seg over tid. Prosjektet er tilknyttet Makt- og demokratiutredningen.

De viktigste arbeider

Knut Heidar og Jo Saglie 2001, *Predestined Parties? Organizational Change in Norwegian Political Parties*. Paper lagt fram i arbeidsgruppa «The Causes and Consequences of Organisational Innovation in European Political Parties», ECPR Joint Sessions of Workshops, Grenoble, 6.–11. april 2001.

Knut Heidar og Jo Saglie 2001, *A Decline of Party Activity? Intra-Party Participation in Norway 1991–2000*. Paper lagt fram på «The 1st ECPR General Conference», Canterbury, 6.–10. september 2001.

Voldens historie

Bemanning: Forsker Erling Sandmo

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.81

Prosjektbeskrivelse

«Voldens historie» er et bokprosjekt som skal munne ut i en bred kulturhistorisk diskusjon av volden i vestlig kultur og samfunn fra

seinmiddelalderen til i dag. Den vil i hovedsak konsentrere seg om den sivile volden, ikke om krig, men grenseoppgangen her kan ikke gjøres knivskarp.

Diskusjonen vil bevege seg på flere plan. For det første vil den gi en historisk fremstilling av volden som samfunnsfenomen, altså av den faktisk forekommende fysiske volden. Hovedlinjen her er tilbakegang – en hovedlinje som er vel belagt i en bred litteratur allerede. Parallelt med statsveksten fra middelalderen av, skjer det en pasifisering av hverdagslivet. Allerede i samtiden ble det å bekjempe volden mellom innbyggerne, oppfattet som en hovedoppgave for staten, og ved inngangen til moderne tid etableres det en bred teoretisk diskusjon om forholdet mellom stat og samfunn og mellom makt og vold: Bodin, Hobbes, Locke og Montesquieu leverer sentrale bidrag. Dette vil dermed være studiens andre nivå: En historisk diskusjon av tenkningen og talen om vold, fra disse tidlige teoretikerne til 1900-tallets – til Elias, Foucault, Girard og andre. Men denne diskusjonen skal ikke begrenses til den idehistoriske kanon: Det grunnleggende kulturhistoriske anliggende vil være å studere hvordan folk gjennom historien har tenkt om volden og gitt form til sine erfaringer med den. En foreløpig hovedtese her vil være at volden ikke er noe historisk gitt, men en kulturell konstruksjon: Som tankekategori *skapes* den gjennom periodens begreps- og kulturhistorie.

Sentral i så måte blir også den «store» kulturhistorien, om litteratur, musikk og kunst. Erfaringen av volden som en ting i seg selv og som destruktiv er noe som utvikles – fra Rabelais via Shakespeare til Brett Easton Ellis, fra renessansens lystige musikalske slagscener til Arnold Schönbergs *En overlevende fra Warszawa* og fra 1400-tallets malerier av uanfektete martyrer til Francis Bacons forvridde og forpinte menneskekropper.

Det særegne ved denne boken vil være ambisjonen om å se på sammenhengen mellom disse nivåene, mellom voldskriminaliteten og teateret, mellom knivstikking, kunst og konsertsal. Slik vil det forhåpentligvis kunne sies noe om hvordan vår kultur på helt grunnleggende måter er tuftet på historiske forestillinger om vold

både som smertefull erfaring, som sivilisasjonens motsats – og som estetikk.

Lokal valgdeltakelse

Bemanning: Forskningsleder Bernt Aardal
Vitenskapelig assistent Ingunn Opheim Ellis
Forsker Per Stava
Forsker Tor Bjørklund
Forsker Jo Saglie

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet,
Kommunenes Sentralforbund

Prosjekt nr. 414.35

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en forlengelse av Lokalvalgsprosjektet 1999 og tar sikte på en bred analyse av årsakene til den lave valgdeltakelsen ved kommune- og fylkestingsvalg. Prosjektet inkluderer forskere ved ISF og universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø. I tillegg deltar en forsker fra Kommunenes Sentralforbund. Deltakelsen ved lokalvalgene har lenge vært en kilde til politisk bekymring. I senere års lokalvalg var deltakelsen lavere enn noen gang tidligere. Samtidig er det ganske klart at bildet ikke er entydig, det finnes betydelige variasjoner mellom kommuner og kommunetyper og mellom ulike velgergrupper. Med utgangspunkt i Lokalvalgsundersøkelsen 1999 ønsket man å gjennomføre en analyse som både omfatter grundige kartlegginger av ulike aspekter ved valgdeltakelsen og tester mulige forklaringer på de empiriske variasjonene som blir observert. Hovedrapporten fra dette prosjektet vil bli lagt fram i boken Bernt Aardal red., *Valgdeltakelse og lokaldemokrati* som utgis av Kommuneforlaget i februar 2002.

De viktigste arbeider

Tor Bjørklund og Jo Saglie 2000, *Lokalvalget i 1999: Rekordlav og rekordhøy deltakelse*. ISF-rapport 12:2000, Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Tor Bjørklund 2000, *The Steadily Declining Voter Turnout: Norwegian Local Elections 1963–1999*. Paper presentert på konferansen «Local elections and representation in Italy and Europe», arrangert av «Della Societa Italiana di Studi Elettorali», Napoli, 19.–21. oktober 2000.

Image og politikk i Norden

Bemanning: Forsker Anne Krogstad

Tidsplan: 1994–2001

Finansiering: Nordisk samarbeidsnemnd for samfunnsforskning (NOS-S)

Prosjekt nr. 414.17

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet handler om image, kjønn og politikk i Norden (Norge, Danmark, Sverige og Finland) med fokus på mannlige og kvinnelige politikeres kommunikasjonsstil og intervjubetingelser i TV-debatter. Hvordan er evnen og mulighetene til formidling av politiske synspunkter? Hvilke synteser og utvekslinger skapes mellom politikeratferd og kulturelt gjenkjennelige former for kvinnelighet og mannlighet? Målet er å integrere en bred språklig analyse med analyser av politisk situasjon, kjønnets betydninger og mediets betingelser.

De viktigste arbeider

Anne Krogstad 1999, *Image i politikken. Visuelle og retoriske virkemidler*. Oslo: Pax. 306 sider.

Anne Krogstad 2000, «Antropologisk sammenlikning i 'tykt' og 'tynt'. Ti kjetterske teser». *Norsk antropologisk tidsskrift*, 11(2):88–107.

Anne Krogstad 2000, «Intet problem er så stort at det ikke får plass i en politikers munn. Politikk, språk og kjønn i nordiske land». *Norsk medietidsskrift*, 7(2): 90–110.

Anne Krogstad 2000, «Kvinnelige amasoner i nordisk politikk». *NIKK magasin*, NIKK Nordisk institutt for kvinne- og kjønnsforskning, 2: 18-20.

- Kirsten Gomard og Anne Krogstad red. 2001, *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*. Århus: Århus Universitetsforlag.
- Kirsten Gomard og Anne Krogstad red. 2001, «Introduction». I: Kirsten Gomard og Anne Krogstad red., *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*, s. 15–32. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Anne Krogstad 2001, «Image and Issue in Televised Debates». I: Kirsten Gomard og Anne Krogstad red., *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*, s. 155–184. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Anne Krogstad & Kirsten Gomard 2001, «A Debate on the Debates». I: Kirsten Gomard og Anne Krogstad red., *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*, s. 185–200. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Høyesteretts historie

Bemanning: Forsker Erling Sandmo
Forsker Nils Rune Langeland

Tidsplan: 1997–2003

Finansiering: Justisdepartementet
Universitetet i Oslo
Lovsamlingsfondet

Prosjekt nr. 415.71

Prosjektbeskrivelse

Høyesteretts prøvingsrett i forhold til lover «var en kjepp med vilje kastet inn i demokratiets hjul, en siste handling, bak Stortingets rygg, av den detroniserte embedsstand», skrev Jens Arup Seip. Denne formuleringen er blitt paradigmatiske i ettertid. Etter Seip har få historikere beskjeftiget seg med Høyesterett, kanskje fordi domstolen er blitt oppfattet som anti-moderne og på et vis en motsats til den demokratiseringsprosessen og samfunnsmoderniseringen som ellers har preget norsk historie i vårt århundre. Og når man har befattet seg med Høyesteretts historie,

har det overgripende temaet typisk vært Høyesterett som politisk organ – klarest manifestert i prøvingsretten.

Når det nå skal skrives en samlet Høyesteretts historie, er det et siktemål å komme ut av denne litt snevre oppfatningen av hva en slik historie handler om. Mens det har vært skrevet en hel del om domstolen som politisk organ, har det vært arbeidet uhyre lite med domstolen som det den først og fremst er: en domstol, preget av skiftende rettsteoretiske strømninger og en viktig part i en løpende samfunnssamtale om verdier og forestillinger om rett, kultur og politikk. For å få belyst Høyesteretts rolle i norsk samfunnsliv, er det dermed nødvendig å studere dens virksomhet bredt, med blikk for skiftende tankeretninger og for det særegne ved de menneskene som har befolket institusjonen til enhver tid. Slik sikter dette verket mot en historie som integrerer det rettsteoretiske, det idehistoriske, det samfunns- og politisk historiske og det kultur-antropologiske.

Framstillingen er delt i to:

Bind 1 tar for seg perioden 1815–1905, mens bind 2 omhandler 1905–1965.

Forbrukersamvirkets historie

Bemannings: Professor Even Lange
Forsker Iselin Theien
Vitenskapelig assistent Kjartan Soltvedt

Tidsplan: 2000–2006

Finansiering: NKL/Coop Norge

Prosjekt nr. 415.80

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet behandler forbrukersamvirkets utvikling i Norge, men trekker også inn relevante aspekter ved den internasjonale kooperative bevegelse. Formålet er å plassere kooperasjonen i en bred samfunnskontekst. Gjennom prosjektperioden skal det lages

delrapporter om avgrensede emner. Prosjektet vil munne ut i et historieverk til NKLs 100 års jubileum i 2006.

Et kjernesporsmål vil være hvordan forbrukersamvirket har søkt å forene sosiale og forretningsmessige mål. Hvilken betydning har den særegne eierformen hatt for samvirkets slagkraft? Kooperasjonens ideologi-utvikling og forholdet til politiske bevegelser og det politiske system i Norge vil ha krav på særlig interesse. Den økonomiske dimensjon omfatter så vel interne økonomiske resultater som forbrukersamvirkets rolle i utviklingen av norsk varehandel mer allment.

Forbrukersamvirkets organisasjonsutvikling blir et egen hovedtema. Det dreier seg både om forbrukerbevegelsens formelle strukturer, og om rekruttering og deltakelse gjennom de ulike periodene. Forholdet mellom ulike deler av samvirket, særlig ulikheter mellom landsdelene og samspillet periferi – sentrum vil stå sentralt.

Den internasjonale samarbeidet har flere dimensjoner. Her vil det være tale både om utenlandske forbilder, samarbeid over landegrensene og komparasjon med hovedtrekk i andre land. Utviklingen i det nordiske området vil danne en naturlig referanseramme, men det blir også aktuelt å bruke materiale fra andre europeiske nasjoner.

Sverige/Norge 1905–2005

Bemanning: Professor Francis Sejersted

Tidsplan: 1999–2004

Finansiering: Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Prosjekt nr. 415.77

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en del av et større prosjekt, Sverige/Norge 1814–2005, som skal utgis i anledning 100-årsjubileet for unionsopp-

løsningen i 1905. Prosjektet skal for det første behandle forholdet mellom Sverige og Norge i det angjeldende tidsrom. Dessuten skal det foretas en sammenlignende analyse av fremveksten av den samfunnsform som gjerne går under betegnelsen «Den skandinaviske modell». Finnes det en slik modell, og hva er det karakteristiske ved den?

Det viktigste arbeidet

Francis Sejersted 2001, *Telia-Telenor-saken i historisk perspektiv*. Voksenåsen, 15. februar 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.

4.5 Internasjonal migrasjon, integrasjon og etniske relasjoner

Innvandrerkvinner i arbeidslivet

Bemanning: Stipendiat Ragnhild Sollund

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.38

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet vil belyse innvandrerkvinneres mobilitet på arbeidsmarkedet, og er delvis en videreføring av et hovedfagsprosjekt. Mange flere innvandrere enn nordmenn er sysselsatt innenfor det som regnes som arbeidsmarkedets sekundære segment.

- Hvordan konstituerer innvandrerkvinner sine identiteter og roller i relasjon til arbeidsplassen?
- Hvordan konstituerer beslutningstakere innenfor de samme bedriftene sine roller i forhold til innvandrerkvinnene?
- Hvordan er relasjonene mellom beslutningstakere og innvandrerkvinnene.
- Hvilken betydning kan innvandrerkvinnenes og arbeidsgivernes roller, identiteter og relasjonene dem i mellom, ha for innvandrerkvinneres mobilitet på arbeidsmarkedet?

To hoteller undersøkes ved hjelp av kvalitativ metode, for å se om det er trekk som går igjen som kan forklare innvandrerkvinnenes situasjon på arbeidsmarkedet. To grupper intervjues: 1) Direktører, mellomledere og fagforeningsrepresentanter i to bedrifter. 2) Flyktning- og innvandrerkvinner ansatt innenfor de samme bedrifter. I tillegg intervjues en kontrollgruppe innvandrerkvinner som har hatt større mobilitet på arbeidsmarkedet i Norge for å avdekke hvilke faktorer som fremmer mobilitet.

Det viktigste arbeidet

Ragnhild Sollund 2000, «På bunnen av hotellet», *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 17(2): 245–253.

Helt – eller stykkevis og delt? Integrasjon og identitetsdannelse i flerkulturelle nasjonalstater

Bemannning: Forsker Tordis Borchgrevink

Finansiering: Norges forskningsråd

Tidsplan: 1998–2001

Prosjekt nr. 415.39

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet er en studie av betingelser for vellykket integrasjon, versus desintegrerende tilpasninger i flerkulturelle nasjonalstater. Utgangspunktet er en komparativ studie av tilpasninger i henholdsvis det norske jødiske miljøet, og blant muslimer i Norge. Problemstillingen peker mot to former for identitetsdannelse:

1. Kollektive identiteter, basert på etnisitet, religion og kjønn. Disse blir studert med empirisk fokus på sosio-kulturelt vedlikehold av kollektivets grenser, og med særlig oppmerksomhet overfor de etiske og juridiske dilemmaer som oppstår i spenningsforholdet mellom religionsfrihet og menneskerettigheter i sekulære samfunn.
2. Integrasjon gjennom individuelle eller kollektive tilpasninger som er grenseoverskridende, i betydningen to- eller flerkulturell kompetanse og tilhørighet, for eksempel hva som er betingelsene for å være norsk jøde og norsk muslim.

Prosjektet er innrettet mot å undersøke tre antakelser. For det første om det er slik at identitetsforankring i ikke-kristen religion virker desintegrerende. For det andre om det er empirisk

dekning for å hevde at en politikk som støtter opp om vedlikehold av kulturelle/religiøse særtrekk, fører til segregasjon. For det tredje om det flerkulturelle samfunnet inneholder et grenseområde mellom «identiteter» som dels er en arena for forhandlinger og refortolkning av symboler, og dels et felt der identitetsforskjeller er irrelevant for samhandling.

Datainnsamling foregår ved intervjuer med religiøse ledere, offentlige representanter og vanlige medlemmer av de aktuelle gruppene, inkludert norske konvertitter. I den grad det er mulig, vil det bli lagt vekt på deltakelse i gruppens organiserte aktiviteter.

Det viktigste arbeidet

Tordis Borchgrevink 1999, *Multikulturalisme: tribalisme – bløff – kompromiss? Debatter om det flerkulturelle samfunnet*. ISF-rapport 99:3. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Arrangerte ekteskap blant ungdom med innvandrerbakgrunn – forhandlinger om kjønn og etnisitet

Bemanning: Stipendiat Anja Bredal

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr.: 415.40.

Prosjektbeskrivelse

Studien fokuserer på tre hovedspørsmål:

- Hvordan praktiseres arrangerte ekteskap blant ungdom med innvandrerbakgrunn, og hvilke endringer i etniske relasjoner og kjønns relasjoner kan vi spore?
- Hvilken sammenheng er det mellom ulike integrasjonsstrategier hos minoritetene og denne giftepraksisen?
- Hva kan forhandlinger og konflikt rundt ekteskap si oss om de unges identitetsarbeid i skjæringspunktet mellom individualisme og kollektivism?

En sentral tese er at ekteskapsinngåelsen kan innebære både større grad av forhandlinger og sterkere konflikt enn det som er vanlig i foreldrenes hjemland. Data vil først og fremst innhentes på individ- og familienivå, men betydningen av forhandlinger på et mer diskursivt nivå trekkes inn både i intervjuene og analysen. Det empiriske grunnlaget vil være kvalitative intervju med unge innvandrere og foreldre.

Norsk innvandrershistorie

Bemanning: Forskningsleder Grete Brochmann

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: Fritt ord

Prosjekt nr. 415.41

Prosjektbeskrivelse

ISFs bidrag inngår i et større historieverk om innvandring til Norge fra år 900 til år 2000. Grete Brochmann skal beskrive perioden fra 1975 til 2000.

Prosjektet beskriver innvandringens sammensetning og omfang, samt variasjoner i dette. Hvilke typer innvandrere har kommet i ulike perioder gjennom de siste 30 årene, og hvilke fluktuasjoner kan vi spore når det gjelder omfang?

Videre beskriver og analyserer prosjektet utviklingen av norsk innvandringspolitikk i samme periode, både når det gjelder kontrollpolitikk (innvandringsregulering) og integrasjonspolitik; tiltak som tar sikte på å lette tilpasningsprosessen mellom majoritetsbefolkningen og innvandrere. Endrete rammebetingelsene for nasjonal politikks utvikling i lys av økende internasjonalisering og Norges forhold til EU vil i denne sammenhengen analyseres særskilt.

Levekår blant innvandrere i Norge blir også behandlet. Hvordan har levekårene utviklet seg over tid for de ulike gruppene

blant innvandrerne, og hvordan kan disse levekårene forstås i forhold til samfunnsutviklingen for øvrig?

Prosjektet administreres fra Historisk institutt, Universitetet i Oslo.

Det viktigste arbeidet

Jørgen Carling 1998, *Arbeidsinnvandring og familiegenesforening 1967–1980. En oversikt med hovedvekt på statistikk*. (Notat) Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Etniske entreprenører i to byer

Bemanning: Forsker Anne Krogstad

Tidsplan: 1999–2001

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.42

Prosjektbeskrivelse

I prosjektet undersøkes etniske entreprenørers bruk av nettverk i etableringen og videreutviklingen av forretningsforetak i Oslo, med tyngdepunkt i sistnevnte. Etniske strategier drøftes med basis i en typologi over møter mellom ulike etniske grupper/kjønn og ulike kundegrupper. Målet er å undersøke hvorvidt og i hvilke situasjoner etnisitet og etnisk nettverk er en hjelp eller en hindring for vellykket forretningsdrift.

De viktigste arbeider

Anne Krogstad 2001, «From Chop Suey to Sushi, Champagne and VIP Lounge. Culinary Entrepreneurship through two generations». Paper presentert på Norsk antropologisk årsmøte, Bergen 11.–13. mai. Til vurdering i Social Analysis. *Journal of Cultural and Social Practice*.

Anne Krogstad 2001, «Entreprenører med innvandrerbakgrunn. Tre lokalsamfunn, fire markeder». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2): 27–39.

Diskurser om innvandring i Norge. En diskursanalytisk tilnærming til «det flerkulturelle Norge»

Bemanning: Stipendiat Anniken Hagelund

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Norges forskningsråd

Prosjekt nr. 415.44

Prosjektbeskrivelse

I norsk innvandringsforskning er det i hovedsak innvandring og innvandrere som er forskningens objekt. I dette prosjektet er interessen først og fremst rettet mot hvordan nordmenn snakker om innvandring og innvandrere. Det er de diskursene som føres om innvandring i norsk offentlighet som skal utforskes. Slik søkes belyst hvordan innvandringspolitikk kan forstås som et diskursivt konstruert felt.

Begrepet diskurs henviser i denne sammenheng ikke bare til det som sies og skrives, men til regularitetene i det som sies og skrives. Det handler om hva som kan sies, hvem som kan si det, når og med hvilken autoritet. I et slikt perspektiv kan rådende oppfatninger av innvandring og innvandrere i Norge analyseres kritisk uten å lansere nye og «riktigere» versjoner av sannheten om innvandring og innvandrere, men ved å undersøke de diskursive prosessene hvorigjennom rådende sannheter konstrueres, reproduseres og endres.

Diskurser om innvandring føres i stor grad i termer av kultur og kulturelle forskjeller. Prosjektet vil kritisk analysere de forståelser av kultur og det flerkulturelle samfunn, som kan leses ut av disse diskursene. Ved å slik analysere nordmenns konstruksjoner av de andre og de andres kultur belyses også spørsmål om norsk nasjonal identitet og forståelser av norsk kultur i relasjon til det fremmede.

Studien baseres på et tekstmateriale bestående av stortingsmeldinger, stortingsdebatter, partiprogrammer, avisartikler i tilknyt-

ning til valg kamper, læreplaner og skolebøker. Tekstmaterialet vil dekke perioden 1987–1999.

De viktigste arbeider

Anniken Hagelund 1999, *Kampen om anstendigheten. Innvandringsdebatt i kommunevalgkampen 1999*. ISF-rapport 99:13. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Anniken Hagelund 2001, *A Matter of Decency? The Progress Party in Norwegian immigration politics*. Sussex Migration Working Paper. No. 4. Falmer: University of Sussex.

Den virkelige testen? Midlertidig beskyttelse for kosovoalbanere i Norge

Bemannings: Forsker Jan-Paul Brekke

Tidsplan: 2000–2001

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 415.46

Prosjektbeskrivelse

Studien er en oppfølging av prosjektet «Bosniske med midlertidig beskyttelse i Norge». Her ble utviklingen av midlertidig kollektiv beskyttelse beskrevet og analysert med vekt på forholdet mellom integrasjon, tid og tilbakevending. I tilfellet med de bosniske flyktningene viste det seg vanskelig for myndighetene å få gjennomført planene om en omfattende tilbakevending. Situasjonen for Kosovo-albanerne er en annen. Konflikten i Kosovo hadde vesentlig kortere varighet, samtidig som myndighetene ikke la opp til noe integrasjonsløp for flyktningene under oppholdet i Norge. Til tross for dette viser den «harde» delen av denne politikken seg vanskelig å gjennomføre. Et av temaene i undersøkelsen er møtet mellom myndighetenes ambisjoner på makronivå og flyktningenes individuelle strategier. I våre naboland og i EU inngår midlertidig beskyttelse som en viktig del av «det nye flyktningregimet». Spørsmålet er om særegenheter ved det norske samfunnet gjør det

vanskelig å benytte dette instrumentet her. Mottaket av flyktningene fra Kosovo kan vise seg å bli «den virkelige testen».

De viktigste arbeider

Jan-Paul Brekke 1998, *Et nytt flyktningregime? Om midlertidig beskyttelse i Norge*.

ISF- rapport 98:4. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Jan-Paul Brekke, *Velkommen og farvel. Midlertidig beskyttelse for flyktninger i*

Norge. Oslo: Unipax.

Tordis Borchgrevink og Jan-Paul Brekke 1999, *Barn og ungdoms levekår i Norden –*

Barn og unge med innvandrerbakgrunn – Innvandring og barnevern. TemaNord 1999:535. Nordisk ministerråd.

Etniske entreprenører

Bemanning: Forsker Anne Krogstad

Tidsplan: 1999–2001

Finansiering: Norges forskningsråd

Røwde-fondet

Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening

Prosjekt nr. 415.45

Prosjektbeskrivelse

På få tiår har det i Norge, og spesielt i hovedstaden Oslo, skjedd en omveltning – en forbausende stillferdig og lite omtalt omveltning – i matveien. Nesten halvparten av alle matrelaterte forretninger i Oslo er i dag eid av personer med minoritetsbakgrunn. Det kulinariske mangfoldet er betydelig, og dette i et land der det for få år siden var vanlig å betrakte paprika som en vovet grønnsak. Denne stillferdige endringen er utgangspunktet for en undersøkelse av innvandrerdrevne forretninger i Oslo. Undersøkelsen, som er basert på feltarbeid og besøksintervjuer med 90 eiere med etnisk minoritetsbakgrunn, er først og fremst konsentrert om matbransjen, nærmere bestemt om kafeer, gatekjøkkener, daglivareforretninger, grønnsak-/bær-/frukthandel, restauranter, bakerier, slakterier og importfirmaer. Sentrale problemstillinger er: Hvem etablerer seg hvor i byen? Hva er motivet for å starte egen forretning?

Hvilke muligheter og utfordringer møter innvandrere ved oppstart og drift av egen forretning? I hvilken grad er forretningen avhengig av hjelp fra familie og etnisk nettverk? Hva selges, til hvem, og hvordan?

De viktigste arbeider

- Anne Krogstad 2001, «From Chop Suey to Sushi, Champagne and VIP Lounge. Culinary Entrepreneurship through two generations». Paper presentert på Norsk antropologisk årsmøte, Bergen 11.–13. mai. Til vurdering i Social Analysis. *Journal of Cultural and Social Practice*.
- Anne Krogstad, 2001, «Entreprenører med innvandrerbakgrunn. Tre lokalsamfunn, fire markeder». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2): 27-39.

Eliter og kanaler for artikulering av minoritetsinteresser

Bemanning: Forsker Jon Rogstad

Tidsplan: 2000–2002

Finansiering: Kommunal- og regionaldepartementet

Prosjekt nr. 415.47

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet rettet søkelys mot eliter i Norge av personer med bakgrunn i land fra tredje verden. Her fokuseres det på hvilke kanaler som kan benyttes for å fremme minoritetsinteresser. Spørsmålene som søkes besvart i forprosjektet kan oppsummeres som følger:

Hvilke typer eliter finnes blant innvandrerne?

Hva er deres påvirkningskanaler og innflytelse?

Hva er de sentrale premisene for at innvandrere kan utgjøre eliter i det norske samfunnet?

Hvor viktig er det at minoriteter deltar og får gjennomslag for egne interesser?

Kulturmøter: identitet, grenser og grenseoverskridelse

Bemanning: Forsker Marianne Gullestad

Tidsplan: 1998–2001

Finansiering: Norges forskningsråd, IMER

Prosjekt nr. 415.74

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet fokuserer på innvandringsdebatten i den norske offentligheten, og da spesielt på hvordan norske forskere over tid har undersøkt og drøftet fenomenet «innvandring» etter at det begynte å komme nye grupper innvandrere til Norge fra og med slutten av 1960-tallet og frem til i dag. På mange måter er dette en eliteundersøkelse, ettersom nettopp disse forskerne kan regnes som spesialister på å analysere «kulturmøter» mellom mennesker med noe ulike erfaringer. De ulike bidragene til forskning og formidling drøftes i lys av i hovedsak følgende to ståsteder: 1. Internasjonale fagdebatter om migrasjon, nasjonalisme og rasisme. 2. Studier av kultur og hverdagsliv i Norge. Forskningsbidragene brukes med andre ord som datagrunnlag, og analyseres som diskurser om «innvandring». En av ideene som undersøkes nærmere er i hvilken grad og på hvilke måter forskere i sine analyser er influert av sine egne ureflekterte kulturelle forestillinger som samfunnsdeltakere. Viktige spørsmål dreier seg om forholdet mellom vitenskap og samfunn, deriblant forholdet mellom vitenskap og politikk, desuten om forskernes makt til å påvirke hvordan viktige samfunnsfenomener fortolkes og om hva disse endringene forteller om forutsetningene for at forskere kan opptre som intellektuelle i det offentlige rommet. Forskernes ulike posisjoner kan sees i lys av både institusjonelle rammer, fagtradisjoner (blant annet den norske samfunnsforskningens «problemorienterte empirisme» med fokus på marginaliserte grupper, nyere «postmodernistiske» ideer, samt antropologiens ambivalente holdning til studier i det egne samfunnet), mer allmenne kulturelle strømninger, samt forskernes ståsteder i kraft av alder, kjønn, bakgrunn og biografiske erfaringer.

Metoden i forskningsarbeidet er fortolkende analyse av utvalgte tekster, først og fremst hentet fra «innvandringsforskning», men også fra bøker skrevet av «innvandrere», offentlige dokumenter og debatter i massemedia. Boken vil ha trekk av å være både en faghistorisk fremstilling, en karakteristikk av den norske forskningen i forhold til den internasjonale fagdebatten, en kunnskapsoversikt på feltet og en problematisering av noen av kunnskapsutviklingens og kunnskapsformidlingens forutsetninger.

De viktigste arbeider

- Marianne Gullestad 1999a, «Kunnskap for hvem?» *Norsk Antropologisk Tidsskrift*, 1999 nr. 2.
- Marianne Gullestad 1999b, «Det norske» sett med nye øyne". I: Atle Møen og Rasmus T. Slaattelid red., *Det sivile samfunn: verdier, oppseding og offentlig mening*. Oslo: Aschehoug, 1999.
- Marianne Gullestad 1999c, «Kunnskap sett 'nedenfra'». *Nytt Norsk Tidsskrift*, nr. 4: 336–354.
- Marianne Gullestad 2000, «Blinde slaver av våre fordommer: Tanker om rasisme, kultur og avmakt». I: Siri Meyer, red., *Avmakt. Skjebne, frigjøring eller maktbase?*, s. 40–76. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Marianne Gullestad, «Likhetens grenser» I: Marianne Lien, Hilde Lidén og Halvard Vike red., *Likhetens paradokser*. Oslo 2001: Universitetsforlaget.
- Marianne Gullestad, *Det norske sett med nye øyne*. Oslo 2002: Universitetsforlaget.

4.6 Makt- og demokratiutredningen

Hovedtema for Makt- og demokratiutredningen er vilkårene for det norske folkestyret og hvordan de har endret seg. Globalisering av økonomien, nye rammebetingelser i internasjonal politikk, samt kulturelle endringer stiller demokratiet overfor nye utfordringer. Maktutredningen vil gå spesielt inn på styringsevnen i norske politiske organer i lys av globaliseringens virkninger. Den vil også se på forhold i hverdagssamfunnet i et maktperspektiv, se på likestillingsprosesser, etniske identiteter og makt knyttet til informasjon og kommunikasjon. Endelig vil den gå inn på medbestemmelse i arbeidslivet, se på profesjonenes makt og diskutere virkningen av endringer i eierforholdene i næringslivet.

Maktutredningen er organisert i et større forskernettverk der ISF inngår. Forskningen som utføres ved Institutt for samfunnsforskning vil ha tyngdepunkt i arbeidsliv og næringsliv, men kulturelle forhold og forhold i det sivile samfunn vil også ha en betydelig vekt.

Eierskap i norsk næringsliv

Bemanning: Instituttleder Fredrik Engelstad
Forsker Trygve Gulbrandsen

Tidsplan: 1999–2002

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.01

Prosjektbeskrivelse

I de siste to tiår har bedriftenes eiere fått en mer fremskutt posisjon i norsk næringsliv. Dette har skjedd i strid med teorier som hevder at det er ansatte lederne som særlig styrker sin stilling i en utviklet kapitalistisk økonomi. Samtidig har endringer i eierskapsstrukturen blitt endret på vesentlige punkter i Norge. Statlig eierskap har vokst i betydning, utenlandske eiere har økt sin andel blant

børsnoterte selskaper, og institusjonelle eiere (fonds og lignende) er stadig økende.

Prosjektet vil ta opp endringer i statens rolle som eier og hvilke virkninger den har på det øvrige næringslivet. Det vil se på betydningen av krysseierskap mellom bedrifter, og diskutere familiebedriftenes posisjon. Eierformens betydning for bedriftenes produktivitet vil også trekkes inn.

De viktigste arbeider

Fredrik Engelstad 1999, «Makt, styring og eierskap». *Sosiologi i dag*, 24(3):3–32.

Eierskap og makt. Rapport fra konferansen 30.11.1999. Innlegg av Johan H. Andresen, Øyvind Bøhren, Tore Grønlie, Sigmund Grønmo, Trygve Gulbrandsen, Even Lange, Rune Slagstad, Halvor Stenstadvold, Per Tore Woie. Makt- og demokratiutredningens rapportserie.

Likestillingspolitikk og kjønnsretorikk

Bemanning: Professor Hege Skjeie
Stipendiat Mari Teigen

Tidsplan: 2001–2003

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.09

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar utgangspunkt i statsfeminismen som politisk styringsprosjekt. Med data fra maktutredningens elitesurvey vil vi undersøke statsfeminismens gjennomslagskraft som såkalt stort kompromiss – «det kjønnspolitiske kompromisset». Begrepet må vi nok bruke tid på å klargjøre, men i utgangspunktet tenker vi oss et «kompromiss» på linje med andre velkjente elite-kompromisser i norsk politikk; som for eksempel det inntektspolitiske, det distriktspolitiske, det sikkerhetspolitiske etc. Dette vil vi da diskutere med grunnlag i en serie spørsmål i elitesurveyen som alle tar opp sentrale ideer/målsettinger/tiltak i den offentlige likestillings-

politikken, der intervjupersonene skal markere grader av tilslutning til/motstand mot slike ideer/målsettinger/tiltak.

Sosiale og politiske eliter

Bemanning: Forsker Trygve Gulbrandsen
Vitenskapelig assistent Trond Beldo Klausen
Instituttleder Fredrik Engelstad
Professor Øyvind Østerud, UiO
Professor Hege Skjeie, UiO
Stipendiat Mari Teigen

Tidsplan: 1998–2002

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.02

Prosjektbeskrivelse

I kraft av sine posisjoner eller ressurser tar de sosiale, politiske og økonomiske elitene beslutninger som har stor betydning for den økonomiske tilstanden i samfunnet, for den politiske stabiliteten og for borgernes velferd.

Siden de tar beslutninger som påvirker livet til den øvrige befolkningen, er det naturlig å spørre om i hvilken grad elitene kan ses som representative for folk flest i samfunnet. Gjenspeiler de den sosiale sammensetningen i befolkningen, eller blir de snarere rekruttert fra de mer sosialt og økonomisk privilegerte sjikt i samfunnet? Hva slags holdninger har elitene til viktige spørsmål i samfunnslivet sammenliknet med borgerne for øvrig? Kan en si at elitene representerer de synspunktene en finner ute i befolkningen, eller har de oppfatninger som skiller seg ut fra det «vanlige» mennesker mener? I den grad det siste er tilfellet, er elitene mer «moderne» eller «liberale» enn de øvrige medlemmene i samfunnet, eller er de mer «tradisjonelle» eller «konservative»?

Den videre utviklingen i det norske samfunnet vil i stor grad være avhengig av hvilken kurs de ulike elitene går inn for. Vil

elitene fortsatt slutte opp om hovedtrekkene i det norske politiske systemet, i den «norske velferdsmodellen» og i samarbeidssystemet i arbeidslivet? Eller er viktige elitegrupper i ferd med å miste troen på hvordan vi har innrettet oss i Norge og på søk etter alternative modeller for organisering av økonomi, politikk og samfunn?

De foregående problemstillingene vil bli belyst ved hjelp av data fra en intervjuundersøkelse av om lag 2000 norske toppledere i ti ulike sektorer i samfunnet.

Det viktigste arbeidet

Trygve Gulbrandsen 2001, «Oppslutning om den norske velferdsmodellen blant ledere i samvirkebedrifter». I: Westerdahl, Friberg og Johnstad red., *Kooperation, Sosialt Kapital och Medborgarinnsatser*. Stockholm: Föreningen Kooperativa Studier.

Norske lederes holdning til miljø og arbeidsmiljø ved investeringer i utlandet

Bemanning: Vitenskapelig assistent Trond Beldo Klausen

Tidsplan: 2001

Finansiering: Norges forskningsråd
Makt- og demokratiutredningen

Prosjekt nr. 418.03

Prosjektbeskrivelse

Arbeidsmiljø og miljøvern har vært gjenstand for debatt i forbindelse med forvaltningen av oljefondet og i forhold til norske selskapers etableringer i utlandet. Spørsmålet som stilles i dette prosjektet er om norske ledere mener man bør følge norske standarder for arbeidsmiljø og miljøvern ved investeringer i utlandet, når de norske standardene er strengere enn de lokale. I alt har 1.711 toppledere innen alle sentrale samfunnssektorer tilkjennegitt sitt syn på dette.

Konklusjonen er for det første at noen flere ledere er enige enn uenige i at norske standarder bør følges. Dernest avdekkes en betydelig variasjon i holdning mellom ledere fra forskjellige samfunnssektorer. Et tredje funn er at synet på norske standarder varierer med partitilhørighet, hovedsakelig langs en høyre/venstre-akse. Holdningen til norske standarder utenlands varierer også med internasjonal orientering. Jo mer kontakt ledere har med utlandet i arbeidet, desto mindre enige er de i at norske standarder bør følges.

Det viktigste arbeidet

Trond Beldo Klausen 2001, *Etikk eller butikk? Norske ledes holdning til miljøvern og arbeidsmiljø ved investeringer i utlandet*. Makt- og demokratiutredningen, Rapport 36. Oslo: UniPub.

Innvandrere og makt

Bemanning: Forskningsleder Grete Brochmann
Forsker Tordis Borchgrevink
Forsker Jon Rogstad

Tidsplan: 2001

Finansiering: Makt- og demokratiutredningen
Prosjekt nr. 418.04

Prosjektbeskrivelse

Hva slags maktforhold som råder mellom innvandrere og etniske nordmenn, eller mellom grupper av innvandrere, er foreløpig lite studert. ISFs forskere vil bidra med en bok om temaet, bygd opp omkring tre områder: Makt til å kontrollere territoriet gjennom grensekontroll. Videre, maktrelasjoner i et flerkulturelt samfunn, med særlig vekt på konflikten mellom humanitære verdier og realpolitiske løsninger. Dessuten vil innvandrere bli undersøkt spesielt. Det er en tendens til at innvandrere betraktes som avmektige, mens de som har oppnådd betydelige posisjoner i det norske samfunnet lett blir oversett.

I tillegg til dette spesifikke prosjektet vil det på ISF bli arbeidet med mindre studier om betydningen av kultur, estetiske former, og identitet for utøvelse av makt.

Lobbyvirksomhet om skatt på aksjeutbytte

Bemanning: Vitenskapelig assistent Hilde Thoresen

Tidsplan: 4,5 månedsverk i 2001

Finansiering: Norges forskningsråd
IMER

Makt- og demokratiutredningen

Prosjekt nr. 418.06

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet tar utgangspunkt i Stoltenberg-regjeringens forslag til å endre utbytteskatten i statsbudsjettet for 2001. Hvorfor var dette en viktig sak for regjeringen? Om hva gjorde de store interesseorganisasjonene for å fremme sine synspunkter overfor Arbeiderpartiregjeringen i løpet av budsjettøsten 2000?

Tilknytning til universitetene

Tradisjonelt har Institutt for samfunnsforskning hatt god kontakt med samfunnsvitenskapelige miljøer ved universitetene, både gjennom forskningssamarbeid og ved at instituttets forskere har gitt veiledning, undervisning eller hatt bistillinger.

Siden 1996 har forholdet til Universitetet i Oslo vært formalisert gjennom en samarbeidsavtale på institusjonsnivå, som favner om de eksisterende samarbeidsrelasjonene mellom de to institusjonene.

5.1 Bistillinger ved universiteter/høyskoler

Syv av ISFs ansatte forskere har i 2001 hatt II-stillinger ved universiteter /høyskoler

- Erling Barth er ansatt som professor II ved Institutt for økonomi, Universitetet i Tromsø.
- Grete Brochmann er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Fredrik Engelstad er ansatt som professor II ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo.
- Bernard Enjolras er ansatt som førsteamanuensis II ved Norges Idrettshøgskole.
- Even Lange er ansatt som professor II ved Historisk institutt, Universitetet i Oslo.

- Jon Rogstad har bistilling som vitenskapelig rådgiver ved Frischsenteret, Universitetet i Oslo.
- Bernt Aardal er ansatt som professor II ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

5.2 Bistillinger ved ISF

ISF har også en bistillingsordning som går den andre veien:

- Tor Bjørklund er førsteamanuensis ved Institutt for statsvitenskap, Universitetet i Oslo, samtidig som han gjennom lokalvalgundersøkelsen er knyttet til ISF.
- Bernt Magne Bratsberg er professor ved Kansas State University.
- Geir Høgsnes er professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF som ansvarlig redaktør av *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Arnlaug Leira er professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, men er samtidig knyttet til ISF gjennom prosjektet «Velferdstat og hverdagsliv».

5.3 Undervisning og sensorvirksomhet

Foruten den undervisning som gis av forskere med bistillinger ved universitetene, har oppgavene ved universiteter og høyskoler fordelt seg som følger i 2001:

Undervisning: 13 forskere har undervist på høyskoler/universiteter eller andre forsknings- og utdanningsinstitusjoner.

Sensorarbeid: 15 forskere, samt hovedbibliotekaren og kst. informasjonsleder, har hatt sensorarbeid.

Veiledning av studenter: 11 forskere har stått for veiledning av til sammen 31 hovedfagstudenter.

Veiledning av doktorgradstudenter: 13 forskere har stått for veiledning av 20 doktorgradstudenter.

5.4 Bedømmelseskomitéer

En rekke av instituttets forskere har sittet i bedømmelseskomitéer ved universiteter og andre institusjoner som vurderer kompetanse etter de samme kriteriene som universitetene:

Erling Barth

- har vært opponent for licentiatgrad ved Nationalekonomiska Institutionen, Universitetet i Uppsala.

Anne Lise Ellingsæter

- har sittet i bedømmelseskomité og vært førsteopponent for doktorgrad i sosiologi, NTNU.
- har sittet i bedømmelseskomité for 1. amanuensis stilling ved Høgskolen i Oslo.

Marianne Gullestad

- har vært medlem av bedømmelseskomité og opponent for doktorgrad ved Instituttet for etnologi og antropologi, Universitetet i København.
- har vært medlem av bedømmelseskomité og eksaminator ved Department of anthropology, University of Edinburgh
- har vært medlem av bedømmelseskomité og annen opponent ved Sosialantropologisk institutt, Universitetet i Oslo.

Hilde Lidén

- har sittet i en bedømmelseskomité for Phd. Disputas. Afdeling for Etnografi og Sosialantropologi, Aarhus Universitet.

Francis Sejersted har vært førsteopponent for doktorgrad ved historisk institutt, Universitetet i Bergen.

Rune Slagstad

- har sittet i bedømmelseskomité for Professorat ved Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense.

Hege Torp

- har vært opponent ved «det høgre seminaret» for én doktorgrad i økonomi ved Stockholms Universitet.

Internasjonale kontakter og forskningssamarbeid

6.1 Prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere

Forskerne ved ISF hadde i 2001 til sammen 27 prosjekter med utenlandske samarbeidspartnere:

Barth, Erling: *Wage Curves in the Nordic Countries*

Samarbeid med:

- Universitetet i København: Karsten Albæk
- ETLA, Helsinki: Rita Asplund
- Sødertorns høyskole og Universitetet i Stockholm: Stig Blomskog
- Bifrost høyskole, Island: Bjørn Runar Gundmundsson og Vifill Karlsson.
- Universitetet i Aarhus: Erik Støjer Madsen.

Barth, Erling: *European Wage Curves, Reconsidering the Evidence*

Samarbeid med:

- ETLA, Helsinki: Rita Asplund
- Universitetet i København: Karsten Albæk
- Nuernberg Universitet: U. Blien
- Universitetet i Stockholm: Stig Blomskog

- Fondazione Eni Enrico Mattei, Milano: Claudio Lucifora
- Universitetet i Linz: Rudolf Winter-Ebner
- Universitetet i Zürich: Josef Zweimüller

Barth, Erling: *Why and how Wage Curves Differ between Union and Non-Union Workers.*

Samarbeid med:

- University of Kansas: Bernt Bratsberg
- University of Warwick: Robin Naylor
- Frischsenteret: Oddbjørn Raaum

Barth, Erling, *Earnings assimilation of immigrants in Norway and the US.*

Samarbeid med:

- University of Kansas: Bernt Bratsberg
- Frischsenteret: Oddbjørn Raaum

Barth, Erling: *EU-TSER. Public Funding and Private Returns to Education. A cross country policy oriented perspective on private benefits of education.*

Samarbeid med:

- National Institute of Economic Research, Stockholm: Mahmood Arai.
- ETLA, Helsinki: Dr. Rita Asplund.
- Johannes-Kepler: Universitetet i Linz: Rudolf Winter- Ebner.
- University College Dublin, Department of Economics Belfield, IE-Dublin: Colm Harmon
- Fondazione Eni Enrico Mattei: Claudio Lucifora
- Universiteit van Amsterdam: Johan (Joop) Odink.
- Faculdade de Economia da Universidade Nova de Lisboa: Telhado Pereira.
- Universitat Autònoma de Barcelona: José Luis Raymond
- Université Panthéon-Assas (E.R.M.E.S.), Frankrike: Ali Skalli

- Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung GmbH (ZEW), Tyskland: Viktor Steiner, Mannheim
- Center for Economic Research and Environmental Strategy (CERES) Hellas: Panagiotis Tsakoglou
- Fondazioni Eni Enrico Mattei (FEEM), Italia: Giorgio Brunello
- University of Zürich, Institute for Empirical Economic Research: Josef Zweimüller
- University of Warwick, Department of Economics: Ian Walker
- Universitetet i Aarhus: Prof. Niels Westergård-Nielsen.

Brochmann, Grete: *Neither in nor out: The impact of EU asylum and immigration policies in Norway and Switzerland.*

Samarbeid med

- Universitetet i Zürich: Sandra Lavenex.

Engelstad, Fredrik: *Literary regionalism in Norway and the United States.*

Samarbeid med:

- Northwestern University, Evanston: Wendy Griswold.

Enjolras, Bernard: *Plural Economy and Socio-economic Regulation*

Samarbeid med:

- CIRIEC Université de Liege (Belgium): Bernard Thiry
- Université de Rouen (France): Lionel Monnier
- Universidad de Valencia (España): Rafaël Chaves
- Université de Quebec à Montréal (Canada): Marie Bouchard
- Universität Duisburg (Deutschland): Helmut Cox
- Katholieke Universiteit Brabant te Tilburg (Nederlande): Pieter Ruys
- Open University Milton Keynes (United Kingdom) Roger Spear.

Gullestad, Marianne: *Loges et gardiens*.

Samarbeid med:

- L'IPRAUS, Paris: Professor Martine Segalen.

Gullestad, Marianne: *Antroposprogrammet*.

Samarbeid med:

- Universitetet i Ngaoundéré, Kamerum.

Gullestad, Marianne: *«Etnicidade e nacionalismo»*.

Samarbeid med:

- Et europeisk nettverk basert i Santiago de Campostela, Spania.

Krogstad, Anne: *Image og politikk i Norden*.

Samarbeid med:

- Universitetet i Aarhus: Kirsten Gomard
- Universitetet i Göteborg: Peter Esaiasson, Nicklas Håkansson og Monika Bauhr
- Universitetet i Helsingfors: Mats Nylund.

Lange, Even: *International Committee for the Historical Sciences*.

Samarbeid med:

- Université de Québec: Jean Claude Robert.

Langeland, Nils Rune: *Fransk historisk leksikon*.

Samarbeid med

- Institut für Zeitgeschichte i München: Edouard Husson.

Lorentzen, Håkon Wergeland: *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Project*

Samarbeid med

- Johns Hopkins University, Baltimore.

Lorentzen, Håkon Wergeland: *Stiftelser i Europa*

Samarbeid med:

- London School of Economics, Center for Civil Society Studies: Helmut Anheier.

Røed, Marianne: *Det grenseløse arbeidsmarkedet – emigrasjonsatferd innen ulike kompetansegrupper*

Samarbeid med:

- Universitetet i Århus: Peder J. Pedersen
- Universitetet i Stockholm (SOFI): Lena Schrøder.

Saglie, Jo: *Slutten på partidemokratiet?*

Samarbeid med:

- Institute for the Study of Political Parties, University of Sheffield: Patrick Seyd
- Den danske maktutredningens partiundersøkelse: Lars Bille, Københavns Universitet

Seippel, Øttnulf: *Environmental Discourses, Policies and Perceptions in Northern and Southern Europe.*

Samarbeid med:

- Bogazici University i Istanbul: Jesper Grolin, Martin O'Neil og Fatos Goksen.

Sejersted, Francis: *Industriledelse og samfunnsutvikling i de nordiske land 1880–1960.*

Samarbeid med:

- Handelshøyskolen i København: Peer Hull Kristensen m.fl.
- Universitetet i Helsinki: Susanna Fellman
- Lunds Universitet: Lars Berggren
- Aalborg Universitet: Michael Wagner m.fl.
- Uppsala Universitet: Lars Engwall
- LOS-senteret, Bergen: Haldor Byrkjeflot
- Universitetet i Oslo: Sissel Myklebust m.fl.

Sejersted, Francis: *Sverige/Norge 1905–2005*.

Samarbeid med:

- Det europeiske universitetsinstitutt i Firenze: Bo Stråth og en gruppe svenske og norske historikere under ledelse av Stig Ekman og Øystein Sørensen.

Sivesind, Karl Henrik: *The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Project*.

Samarbeid med:

- Åbo Akademi, Finland: Voitto Helander
- The Johns Hopkins University, Baltimore: Lester Salamon m.fl.

Slagstad, Rune: *Dannelsens forvandling – bokprosjekt*.

Samarbeid med:

- Danmarks pedagogiske universitet: Ove Korsgaard.

Torp, Hege: *Dagpengesystemet i Norden og tilpasningen på arbeidsmarkedet*.

Samarbeid med:

- CLS, Århus: Peder J. Pedersen, Tor Eriksson, Peter Jensen
- ETLA, Helsinki: Reija Lilja, Eija Savaja
- SOFI, Stockholm: Eskil Wadensjö, Anna Thoursie
- Frischsenteret: Knut Røed m fl.

Valen, Henry: *Politisk representasjon i Norden. NORDLEG*.

Samarbeid med:

- Universitetet i Stockholm: Jan Johanson
- Islands universitet: Svanur Kristjansson
- Universitetet i Åbo: Soile Kuitunen
- Universitetet i Odense: Mogens Pedersen.

Valen, Henry: Politisk representasjon i Norge

Samarbeid med:

- University of Washington: Donald Matthews.

Aardal, Bernt og Henry Valen: *The Comparative Study of Electoral Systems (CSES) som forbereder en komparativ undersøkelse i regi av de nasjonale valgforskningsprogrammer.*

Samarbeid med:

- Universitetet i Göteborg: S. Holmberg
- Universitetet i Twente: J. Thomassen
- Universitetet i Strathclyde: J. Curtice
- Wissenschaftszentrum Berlin: Hans-Dieter Klingemann og Hermann Schmitt.

6.2 Forskeropphold ved utenlandske institusjoner

Følgende forskere ved ISF har i 2001 hatt opphold ved utenlandske institusjoner:

- Frode Berglund var i perioden 1. august 2000–31. juli 2001 TMR-stipendiat ved Statsvetenskapliga Institutionen, Göteborg Universitet.
- Anja Bredal er i perioden 1. november 2001–30. april 2002 visiting scholar ved Department of Sociology, University of Bristol.
- Anne Lise Ellingsæter var i perioden 10. august 2000–30. juni 2001 visiting scholar ved Institute of Industrial Relations, University of California, Berkeley.
- Anniken Hagelund har i perioden 15. september 2000–14. mai 2001 hatt opphold ved Centre for Migration Research, University of Sussex.

6.3 Gjesteforelesninger ved utenlandske lærersteder

- Bernard Enjolras har vært gjesteprofessor ved Université Montpellier III Paul Valery, France.
- Francis Sejersted holdt en gjesteforelesning ved Det Europeiske Universitetsinstitutt, Firenze, 30. mars. Tema: «Democratic capitalism. Norway and Sweden compared».
- Francis Sejersted holdt en gjesteforelesning ved Universitetet i Linköping, 19. september.
- Marianne Gullestad holdt en Henrik-Steffens-forelesning ved Humboldt-universitetet, Berlin. 23. april. Tema: «Likhetens grense».

6.4 Deltakelse i internasjonale organisasjoner

Fondet for dansk-norsk samarbeid

- Rune Slagstad har vært medlem av styret.

European Association of Labour Economists (EALE)

- Erling Barth har vært styremedlem.

European Consortium for Sociological Research (ECSR)

- Fredrik Engelstad har vært styremedlem.
- Jon Rogstad har vært ass. sekretær.

The International Scientific Commission of CIRIEC on Social and Cooperative Economy

- Bernard Enjolras har vært medlem.

International Sociological Association (ISA)

- Marianne Gullestad har vært medlem av rådet i forskningskomitéen Biography and Society.

American Anthropological Association (AAA)

- Marianne Gullestad har vært medlem av Executive program committee.

European Business History Association

- Even Lange har vært Vice President.

European Association for Banking History

- Even Lange har vært medlem av Academic Advisory Board.

European Sociological Association

Ørnulf Seippel er medlem av «The Network Coordinating Committee», Research Network: Environment & Society.

The European Group for the study of Deviance and Social Control

- Ragnhild Sollund har vært norsk styremedlem.

The International Committee for Research into Election and Representative Democracy (ICORE)

- Bernt Aardal er medlem av Executive Committee i ICORE.

COST A 18 Domestic Violence Working Group

- Kristin Skjørten er norsk representant.

6.5 Utenlandske forskningsakademier

Det Kongelige Danske Videnskabers Selskap

- Francis Sejersted har vært medlem.

Kungliga Vetenskapsakademin

- Francis Sejersted har vært medlem.

Stabens faglige oppgaver utenom ISF

7.1 Vitenskapelige styrever og råd

Norges forskningsråd, Kultur og samfunn

- Grete Brochmann har vært medlem av fagkomitéen samfunnsfag i Norges forskningsråd, Kultur og samfunn.
- Fredrik Engelstad har vært medlem av juryen for NFRs pris for fremragende forskning.
- Marianne Gullestad har vært medlem av områdestyret for Kultur og samfunn til 1. mars.
- Marianne Gullestad har vært medlem av programstyret for forskningsprogrammet om velferdssamfunnet fra 1. desember.
- Hege Torp har vært medlem av Referansegruppa for intervjuundersøkelser, Kultur og samfunn.

7.2 Forskningsinstitusjoner og styringsgrupper

ARENA (Advanced Research on the Europeanisation of the Nation-State)

- Grete Brochmann har vært medlem av styret.

Institutt for fredsforskning, PRIO

- Bernt Aardal har vært medlem av styret.
- Tordis Borchgrevink har vært vararepresentant til styret.

Kjønn og vold i Norden (2000–2004) – Nordisk Ministerråd.

- Kristin Skjørten er medlem av programkomiteen.

Stiftelsen Arkivet

- Kristin Skjørten er medlem av forskningsutvalget.

Høyesteretts historie

- Francis Sejersted har vært med i redaksjonsutvalget.
- Even Lange har vært med i redaksjonsutvalget.

Industriledelse og samfunnsutvikling i de nordiske land 1880–1960

- Francis Sejersted har vært prosjektleder.

Norsk Hydros historie

- Francis Sejersted har vært prosjektleder.
- Even Lange har vært prosjektleder.

Norske telekommunikasjoner 150 år

- Even Lange har sittet i styringsgruppen.

Jernbanens historie i Norge

- Even Lange har sittet i styringsgruppen.

P.M. Røwdes stiftelse

- Fredrik Engelstad har vært medlem av styret.
- Rune Slagstad har vært medlem av styret.

Statistisk sentralbyrå

- Bente Abrahamsen har vært medlem av arbeidsgruppen for panelundersøkelsen.
- Hege Torp har vært nestleder i styret, oppnevnt av Finansdepartementet.
- Pål Schøne har vært medlem av Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk.

- Erling Barth har vært medlem av forskergruppen for prosjektet Forløpsdata sysselsatt-bedrift.
- Harald Dale-Olsen har vært medlem av forskergruppen for prosjektet Forløpsdata sysselsatt-bedrift.

Universitetet i Oslo

- Fredrik Engelstad har vært medlem av styringsgruppen for sommerskole i komparativ forskning ved SV-fakultetet, Universitetet i Oslo.
- Fredrik Engelstad har vært medlem av styret for Ibsen-senteret.

7.3 Søknadsbehandling og konsulentoppgaver

Norges Forskningsråd

- Erling Barth har vurdert søknader for Kultur og samfunn.
- Tordis Borchgrevink har vurdert søknader for Kultur og samfunn.
- Anne Lise Ellingsæter har vurdert søknader for Velferdsprogrammet.
- Fredrik Engelstad har vurdert søknada for fri prosjektstøtte i Forskningsrådet.
- Marianne Gullestad har vurdert søknader for Velferdsprogrammet.
- Hilde Lidén har vurdert søknader for Kultur og samfunn.
- Kristin Skjørten har vurdert søknader for «Cooperation Programme with South Eastern Europe Research and Higher Education».

Kvinnevoldskommisjonen høsten 2001

- Kristin Skjørten har hatt konsulentoppdrag.

Det nordiske forskningsprogrammet om Kjønn og vold.

- Kristin Skjørten har vurdert søknader om prosjektmidler.

Norge–Amerika-foreningen

- Fredrik Engelstad har sittet i stipendkomitéen.

Riksbankens Jubileumsfond i Stockholm

- Tordis Borchgrevink har vurdert søknad.

Universitetet i Oslo

- Marianne Gullestad har vært konsulent vedrørende søknad om postdoktor-stipend.

7.4 Verv i faglige organisasjoner**HIFO Den norske historiske forening**

- Erling Sandmo har vært nestleder.

Norsk sosiologforening

- Fredrik Engelstad har vært medlem av valgkomitéen.
- Trygve Gulbrandsen har vært varamedlem i arbeidsutvalget.
- Mari Teigen har vært styremedlem i Østlandsavdelingen.

7.5 Det Kongelige Norske Videnskapers Selskap

Marianne Gullestad er innvalgt medlem.

Henry Valen er innvalgt medlem.

7.6 Det Norske Videnskaps-Akademi

Francis Sejersted er innvalgt medlem.

Henry Valen er innvalgt medlem.

7.7 Redaksjonelt arbeid

Erling Barth

- ansvarlig redaktør for *Nordic Journal of Political Economy*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Grete Brochmann

- medlem av redaksjonskomitéen for årboken *Comparative Social Research*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Sosiologi i dag*.

Fredrik Engelstad

- medlem av redaksjonskomitéen for årboken *Comparative Social Research*.
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Bernard Enjolras

- medlem av redaksjonskomitéen for *International review of social economy (RECMA)*.

Marianne Gullestad

- medlem av redaksjonsrådet i *Gender & Society*.
- medlem av redaksjonsrådet i *The European Journal of Cultural Studies*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- medlem av redaksjonsrådet i *Samtiden*.

Trygve Gulbrandsen

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*,
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Geir Høgsnes

- ansvarlig redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*
- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Ragnhild Steen Jensen

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.
- redaksjonssekretær i årboken *Comparative Social Research*.

Anne Krogstad

- redaktør av *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Even Lange

- norsk redaktør i *Scandinavian Economic History Review*.
- medlem av redaksjonsrådet for *Norsk biografisk leksikon*.

Nils Rune Langeland

- redaktør av *Syn og Segn*.

Hanne Marthe Narud

- redaktør for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

Marianne Røed

- redaktør av *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Pål Schøne

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Ørnulf Seippel

- medlem av redaksjonen i *Sosiologi i dag*.

Francis Sejersted

- medredaktør av *Nytt Norsk Tidsskrift*.

Rune Slagstad

- redaktør for *Nytt Norsk Tidsskrift*.
- medlem av redaksjonen for *Thorleif Dahls Kulturbibliotek*.

Hege Torp

- medlem av redaksjonen for *Søkelys på arbeidsmarkedet*.

Tidsskriftkonsulenter

- Bente Abrahamsen har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Erling Barth har vært konsulent for *International Journal of Manpower, Labour Economics, Journal of Labour Economics*.
- Frode Berglund har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning* og *Acta Politica*.
- Anne Lise Ellingsæter har vært konsulent for *Acta Sociologica, European Sociological Review, Sosiologisk tidsskrift*.
- Fredrik Engelstad har vært konsulent for *Tidsskrift for Samfunnsforskning* og *Tidsskrift for velferdsforskning*.
- Bernard Enjolras har vært konsulent for *Annals of public and cooperative economy* og *Tidsskrift for samfunnsforskning*.

- Marianne Gullestad vært konsulent for *Journal of Ethnic and Migration Studies (JEMS)*.
- Trygve Gulbrandsen har vært konsulent for *Acta Sociologica*.
- Hilde Lidén har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Jon Rogstad har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Jo Saglie har vært konsulent for *Party Politics* og *Scandinavian Political Studies*.
- Erling Sandmo har vært konsulent for *Comparative Social Research*.
- Ørnulf Seippel har vært konsulent for tidsskriftet *Global Environmental Politics*.
- Karl Henrik Sivesind, har vært konsulent for *Field Methods*.
- Hege Torp har vært konsulent for *Tidsskrift for samfunnsforskning*.
- Bernt Aardal har vært konsulent for *Scandinavian Political Studies*.

7.8 Styrer, råd og utvalg

Arbeidstilsynets FOU-utvalg

- Bente Abrahamsen har vært medlem av utvalget.

Kontaktutvalget for arbeidslivslovutvalget

- Bente Abrahamsen har vært medlem av utvalget.

Fritt Ord

- Francis Sejersted har vært formann i styret.

Norsk rikskringkasting

- Fredrik Engelstad har vært varamedlem til styret i Norsk rikskringkasting.

Referansetesting av rammevilkår for verdiskapning i norsk næringsliv

- Hege Torp har vært medlem av utvalget. Oppnevnt av Nærings- og handelsdepartementet.

Stortingets lønnskommisjon

- Fredrik Engelstad har vært medlem av kommisjonen.

Utredning om vilkår for oppdragsforskning i Norge

- Hege Torp har vært medlem av referansegruppa for prosjektet. Oppnevnt av Norges forskningsråd.

Valglovutvalget

- Bernt Aardal har vært medlem av utvalget. Oppnevnt av Kommunal- og regionaldepartementet.

Publikasjoner

8.1 ISF-publikasjoner

Sluttresultater fra instituttets ulike forskningsprosjekter blir gjen-gitt i ISFs rapportserie. Instituttets rapporter og de tidligere utgitte arbeidsnotatene kan bestilles ved henvendelse til instituttet. ISF har publikasjonsliste for rapporter og arbeidsnotater utgitt i 1980- og 1990-årene. Denne fås gratis fra instituttet.

ISF-rapporter 2001

- R 2001:1 *Årsmelding 2000.*
- R 2001:2 Bjørklund, Tor og Karl-Eirik Kval, *Innvandrere og lokalvalget 1999.*
- R 2001:3 Torp, Hege og Erling Barth, *Actual and Preferred Working Time. Regulations, incentives and the present debate on working time in Norway.*
- R 2001:4 Enjolras, Bernard og Ørnulf Seippel, *Norske idrettslag 2000. Struktur, økonomi og frivillig innsats.*

- R 2001:5 Schøne, Pål, *Konjunkturrendring, mobilitet og kjønnssegregering*.
- R 2001:6 Bernard Enjolras, *Community-based economy, market and democracy. The case of Norwegian voluntary sport organisations*.

8.2 Bøker og monografier

- B 2001:1 Brekke, Jan-Paul, *Velkommen og farvel. Midlertidig beskyttelse for flyktninger i Norge*. Oslo: Thesis-Unipax.
- B 2001:2 (Krogstad, Anne) Kirsten Gomard og Anne Krogstad, red., *Instead of the ideal debate. Doing politics and doing gender in Nordic political campaign discourse*. Aarhus: Aarhus University Press.
- B 2001:3 (Lidén, Hilde) Mariane E. Lien, Hilde Lidén, Halvard Vike, red. *Likhetens paradokser. Antroologiske undersøkelser i det moderne Norge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- B 2001:4 Rogstad, Jon, *Sist blant likemenn?. Synlige minoriteter på arbeidsmarkedet*. Oslo: Thesis-Unipax.
- B 2001:5 Sejersted, Francis, *Demokrati og rettsstat: politisk-historiske essays. frihet (nyutgivelse, Oslo: Pax)*.
- B 2001:6 Sejersted, Francis, *Den vanskelige frihet (nyutgivelse, Oslo: Pax)*.

- B 2001:7 (Sejersted, Francis) Haldor Byrkjeflot, Sissel Myklebust, Christine Myrvang, Francis Sejersted red., *The Democratic Challenge to Capitalism. Management and Democracy in the Nordic Countries*. Bergen: Fagbokforlaget.
- B 2001:8 Slagstad, Rune, *Rettenns ironi*. Oslo: Pax.

8.3 Rapporter utgitt av andre institusjoner

- AR 2001:1 (Ellingsæter, Anne Lise) Bergljot Baklien, Anne Lise Ellingsæter & Lars Gulbrandsen, *Evaluering av kontantstøttereformen*. Oslo: Norges forskningsråd, Kultur og samfunn.
- AR 2001:2 Engelstad, Fredrik og Jostein Gripsrud red., *Power, Aestics, Media*. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapportserien nr. 33. Oslo: UniPub.
- AR 2001:3 Enjolras, Bernard, *L'économie solidaire face au marché. Modernité, société civile et démocratie* (The solidary economy and the market. Modernity, civil society and democracy). Paris: L'Harmattan.
- AR 2001:4 Hagelund, Anniken, *A Matter of Decency? The Progress Party in Norwegian immigration politics*. Sussex Migration Working Paper. No. 4. Falmer: University of Sussex.
- AR 2001:5 Klausen, Trond Beldo, *Etikk eller butikk? Norske ledes holdning til miljøvern og arbeidsmiljø ved investeringer i utlandet*. Makt- og demokratiutredningen, Rapport 36. Oslo: UniPub.

- AR 2001:6 Skjørten, Kristin og Rachel Eapen Paul, *Konfliktfamilier, barn og samlivsbrudd*. Prosjektsamarbeid mellom Kompetansesenter for voldsofferarbeid og Likestillingssenteret. HiO-rapport 2001 nr. 1. Oslo: Høgskolen i Oslo.
- AR 2001:7 Thoresen, Hilde, *Opsjoner i arbeidsforhold*. Oslo: Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003, rapportserien nr. 27.

8.4 Tidsskrift- og bokartikler

- T 2001:1 Abrahamsen, Bente, «Kvinnerens arbeidstid og arbeidsvilkår: Har deltidsarbeidende dårligere arbeidsforhold enn heltidsarbeidende?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2):151–159.
- T 2001:2 Barth, Erling og Pål Schøne, «Mobilitet fra offentlig til privat sektor - hva betyr konjunkturedringer og lønn?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):73–84.
- T 2001:3 (Barth, Erling) Karsten Albæk, Rita Asplund, Erling Barth, Stig Blomskog, Björn Runar Guðmundsson, Vifill Karlsson og Erik Strøjer Madsen, «Dimensions of the Wage-Unemployment Relationship in the Nordic Countries: Wage Flexibility without Wage Curves». *Research in Labor Economics*, 19:345–382. JAI-Press 2000.
- T 2001:4 Barth, Erling og Marianne Røed, «Education and Earnings in Norway», kapittel 11. I: Colm Harmon, Ian Walker og Niels Westergård-Nielsen red., *Education and Earnings in Europe, a cross country analysis of the return to education*, Edward Elgar.
- T 2001:5 Barth, Erling og Karl O. Moene, «Er lønnsforskjellene for små?» Vedlegg 3, NOU:2000:21. *En strategi for sysselsetting og verdiskapning*, Utredning fra Holden-utvalget, Finansdepartementet.

- T 2001:6 Barth, Erling og Marianne Røed, «Do We Need all that Higher Education?». I: Rita Asplund red., *Education and Earnings, further evidence from Europe*. ETLA-Helsinki: Taloustieto Oy.
- T 2001:7 Bjørklund, Tor, «Hvor godt egnet er «skillelinjemodellen» til å forklare norske velgeres partivalg i tidsrommet 1945–1997?» *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 42(1): 31–62.
- T 2001:8 Bjørklund, Tor, «Det første stortingsvalget i det 21. århundre» *Nytt Norsk Tidsskrift*, 18(4):342–356.
- T 2001:9 Brekke, Jan-Paul, «The Dilemmas of Temporary Protection: The Norwegian Experience». *Policy Studies*. No. 22:2. Policy Studies Institute.
- T 2001:10 Brochmann, Grete, «EU og den nye arbeidsinnvandringen» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1): 9–14.
- T 2001:11 Brochmann, Grete, «Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge». *Nytt norsk tidsskrift*, 18(1):39–48.
- T 2001:12 Dale-Olsen, Harald, «Kjønnforskjeller i frynsegoder». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2):185–194.
- T 2001:13 Ellingsæter, Anne Lise og Lars Gulbrandsen, «Kontantstøtten – stor reform med små virkninger» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):15–26.
- T 2001:14 Ellingsæter, Anne Lise, «Tidsregimer under omforming». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 42(3):347–372.

- T 2001:15 Ellingsæter, Anne Lise, «Welfare States, Labour Markets and Gender Relations in Transition: the Decline of the Scandinavian Model?» I: T. Boje & A. Leira red, *Gender, Welfare State and the Market: Towards a New Division?* London 2000:Routledge.
- T 2001:16 Ellingsæter, Anne Lise, «Scandinavian Transformations: Labour Markets, Politics and Gender Divisions». *Economic and Industrial Democracy*, 21(3):335–359.
- T 2001:17 Engelstad, Fredrik, «Expressive forms as generators, transmitters, and transformers of social» I: Neil J. Smelser og Paul B. Baltes red., *International encyclopedia of the social & behavioral sciences*, 8:5186–5192. Amsterdam: Elsevier.
- T 2001:18 Engelstad, Fredrik, «Ungdom og makt – er de ufor- enlige størrelser?». I: *Ungdom og makt*. Konferanserap- port. Makt- og demokratiutredningen, rapport nr. 30. Oslo: UniPub.
- T 2001:19 Engelstad, Fredrik, «Henrik Ibsen som maktutreder». *Nytt Norsk Tidsskrift*, 18(3):281–296.
- T 2001:20 Engelstad, Fredrik, «Hjernekraft får gjerne makt. Kunnskap og makt i arbeidslivet» *Søkelys på arbeids- markedet*, 18(1): 111–118.
- T 2001:21 Engelstad, Fredrik, «Familiodynamikk og maktforhold. En legmanns betraktninger» *Fokus på familien*, 4/2001: 226–242.
- T 2001:22 Engelstad, Fredrik, «Erik Grønseth». *Norsk biografisk leksikon*, bd. 3. Oslo: Kunnskapsforlaget.

- T 2001:23 Engelstad, Fredrik, «Gudmund Hernes»; «Helga Hernes»; «Andreas Hompland». *Norsk biografisk leksikon*, bd. 4. Oslo: Kunnskapsforlaget.
- T 2001:24 Engelstad, Fredrik, «Theories of Power in Communication – A Critical Assessment» I: Fredrik Engelstad og Jostein Gripsrud red., *Power, Aesthetics, Media*, s. 9–35. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapportserien nr. 33. Oslo: UniPub.
- T 2001:25 Enjolras, Bernard, «Kommersialisering av frivillige organisasjoner». I: Lars Skov Henriksen og Bjarne Ibsen red., *Frivillighedens utfordringer*, s. 207–221. Odense 2001: Odense Universitetsforlag.
- T 2001:26 Enjolras, Bernard, «Kommersialisering av norske frivillige idrettslag», *Sosiologi i Dag*, 31(1):73–90.
- T 2001:27 Enjolras, Bernard, «Between subsidiarity and social assistance – the French republican route to activation» with J.L. Laville, L. Fraisse og H. Trickey. I: I. Lødemel & H. Trickey red., *An offer you can't refuse, Workfare in international perspective*, s. 41–70. Bristol 2001: The Policy Press.
- T 2001:28 Enjolras, Bernard, «Organizaciones voluntarias y democracia. Bases teóricas», *Revista de Economía Pública, Socialy Cooperativa*, 37:(4)141–175.
- T 2001:29 Enjolras, Bernard (sammen med J.L. Laville), «France: des services sociaux locaux, associatifs et publics confrontés à des règles nationales changeantes» I: J.L. Laville og M. Nyssens red., *Les services sociaux entre associations, Etat et marché*. Paris: La Decouverte, Mauss, Crida.

- T 2001:30 Enjolras, Bernard, «Norvège: aide formelle et soutien à l'aide informelle» I: J.L. Laville og M. Nyssens red., *Les services sociaux entre associations, Etat et marché*, Paris: La Decouverte, Mauss, Crida.
- T 2001:31 Gulbrandsen, Trygve, «Utbytte og lederlønn i eierstyrte bedrifter» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):59–72.
- T 2001:32 Gulbrandsen, Trygve, «Makt og tillit». *Sosiologisk tidskrift*, 9(4):297–327.
- T 2001:33 Gulbrandsen, Trygve, «Oppslutning om den norske velferdsmodellen blant ledere i samvirkebedrifter». I: Westerdahl, Friberg og Johnstad red.: *Kooperation, Socialt Kapital och Medborgarinnsatser*. Stockholm: Föreningen Kooperativ Studier.
- T 2001:34 Gullestad, Marianne, «Likhetens grenser» I: Marianne Lien, Hilde Lidén og Halvard Vike red., *Likhetens paradokser*, s. 32–67. Oslo 2001: Universitetsforlaget.
- T 2001:35 Gullestad, Marianne, «Each person his family» I: Francois de Singly red., *Etre soi parmi les autres. Famille et individualisation*, s. 23–36. Tome 1. Paris: L'Harmattan. Collection Logiques Sociales.
- T 2001:36 Gullestad, Marianne, «Imagined sameness shifting notions of «us» and «them» in Norway». I: Line Alice Ytrehus red., *Forestillinger om «den andre»*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

- T 2001:37 Gullestad, Marianne, «Nationalism, egalitarianism and immigration». I: X. M. Gonzáles Reboredo red., *Etnicidade e nacionalismo: Simposio Internacional de Antropoloxia*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega: 409–452. (I Proceedings fra konferansen «Etnicidade e nacionalismo». Santiago de Compostela, Spania, 17. –19. april 2000.)
- T 2001:38 Gullestad, Marianne, «Autobiografia e identitá nazionale». I: Di Quinto Antonelli og Anna Iuso, red., *Vite di carta. Gli Alberi 17*. Napoli: L'ancora del mediterraneo, 2000:31–45.
- T 2001:39 Gullestad, Marianne, «Barndom og nasjonale grenser». I: Erica Jahr red., *Barn drikker ikkeaffe latte – om barn i by*. Oslo: Akribe forlag.
- T 2001:40 Gullestad, Marianne, «Om å oppdra barn i år 2000: Fra Lydighet til selvstendige valg av verdier». *Sinnets helse*, nr. 4:14–16.
- T 2001:41 Hardoy, Inés, «Arbeidsmarkedstiltak for ungdom: Hvorfor er empiri om tiltakseffekter så sprikende?» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):41–49.
- T 2001:42 Høgsnes, Geir og Frode Longva, «Decentralized Wage Bargaining – A Threat to Incomes Policy Goals or an Instrument of Flexibility?» Chapter 8 (146–166) i Henry Milner og Eskil Wadensjö red., *Gösta Rehn, the Swedish Model and Labour Market Policies*. Ashgate, UK.
- T 2001:43 Krogstad, Anne, «Entreprenører med innvandrerbakgrunn. Tre lokalsamfunn, fire markeder». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):27–40.

- T 2001:44 (Krogstad, Anne), Kirsten Gomard og Anne Krogstad red., «Introduction». I: Gomard, Kirsten og Anne Krogstad red., *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*, s. 15–32. Århus: Aarhus University Press.
- T 2001:45 Krogstad, Anne, «Image and issue in televised debates». I: Gomard, Kirsten og Anne Krogstad red., *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*, s. 155–184. Århus: Aarhus University Press .
- T 2001:46 Krogstad, Anne & Kirsten Gomard, «A debate on the debates». I: Gomard, Kirsten og Anne Krogstad red., *Instead of the Ideal Debate. Doing Politics and Doing Gender in Nordic Political Campaign Discourse*, s. 185–200. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- T 2001:47 Krogstad, Anne, «The Power of Image in Politics» I: Fredrik Engelstad og Jostein Gripsrud red., *Power, Aestics, Media*, s. 111–131. Makt- og demokratiutredningen 1998–2003. Rapportserien nr. 33. Oslo: UniPub.
- T 2001:48 Lange, Even, «Skogen og det industrielle eventyret». *Tid for skog*. Norsk skogbruksmuseums årbok, nr 15. Oslo: Kunnskapsforlaget.
- T 2001:49 Lange, Even, «Jens Chr. Hauge». *Norsk biografisk leksikon*, bd 4.
- T 2001:50 Liden, Hilde, «Underforstått likhet: skolens håndtering av forskjeller i et flerkulturelt samfunn». I: Marianne E. Lien, Hilde Lidén, Halvard Vike red., *Likhetens paradokser: antropologiske undersøkelser i det moderne Norge*, s. 68–85. Oslo: Universitetsforlaget.

- T 2001:51 Lidén, Hilde, «Innvandrerorganisasjoner – integrering eller marginalisering?» I: Lars S. Henriksen og Bjarne Ibsen red., *Frivillighedens utfordringer – nordisk forskning om frivilligt arbejde og frivillige organisationer*, s. 159–172. Odense: Odense Universitetsforlag.
- T 2001:52 Lidén, Hilde, «Nabolag kan være så mangt». I: Erika Jahr red., *Barn drikker ikkeaffe latte – om barn i by*. Oslo: Akribe forlag.
- T 2001:53 Lidén, Hilde., «Kulturbrytning og nye identiteter i et pluralistisk Norge». I: Arnesen Cathrine red., *Barndom i bevegelse*. Oslo: Norsk Folkemuseum/Norsk kulturråd.
- T 2001:54 Lidén, Hilde, «Ungdoms opplevelse av hverdagsmakt». I: *Ungdom og Makt*. Konferanserapport. Makt- og demokratiutredningen 1998-2003. Rapportserien nr. 30. Oslo: Unipub forlag.
- T 2001:55 Lorentzen, Håkon, «Frivillighet i forandring. Om forholdet mellom sivile fellesskap og moderniteten». I: Lars Skov Henriksen og Bjarne Ibsen, *Frivillighedens utfordringer*, s. 23–47. Odense: Odense Universitetsforlag.
- T 2001:56 Lorentzen, Håkon, «Normative utfordringer for velferdsstaten» I: *Syn og Segn* (2):86–96.
- T 2001:57 Lorentzen, Håkon, «Organisert humanisme i det moderne samfunn». *Humanist. Tidsskrift for livssynsdebatt*, 01(3-4):26–33.
- T 2001:58 Narud, Hanne Marthe og Henry Valen, «Partikonkurranse og sakseierskap». *Norsk Statsvitenskapelige Tidsskrift*, 17(4):395–424.

- T 2001:59 Rogstad, Jon, «Små årsaker – store forskjeller. Forklaringer på ulikhet i det flerkulturelle Norge». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 42(4):621–642.
- T 2001:60 Saglie, Jo. «Anmeldelse av Audun Offerdal og Jacob Aars red., Lokaldemokratiet: Status og utfordringer. Aktuelle forskningsbidrag». *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 42(2):308–313.
- T 2001:61 Sandmo, Erling, «Sannhetens historie – en sluttkommentar». *Historisk tidsskrift*, 80(1):123–129.
- T 2001:62 Sandmo, Erling, «Men kildene lever: Noen betraktninger omkring den nye kulturhistoriens kildebruk». *Rapport for Det nordiske historikermøte i Århus*.
- T 2001:63 Sandmo, Erling, «Der hvor jeg ikke spiller i det hele tatt». *Samtiden*, 2001(3):123–132.
- T 2001:64 Sandmo, Erling, «Anmeldelse av Tyge Krogh, Det store natmandskomplot». *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 3/2001.
- T 2001:65 Schøne, Pål, «Analysing the effect of training on wages – using combined survey-register data». *International Journal of Manpower*, 22:138–158.
- T 2001:66 Seippel, Ørnulf, «Natur, estetikk, politikk: Mellom sosiologisk postmodernisme og moderne naturestetikk». *Sosiologisk tidsskrift*, 9(1-2):135–155.
- T 2001:67 Seippel, Ørnulf, «From Mobilization to Institutionalization? The Case of Norwegian Environmentalism». *Acta Sociologica*, 44(2):123–138.

- T 2001:68 Sejersted, Francis, «Er det mulig å styre utviklingen?» Del av seksjonen: Perioden 1945–2000. Teknikk og samfunn. 1940–2000. I: Jan-Erik Ebbestad red., *Norsk Tro og tanke 1940–2000*, bd. 3, s. 705–714. Oslo: Universitetsforlaget, 2001.
- T 2001:69 Sejersted, Francis, «Capitalism and Democracy: A Comparison between Norway and Sweden». I: Haldor Byrkjeflot, Sissel Myklebust, Christine Myrvang, Francis Sejersted red., *The Democratic Challenge to Capitalism*, s. 87–119. Bergen: Fagbokforlaget.
- T 2001:70 Sejersted, Francis, «Struktur og legitimitet» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):53–58.
- T 2001:71 (Sivesind, Karl Henrik), Voitto Helander og Karl Henrik Sivesind, «Frivilligsektorns betydelse i Norden». I: Lars Skov Henriksen og Bjarne Ibsen red., *Frivillighedens udfordringer*, s. 49–66. Odense: Odense Universitetsforlag.
- T 2001:72 Skjørten, Kristin, «Bokanmeldelse: R. Emerson Dobash & Russell P. Dobash red., Rethinking violence against Women». Sage Publications 1998. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 88(2):206–207.
- T 2001:73 Slagstad, Rune, «Grosch og Fehn». *Nytt norsk tidsskrift*, 18(1): 65–75.
- T 2001:74 Slagstad, Rune, «Sosialisme på norsk», Del av seksjonen: Perioden 1945–2000, Venstresosialisme. I: Jan-Erik Ebbestad red., *Norsk Tro og tanke 1940–2000*, bd. 3, s. 335–342. Oslo: Universitetsforlaget.

- T 2001:75 Slagstad, Rune, «Wie deutsch ist das norwegische Denken über die Gesellschaft?». I: H. Uecker (Hrsg.), *Deutsch-Norwegische Kontraste-Spiegelungen europäischer Mentalitäten*. Baden-Baden: Nomos Verlag, s. 11–23.
- T 2001:76 Slagstad, Rune «Asbjørn Aarnes i norsk idéliv». *Prosa*, 7(2):42–45.
- T 2001:77 Slagstad, Rune, «Fehns eigene Moderne». I: *Sverre Fehn Architekt*, s. 13–35. Wien: Verlag Anton Pustet.
- T 2001:78 Slagstad, Rune, «For en bindestreksfri teologi». *Norsk teologisk tidsskrift*, 102(1):15–23.
- T 2001:79 Sollund, Ragnhild, «You must learn Norwegian first, before you can make a dream». *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(2):233–240.
- T 2001:80 Sollund, Ragnhild, «Political Refugees' Violence in Norway». *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 2(1):84–103.
- T 2001:81 Thoresen, Hilde, «Opsjoner i arbeidsforhold» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1):85–92.
- T 2001:82 (Torp, Hege) Arne Mastekaasa, og Hege Torp, «Arbeidsløsheten vil holde seg lav» *Søkelys på arbeidsmarkedet*, 18(1): 51–52.
- T 2001:83 Aardal, Bernt, «Valgdeltakelse og demokrati – en innføring og oversikt». I: B. Aardal red., *Lokaldemokrati og deltagelse*. Oslo: Kommuneforlaget, Oslo.

T 2001:84 Aardal, Bernt og Henry Valen: «Notat om norsk valgforskning», vedlegg 10, s. 559–574. I: *Velgere, valgordning, valgte*. Innstilling fra Valglovutvalget. NOU 2001:3.

8.5 Vitenskapelig publisering

Tabell 3. Vitenskapelige publikasjoner

	1999	2000	2001
Bøker			
Forfatter/medforfatter	11	4	5
Redaktør/medredaktør	7	–	3
Artikler i tidsskrifter/antologier			
Vitenskapelige artikler	44	32	37
Anmeldelser/debatt/bok-kronikk	4	8	4
Populærvitenskapelige artikler	25	33	30
Herav: Artikler på engelsk/fransk/tysk	26	20	28
ISF-publikasjoner			
Rapporter	15	19	6
Herav: Rapporter på engelsk	2	3	2

Vitenskapelige artikler i 1999 er korrigert fra 46 til 44.

Tabell 3 inneholder en oversikt over instituttets vitenskapelige publikasjoner i 2001 sammenliknet med 1999 og 2000.

Oversikten er med hensikt gjort restriktiv. Den omfatter langt fra hele publikasjonslisten. Her er bare tatt med arbeider av forskere som har ansettelse ved ISF og som er knyttet til instituttet på mer enn halv tid.

Statistikken dekker arbeider trykt i regulære tidsskrifter eller antologier, samt bøker utgitt på anerkjente fagbokforlag, ikke «grå publikasjoner», instituttserier eller konferanserapporter. Vitenskapelige artikler er fra anerkjente fagtidsskrifter med etablerte konsulentordninger, som f.eks. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, *Social Indicators Research* eller *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift*.

Populærvitenskapelige artikler har stått i fagtidsskifter som henvender seg til et allment publikum, som *Søkelys på arbeidsmarkedet* eller allmenne tidsskrifter som *Samtiden*.

8.6 Kongress-papers og -foredrag

- P 2001:1 Abrahamsen, Bente, *The Construction of Masculinity among Male Nurses*. Paper presentert på «Rethinking Gender, Work and Organization» International Conference, Keele University, United Kingdom, juni 2001.
- P 2001:2 Barth, Erling, Bernt Bratsberg og Oddbjørn Raaum, *Identifying immigrants earnings assimilation under changing macroeconomic conditions, Evidence from Norway*. Paper presentert på seminar på Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit (IZA), Bonn, februar 2001 og European Society of Population Economics konferanse i Athen, juni 2001.
- P 2001:3 Barth, Erling, *External Effects of Education?*. Paper presentert på Workshop on the skill needs and labour market dynamics. Wissenschaftszentrum Berlin (WZB), Berlin, november 2001.
- P 2001:4 Barth, Erling og Harald Dale-Olsen, *Elasticity of labour supply*. Paper presentert på CLS – SFI Conference on Employer and Employee Data, Århus School of Business, mars 2001 og på Comparative Analyses of Enterprise Data (CAED) konferansen i Århus i oktober, 2001.

- P 2001:5 Barth, Erling, Arnaud Chevalier, Gauthier Lanot, Marianne Røed og Josef Zweimüller, *Factor price insensitivity? Evidence from the market for higher education in Europe*. Paper presentert på European Association of Labour Economists (EALE) konferansen i Juvaskula, september 2001.
- P 2001:6 Berglund, Frode, *Partiidentifikasjon og idéologi*. Paper presentert på den 9. nasjonale fagkonferanse i statsvitenskap, Klækken og VoD-seminareet, Statsvetenskaplige Institutionen, Göteborg.
- P 2001:7 Bjørklund, Tor og Jo Saglie, *Velferdsstat og valenspolitikk: lokalvalget i 1999*. Paper lagt fram på Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, Klækken, 10.–12. januar 2001.
- P 2001:8 Borchgrevink, Tordis og Grete Brochmann, *Minority and Majority Rights. Multicultural Integration in a Power Perspective*. Paper presentert på «Power and Democracy in Multicultural Societies», Rosendal, 17.–20. mai 2001.
- P 2001:9 Brochmann, Grete, *Neither in nor out: The impact of EU asylum immigration policies in Norway and Switzerland*. Paper presentert på International Studies Association 41st Annual Convention. Chicago, 20.–24. februar 2001.
- P 2001:10 Brochmann, Grete, *Citizenship and immigration in Western Europe*. Paper til International Studies Association årskonferanse i Chicago, 20.–24. februar 2001. Harvard, Center for European Studies.

-
- P 2001:11 Brochmann, Grete, *Multicultural citizenship, national integration*. Paper til Aalborg University, Academy for Migration Studies in Denmark, Opening conference, august 2001.
- P 2001:12 Brochmann, Grete, *European Immigration Policies. Current traps*. Paper til Trieste University Summer-school, september 2001.
- P 2001:13 Brochmann, Grete, *Majority legitimacy. Multicultural integration in a power perspective*. Paper presentert på Amsterdam University, Conference in honor of Hans van Amersfort, oktober 2001.
- P 2001:14 Børing, Pål og Erling Barth, *Measurement Errors in Wage and Earnings Equations. Validity tests based on linked register and survey data from Norway*. Paper presentert på konferansen «2nd Nordic Workshop on the Economic Analysis of Linked Employer-Employee Data». Helsinki, Finland, 14.-15. desember.
- P 2001:15 Børing, Pål, *Modelling unemployment duration using a bivariate gamma distribution*. Paper presentert på konferansen «The Nordic Econometric Meeting». Danmark, mai 2001.
- P 2001:16 Børing, Pål, *Modelling unemployment duration using a bivariate gamma distribution*. Paper presentert på «The EALE conference». Finland, september 2001.

- P 2001:17 Dale-Olsen, Harald, *Paying More to Pay Less? – The Impact of Costs of Worker Turnover*. Paper presentert ved Employer/Employee data konferanse og ved CAED 2001, begge i Århus 2001 og ved seminarer på Tinbergen Institute, Amsterdam, og ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo.
- P 2001:18 Dale-Olsen, Harald, *The Impact of Institutional Agents on Job Creation and Destruction*. (tidligere tittel: Euroclerosis Revisited). Paper presentert ved ESEM2001 og EEA2001 i Lausanne 2001.
- P 2001:19 Ellingsæter, Anne Lise, *Politics of Time and the Restructuring of Gender Relations*. Paper til den 5th European Sociological Association Conference, 28. august–1. september 2001, Helsinki.
- P 2001:20 Ellingsæter, Anne Lise, *Public Time – Private Time: Some Norwegian Experiences from Family Policy Reform*. Paper til den internasjonale konferansen «Private and Professional Spheres: Towards a Reconstruction of Roles and Actions», 8–9. november 2001, Gembloux, Belgium.
- P 2001:21 Ellingsæter, Anne Lise, *Time to Care: Dilemmas of Gender, Work and Citizenship*. Paper presentert ved konferansen Pacific Sociological Association's Annual Meeting, San Francisco, 29. mars – 1. april 2001.
- P 2001:22 Ellis, Ingunn Opheim, *Spiller egenskaper ved kommunene noen rolle for valgdeltagelsen ved kommunevalg?*, (sammen med Tore Hansen og Anne Lise Fimreite. Paper til nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, januar 2001.

- P 2001:23 Engelstad, Fredrik, *Familedynamikk og maktforhold. En legmanns betraktninger*. Presentert på Makutredningens konferanse om terapi og makt, Leangkollen 5.-6. juni 2001. Trykt i *Fokus på familien*, 4/2001:226-242.
- P 2001:24 Engelstad, Fredrik, *Economic democracy – Does it make sense in the 21st Century?* Paper presentert ved den dansk-norske makutredningskonferansen, Vedbæk, 23.-24. august 2001.
- P 2001:25 Engelstad, Fredrik, *National literature, collective identity and political power. The emergence of national literature in Germany and Norway*. Paper til the 5th Conference of the European Sociological Association, Helsinki, 28-31. august 2001.
- P 2001:26 Engelstad, Fredrik, *Direct democracy, communication and power relations*. Paper presentert ved konferansen «Power and Communication in a Direct Democracy», Universitetet i Oslo, 9. november 2001.
- P 2001:27 Enjolras, Bernard, *Beyond economics, social change and general interest*, Paper til CIRIEC seminar «Plural Economy», Madrid, 2.-3. februar 2001. Manuskriptet kan fås hos forfatter.
- P 2001:28 Gullestad, Marianne, *Defending the white nation*. Paper presentert på the presidential symposium, «Initiating Cross-Atlantic Dialogues on Race and Culture in Anthropology». American Anthropological Association meetings in Washington DC, 28. november-2. desember 2001. Manuskriptet kan fås hos forfatter.

- P 2001:29 Gullestad, Marianne, *Innvandrere som 'matter out of place'*. Foredrag på seminaret «Fanden går i kloster», Universitetet i Bergen, 30.–31. mars 2001. Manuskriptet kan fås hos forfatter.
- P 2001:30 Hagelund, Anniken, *The importance of being good. Power and morality in Norwegian immigration politics*. Paper presentert på konferansen «Power and democracy in multicultural societies», Rosendal, 19. mai 2001.
- P 2001:31 Hagelund, Anniken, *Problematising Culture – Managing Diversity and Equality in Norwegian Immigration Politics*. Paper presentert på EUROFOR summer school «Management of Ethno-Cultural Diversity: A Transnational Perspective», Toscana, juli 2001.
- P 2001:32 Hagelund, Anniken, *The Politics of Immigration Control – Making Borders Good*. Paper presentert på ESA-konferanse, Helsinki, 30. august 2001.
- P 2001:33 Hagelund, Anniken, *A matter of decency? Immigration politics in Norway*. Paper presentert på Migration Research Seminar, University of Sussex, 28. februar 2001.
- P 2001:34 Hardoy, Inés, *Impact of multiple labour market programmes on multiple outcomes: The case of Norwegian youth programmes*. Paper presentert på EEA, Lausanne, 29. august–1. september 2001 og på «Labour economics and policy education», workshop med J.D. Angrist, Uppsala, 26.–29. mars 2001. Manuskriptet kan fås hos forfatter.

- P 2001:35 Klausen, Trond Beldo, *Elitens sosiale bakgrunn*. Presentasjon på felleskonferanse for den norske og den danske Maktutredningen, Vedbæk, 23. – 24. august 2001. Manuskriptet kan fås hos forfatter.
- P 2001:36 Krogstad, Anne, *From Chop Suey to Sushi, Champagne and VIP Lounge. Culinary Entrepreneurship through two Generations*. Paper presentert på Norsk antropologisk årsmøte, Bergen 11.–13. mai 2001.
- P 2001:37 Lange, Even, *Have your cake and eat it too. National policy and private interest in a small open economy: The case of Norway*. (med Helge Pharo). Paper til konferansen «Globalisation vs. De-globalisation – The impact on the Economic Policy and Performance of Small European Countries», Zurich, 16.–17. mars 2001.
- P 2001:38 Lange, Even, *Norsk økonomisk historie de siste 25 år*. Foredrag på Nordisk historikermøte i Århus, 9. – 13. august 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:39 Lidén, Hilde, *Frivillige organisasjoner og integrering i et pluralistisk Norge*. Paper presentert på Årskonferansen «Globale nettverk – lokale virkeligheter», Bergen, 11.05.–13.05. 2001.
- P 2001:40 Lidén, Hilde, *Growing up in multicultural neighbourhoods in Oslo*. Paper presentert på seminaret, «Children, Generation and Place: Cross-Cultural Approaches to an Anthropology of Children». Workshop, København, 19.–20. mai 2001.

- P 2001:41 Lidén, Hilde, *Innvandrerorganisasjoner og integrering*. Paper presentert på «Frivillighedens forskjellige ansigter». Nordisk forskerkonferanse. København, 25.–27. oktober 2001.
- P 2001:42 Lidén, Hilde, *Om barndom som prisme for samfunnsendring*. Innlegg på Skjervheimseminaret, «Barndom i endring», 27.–30. september 2001.
- P 2001:43 Rogstad, Jon, *Minority elites and their channels to influence*. Paper presentert på «Power and Democracy in Multicultural Societies». Rosendal, 17–20 mai 2001.
- P 2001:44 Saglie, Jo, *Normalisering eller ny epoke? EU-saken og det norske partisystemet*. Paper lagt fram på Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, Klækken. 10.–12. januar 2001.
- P 2001:45 (Saglie, Jo) Knut Heidar og Jo Saglie, *A Decline of Party Activity? Intra-Party Participation in Norway 1991–2000*. Paper lagt fram på «The 1st ECPR General Conference». Canterbury, 6.–10. september 2001.
- P 2001:46 (Saglie, Jo) Knut Heidar og Jo Saglie, *Predestined Parties? Organizational Change in Norwegian Political Parties*. Paper lagt fram i arbeidsgruppa «The Causes and Consequences of Organisational Innovation in European Political Parties», ECPR Joint Sessions of Workshops. Grenoble, 6.–11. april 2001.
- P 2001:47 Seippel, Ørnulf, *Sport, Community Structures and Social Integration: The Case of Norwegian Voluntary Organizations*. Paper for the 6th Annual Congress of, the European College of Sport Science. Cologne, 24–28. juli 2001.

- P 2001:48 Seippel, Ørnulf, *Nature, Aesthetics & Politics: Between Postmodern Sociologies and Modern Aesthetics of Nature*. Paper for the ISA RC24 Conference Seippel, Ørnulf, «New Nature, New Cultures, New Technologies», 5.–7. juli 2001. Cambridge, UK: Fitzwilliam College.
- P 2001:49 Seippel, Ørnulf, *The Meanings of Sport: Joy, Health, Beauty or Community?* Paper for the 5th Conference of the European Sociological Association, «Visions and Divisions», Research Network Environment and Society. Helsinki, 28. august–1. september 2001.
- P 2001:50 Sejersted, Francis, *Telia-Telenor-saken i historisk perspektiv*. Voksenåsen, 15. februar 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:51 Sejersted, Francis, *Idyllen revisited. Om fellesskap og frihet*. HIFO-seminaret, Sogndal, 27. april 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:52 Sivesind, Karl Henrik, *Frivillighetens økonomi. Frivillig innsats i det moderne og globaliserte samfunn*. Paper lagt frem på konferansen for å markere FN's frivillighetsår. Arrangert av Arbeids og administrasjonsdepartementet, Kulturdepartementet, Sosial og helsedepartementet, Utenriksdepartementet og FN-sambandet, 26–27 januar 2001. Oslo: Rica Sjølyst.
- P 2001:53 Sivesind, Karl Henrik, *Is There a Social Democratic Model? The Nonprofit Sectors in Sweden, Finland, and Norway in Comparison with other Western European Countries*. Nordisk forskerkonferanse om «Den frivillige sektor i Norden», København 25.–27. oktober 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.

- P 2001:54 Sivesind, Karl Henrik, *Er frivillig arbeid nyttig på arbeidsmarkedet?* Foredrag holdt ved konferansen «Realkompetanse og barne- og ungdomsorganisasjonene» arrangert av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Norrøna hotell, Oslo, 23. november 2001.
- P 2001:55 Skjørten, Kristin, *Domestic Violence in Norway*. Paper presentert på Cost A 18 – Working group. Paris, 12. oktober 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:56 P 2001:1 Slagstad, Rune, *Norsk kroppskultur fra Finse til Frogner*. Forelesning ved semesteråpning, Norges Idrettshøyskole, 29. august 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:57 Slagstad, Rune, *Læreren som samfunnsoppdrager*. Foredrag i anledning 175-årsmarkeringen for Norges eldste lærerutdanning, Høgskolen i Tromsø, 26. november 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:58 Sollund, Ragnhild, *Rethinking Gender, Work and Organization*. Paper lagt frem på Keele University, England, 27.–29. juni 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:59 Thoresen, Hilde, *Skillelinjer på den kommunale arena. Er høyre-venstre akse synlig i lokalpolitikken?* Paper lagt frem på Nasjonal fagkonferanse i statsvitenskap, Klækken, 10.–12. januar 2001.

- P 2001:60 (Torp, Hege) Oddbjørn Raaum, Hege Torp og Tao Zhang, *Business cycles and the impact of labour market programmes*. Manuskript presentert på Labour Market Workshop 19.–20. oktober 2001. Norges forskningsråd, Oslo.
- P 2001:61 Ulseth, Anne-Lene Bakken, *Gender and training: who trains where and why?* Paper presentert på Europeisk sosiologkonferanse i Helsingfors, 31. august 2001. Manus tilgjengelig fra forfatter.
- P 2001:62 Aardal, Bernt og Henrik Oscarsson: *The Myth of Increasing Personalization of Politics. Party leader effects on party choice in Sweden and Norway 1979-1998*. Paper presentert på Den 9. nasjonale fagkonferansen i statsvitenskap, Klækken, 10.–12. januar 2001.

8.7 Kronikker og avisartikler

- K 2001:1 Engelstad, Fredrik, «Det knaker i maktens byggverk», *Dagbladet* 24.12.
- K 2001:2 Engelstad, Fredrik, «Ligger makten på Aker brygge?». *Dagsavisen* 6.12.
- K 2001:3 Gullestad, Marianne, «Hverdagsrasisme». *Aftenposten*, signert 14. 02.
- K 2001:4 Gullestad, Marianne, «Likhetens grenser». *Aftenposten*, signert 23. 02.
- K 2001:5 Gullestad, Marianne, «Et felles kjøkkenbord for hele byen». I: *Café Ni Muser 1991–2001*. Trondheim: Café Ni Muser.

- K 2001:6 Gullestad, Marianne, «Mine intellektuelle helter». *Arr*, 2000, 12(4):12.
- K 2001:7 Langeland, Nils Rune, «Det nye herrefolket», *Dagbladet Magasinet*, 06.01.
- K 2001:8 Langeland, Nils Rune, «Helvete på jord», *Dagbladet Magasinet*, 10.02.
- K 2001:9 Langeland, Nils Rune, «Kvitt søppel», *Dagbladet Magasinet*, 24.3.
- K 2001:10 Langeland, Nils Rune, «Dei døde er stille», *Dagbladet Magasinet*, 05.05.
- K 2001:11 Langeland, Nils Rune, «RESPONS», *Dagbladet Magasinet*, 19.05.
- K 2001:12 Langeland, Nils Rune, «Å handle riktig», *Dagbladet Magasinet*, 23.06.
- K 2001:13 Langeland, Nils Rune, «Oslo er eit erotisk paradys for unge kvinner. Kvinneparadiset», *Dagbladet Magasinet*, 22.09.
- K 2001:14 Langeland, Nils Rune, «I bakgatane på Grünerløkka sluttar og byrjar norsk historie. Dei første og dei siste», *Dagbladet Magasinet*, 28.07.
- K 2001:15 Langeland, Nils Rune, «Den avmechtige fienden er farlegast av alle. Den kvite mann», *Dagbladet Magasinet*, 13.10.

-
- K 2001:16 Langeland, Nils Rune, «Ei feberheit blodtåke», *Dagbladet Magasinet*, 10.11.
- K 2001:17 Langeland, Nils Rune, Politikk i dag handlar om vår eiga mistru til oss sjølve. Nytt på nytt. *Dagbladet Magasinet*, 1.12.
- K 2001:18 Rogstad, Jon, «Tapt uskyld?», *Dagsavisen* 8. februar.
- K 2001:19 Rogstad, Jon, «Hverdagsrasisme og rollemodeller» *Verdens Gang*, 20. februar.
- K 2001:20 Rogstad, Jon, «Hotell med særklasse». *Hotell og restaurantarbeideren*, 3/2001.
- K 2001:21 Rogstad, Jon, «Fra ammerom til bønnenrom». *Hotell og restaurantarbeideren*, 4/2001.
- K 2001:22 Sandmo, Erling, «Det gode forsyn», *Dagbladet Magasinet*, 13.01.
- K 2001:23 Sandmo, Erling, «En smule om Smith», *Dagbladet Magasinet*, 30.01.
- K 2001:24 Sandmo, Erling, «Ikke akkurat», *Dagbladet Magasinet*, 06.02.
- K 2001:25 Sandmo, Erling, «Tann for tunge», *Dagbladet Magasinet*, 17.02.
- K 2001:26 Sandmo, Erling, «Parallele liv», *Dagbladet Magasinet*, 17.03.
- K 2001:27 Sandmo, Erling, «Makten og æren», *Dagbladet Magasinet*, 14.04.

- K 2001:28 Sandmo, Erling, «Verden er i orden», *Dagbladet Magasinet*, 12.05.
- K 2001:29 Sandmo, Erling, «En merkevare i Grotten», *Dagbladet Magasinet* 20.06.
- K 2001:30 Sandmo, Erling, «Seieren følger våre faner», *Dagbladet Magasinet*, 30.06.
- K 2001:31 Sandmo, Erling, «Gamle bilder trekker oss til seg. De er fulle av forgangne framtider. Femte vegg», *Dagbladet Magasinet*, 01.09.
- K 2001:32 Sandmo, Erling, «Sanne forbrytelser», *Dagbladet Magasinet*, 27.10.
- K 2001:33 Sandmo, Erling, «Etter 11. september skal kunsten bli politisk, meldes det. Og jeg som trodde den var det allerede. Kunstneres krig», *Dagbladet Magasinet*, 8.12.
- K 2001:34 Slagstad, Rune, «Den idéhistoriske revisjonismen», *Aftenposten*, 02.09.
- K 2001:35 Slagstad, Rune, «Striden om idéhistorien», *Aftenposten*, 23.09.

Konferanser og seminarer

ISF var i 2001 ansvarlig for gjennomføringen av følgende konferanser og seminarer med norske og utenlandske deltakere

9.1 Konferanser

Power and Democracy in Multicultural Societies

Faglig ansvarlig: Grete Brochmann

Rosendal, 17.–20. mai

Finansiering: IMER og Maktutredningen.

Rasisme

Faglig ansvarlig: Grete Brochmann

Munthes gate 31, 10. oktober kl. 9.30–13.00

Finansiering: ISF

Velferdsstat og hverdagsliv- kontinuiteter og brudd

Faglig ansvarlig: Anne Lise Ellingsæter og Arnlaug Leira

Munthes gate 31, 15.–16. november

Finansiering: NFR, Velferdsprogrammet.

Det nordiske dagpengeprosjektet

Faglig ansvarlig: Hege Torp

Munthes gate 31, 29.–30. november

Finansiering: NOS-S, NMR.

9.2 Sesjoner ved faglige konferanser

American Anthropological Association (AAA)

Presidential symposium: Racism in Europe?

Faglig ansvarlig: Marianne Gullestad (sammen med Peter Hervik)
Washington DC, 28. november–2. desember.

Epistemologiske grenseproblemer

Sesjon ved Norsk antropologisk årskonferanse

Faglig ansvarlig: Anne Krogstad

Bergen, 11.–13. mai.

9.3 Instituttseminar

I løpet av året ble det arrangert ett instituttseminar med innledere utenfra, hvor instituttets ansatte og inviterte gjester deltok. Formålet er formidling av faglig relevant stoff på tvers av faggrenser i en uformell atmosfære. Seminarvirksomheten bidrar også til at instituttet opprettholder kontakten med andre samfunnsvitenskapelige forskningsmiljøer. En seminarkomité bestående av Marianne Gullestad, Even Lange og Hilde Thoresen har i 2001 vært ansvarlige for programmet.

Norsk idéhistorie, hva er nå det?

23. oktober 2001 kl. 19.00, Munthes gate 31

Innledning: Hans Fredrik Dahl

Kommentarer: Rune Slagstad

9.4 Vilhelm Aubert Memorial Lecture

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo arrangerer instituttet årlig «Vilhelm Aubert Memorial Lecture». Forelesningen i år ble avlyst. På grunn av

omstendighetene i USA kom ikke Professor Neil J. Smelser ut av landet, så forelesningene 13. og 14. september måtte avlyses.

9.5 Arvid Brodersen-forelesning

Fra 1998 har P.M. Røwdes stiftelse årlig holdt en åpen forelesning for å hedre Arvid Brodersen og P.M. Røwdes. Årets forelesning ble arrangert 22. november ved Institutt for samfunnsforskning.

God industriell ledelse – hva skal til?

Foredrag ved Jens P. Heyerdahl d.y.

Formidling

Forskningsformidlingen ved instituttet er omfattende og variert, og har også som hensikt å profilere ISF som forskningsinstitusjon, med vekt på både grunnforskning og anvendt forskning. På denne måten ønsker instituttet å bidra til økt kontakt og samarbeid med andre forskningsmiljøer og med offentlig forvaltning, arbeids- og næringsliv.

Formidlingen skjer gjennom instituttrapporter, bøker, tidsskriftartikler, artikler i antologier og innlegg på vitenskapelige konferanser. Formidling av forskningsresultatene til oppdragsgiverne gjøres i hovedsak i form av rapporter eller artikler, men også gjennom foredrag, seminarer og egne avisinnlegg. I tillegg kommer den formidlingen som skjer gjennom undervisning og veiledning av studenter og stipendiater. Fullstendig oversikt over rapporter utgitt av instituttet, artikler, bøker og konferansebidrag er gitt i kapittel 8.

10.1 Tidsskrifter

Tidsskrift for samfunnsforskning ble startet av instituttet i 1960. Det gis ut fire ganger årlig av Universitetsforlaget med støtte fra Norges forskningsråd. Hovedvekten legges på originalartikler av norske forskere basert på empiriske undersøkelser. Ved siden av å gjenspeile mangfoldet i norsk samfunnsforskning gir tidsskriftet også plass for utdyping.

Tidsskriftet publiserer bokanmeldelser, debattstoff, oversiktsartikler og forskningspolitiske innlegg. Tidsskriftet kom i 2001 med 4 hefter.

Geir Høgsnes har i 2001 vært ansvarlig redaktør med Trygve Gulbrandsen, Anne Krogstad og Hanne Marthe Narud som medredaktører. Ingebjørg Wesche har vært redaksjonssekretær. Redaksjonsrådet består av 10 medlemmer og er tverrfaglig sammensatt med representanter fra ulike forskningsmiljøer. Abonnement på *Tidsskrift for samfunnsforskning* tegnes gjennom Universitetsforlaget.

Søkelys på arbeidsmarkedet ble startet i 1984 og kommer med to hefter i året. Tidsskriftet er populærvitenskapelig og presenterer forskningsbasert stoff om sysselsetting, arbeidsløshet, lønnsutvikling og arbeidsmiljø. Målgruppen er andre forskere, utredere, saksbehandlere og beslutningstakere innenfor forvaltning, arbeidsmarkedsetaten og organisasjoner. *Søkelys på arbeidsmarkedet* gis ut av instituttet med støtte fra Kommunal- og regionaldepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Marianne Røed har vært redaktør for tidsskriftet i 2001. Øvrige redaksjonsmedlemmer har vært Erling Barth, Fredrik Engelstad, Trygve Gulbrandsen, Geir Høgsnes, Ragnhild Steen Jensen, Pål Schøne og Hege Torp. Hanna Marie Sørby Jensen har vært redaksjonssekretær.

Søkelys på arbeidsmarkedet trykkes i et opplag på 1200 eksemplarer, og distribueres av instituttet. Abonnement kan tegnes ved Institutt for samfunnsforskning.

Tidsskriftet *Nordic Journal of Political Economy*, med Erling Barth som ansvarlig redaktør, utgis av instituttet. Tidsskriftet kommer ut med to hefter i året. Det arrangeres årlige NOPEC-seminarer.

I samarbeid med Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo, redigerer ISF årboken *Comparative Social Research*, utgitt av JAI Press, Connecticut. Ragnhild Steen Jensen har vært redaksjonssekretær i 2001. Redaksjonsgruppe: Lars Mjøset, Fredrik Engelstad, Grete Brochmann, Arnlaug Leira,

Ragnvald Kalleberg, 2001-utgaven har tittelen: *The Comparative Study of Conscription in the Armed Forces*.

10.2 ISF-rapporter

Sluttresultater fra instituttets forskningsprosjekter blir vanligvis trykt i instituttets rapportserie (se kapittel 8.1). Rapporter og tidligere utgitte arbeidsnotater kan bestilles ved henvendelse til instituttet. I 2001 utga instituttet 6 rapporter. Salgsinntektene var noe lavere enn foregående år.

10.3 ISF Sammendrag

Sammendrag av rapporter samles i *ISF Sammendrag*, som utgis kvartalsvis. Heftene inneholder også sammendrag av bøker utgitt på forlag og artikler publisert i norske og utenlandske tidsskrifter og antologier. Målgruppen for sammendragsserien er mediene, offentlige myndigheter, organisasjoner og andre forskningsinstitusjoner. Abonnement på sammendragsserien er gratis og tegnes ved henvendelse til instituttet.

10.4 Hjemmesider på Internett

Instituttets hjemmesider på Internett har vært operative siden juni 1999. Her finnes oversikter over ansatte, deres arbeidsfelter, prosjekter i arbeid og bestillingslister for rapporter, samt en del generell informasjon om instituttet.

I løpet av våren 2002 lanseres nye hjemmesider. Samtidig skifter nettstedet navn og adresse til www.samfunnsforskning.no. Målet er at de nye sidene på en enkel og oversiktlig måte skal bidra til å gjøre instituttets forskning mer tilgjengelig for omverden. Som tidligere vil pressemeldinger og korte omtaler av nye rapporter og bøker legges ut fortløpende. Nytt vil blant annet være publikasjoner i fulltekst, fullstendig oversikt over pågående

forskningsprosjekter, samt en mer helhetlig presentasjon av instituttets ansatte og deres kompetanse.

10.5 Brukerkontakt

Forskerne ved ISF har jevnlig møter med oppdragsgivere og brukergrupper. Til dels har det vært uformelle samtaler i forbindelse med del rapportering fra prosjekter, til dels har brukerkontakten skjedd gjennom seminarer. Blant annet har det i tilknytning til arbeidet med tidsskriftet *Søkelys på arbeidsmarkedet* vært flere møter med oppdragsgiver.

Om lønnsdannelsen i Norge var tema for et seminar som ble arrangert 24. oktober for ledere og saksbehandlere i Arbeids- og administrasjonsdepartementet. ISFs forskere presenterte nye resultater fra prosjekter som gjøres på oppdrag fra AAD. Innleggene var ved Pål Schøne, Erling Barth, Pål Børing, Marianne Røed og Harald Dale-Olsen. Hege Torp var ansvarlig for seminaret.

Instituttets tradisjonelle *Sensommertreff* gikk av stabelen 22. august. Et bredt utvalg av brukere, oppdragsgivere og representanter fra andre forskningsinstitusjoner var invitert. Det faglige programmet tok opp temaer knyttet til Idretten i det moderne samfunn: Håkon Lorentzen innledet med temaet «Fra folkebevegelse til folk i bevegelse». Anne Lene Bakken Ulseth innlegg hadde tittelen: «Idrettsutøvere uten idrettslag – om kjønn og trening», Rune Slagstad «Idrettens pris» og Ørnulf Seippel «Mitt liv som idrettsforsker».

I tillegg til arrangementer i egen regi, opptrer instituttets forskere stadig på konferanser o.l. i regi av Norges forskningsråd, departementer og organisasjoner. Dette bidrar også til en betydelig kontaktflate med brukere og andre forskningsmiljøer.

10.6 Mediekontakt og formidling til allmennheten

Tidligere har ISF abonnert på presseklipp fra Observer Norge AS. Målingene viste omtrent det samme fra år til år, mellom 500 og 600 treff på instituttets navn. Våre egne, ukvalifiserte målinger, skulle tilsi at 2001 ikke skiller seg vesentlig fra tidligere år.

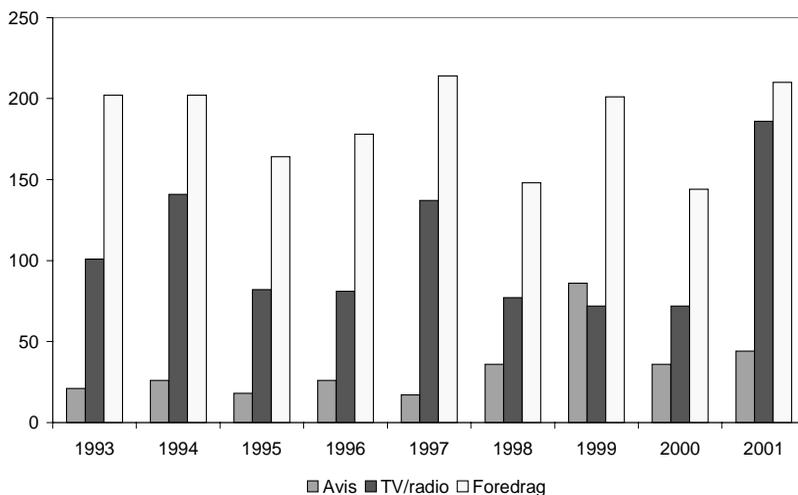
Tabell 4. viser selvrappotering av ansattes mediedeltagelse, og dokumenterer en forsiktig økning i antall avisinnlegg forfattet av egne forskere, mens innslag i radio og TV omtrent doubler seg i forhold til foregående år. Sistnevnte skyldes trolig Stortingsvalget i 2001, samt at én forsker (Erling Sandmo) har vært programleder på NRK P2.

Tabell 4. Allmennrettet formidling 1992/2001

	Snitt 1999– 2001	Antall 2001	Antall 2000	Antall 1999	Snitt per. 96–98	Snitt per. 93–95
Avisinnlegg og kronikker	55	44	36	86	26	22
Antall forskere	8	7	6	11	6	8
Innslag i radio og TV	86	186	72	72	98	108
Antall forskere	14	14	15	13	15	15

Forskerne deltar i den offentlige debatt og meningsdannelse også gjennom kronikker og egne innlegg i aviser. Flere av instituttets forskere har vært inviterte spaltister i de største avisene.

Figur 3. Formidling 1993–2001

10.7 Annen forskningsformidling

I tillegg til deltakelse på seminarer og konferanser driver forskerne utstrakt formidling rettet mot andre fagmiljøer og allmennheten, i form av innledninger og foredrag.

Tabell 5. Annen forskningsformidling i perioden 1993–2001

Snitt per. 99–2001	Antall 2001	Antall 2000	Antall 1999	Snitt per. 96–98	Snitt per. 93–95
185	210	144	201	180	170

Administrasjon og økonomi

11.1 Biblioteket

I tillegg til ISF betjener biblioteket forskere ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) samt eksterne biblioteker og brukere. Utlånet var i år 2001 på 8.900 publikasjoner (tidsskriftsartikler, bøker, rapporter, statistikk) og et tilsvarende antall lånefornyelser. Dette er en liten økning i forhold til året før. Antall utlån fra egen samling var 4.500, mens samlet antall fjernlån fra andre biblioteker var 4.400. Fjernlånet fordelte seg på omkring 2.200 bøker og 2.200 tidsskriftsartikler. 420 referanser måtte lånes inn fra biblioteker i utlandet. Nærmere 200 artikler ble kopiert for eksterne lånere.

Katalogen består nå av en database på 44.550 referanser. Av dette er omtrent 35.000 bøker, rapporter og statistiske publikasjoner. Resten er artikler i tidsskrifter og redigerte bøker. 1.300 bibliografiske referanser ble registrert i databasen i 2001. I tillegg ble en rekke tidsskriftshefter strekkode-registrert for utlån. Samlet antall abonnementer på tidsskrifter, aviser, nyhetsbrev, årbøker og andre periodika er ca. 350. Det totale antall hyllemeter er 1.120 fordelt på to avdelinger og tre magasiner.

Det ble utført et betydelig antall tematiske litteratursøkningsoppgaver etter ønsker fra forskere. I hovedsak blir CD-ROM- eller Internett-baserte informasjonskilder benyttet ved slik søking.

Bibliotekets avdeling i Munthesgate 29 ble bygget om i 2001. Ombyggingen har gitt bedre plassutnyttelse i avdelingen samt egne kontorer for de ansatte.

Av større innkjøp til biblioteket kan nevnes *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* på 26 bind.

11.2 IT-avdelingen

I tillegg til ISF betjener IT-avdelingen forskere ved Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA). Det har også i år vært lagt vekt på å videreutvikle fellestjenestene i lokalnettet, både når det gjelder maskin- og programvare, kapasiteten på internettforbindelsen og de individrettede brukerstøttefunksjonene. Det har vært lagt ned mye arbeid i å utvikle kompetanse på utvikling av enkle databaseløsninger.

11.3 Sekretariatsoppgaver

Instituttet har siden 1992 vært regnskapsfører for European Consortium for Sociological Research (ECSR).

Fra 1997 er Norsk sosiologforenings sekretariat/medlemsarkiv lagt til instituttet

11.4 Instituttets økonomi

Fra og med 1997 er grunnbevilgningen fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) overført til Norges forskningsråd (NFR). Grunnbevilgningen var i 2001 på kr. 6.139.000. Den langsiktige tendensen er at grunnbevilgningens andel av instituttets drift går ned.

Da Instituttgruppa for samfunnsforskning (ISAF) ble nedlagt ved årsskiftet 1998–1999 ble mesteparten av staben overført til ISF. Instituttet yter tjenester til NOVA etter samme retningslinjer som

for ISAF. Endringen har ført til at instituttets stab er blitt utvidet med 12 personer.

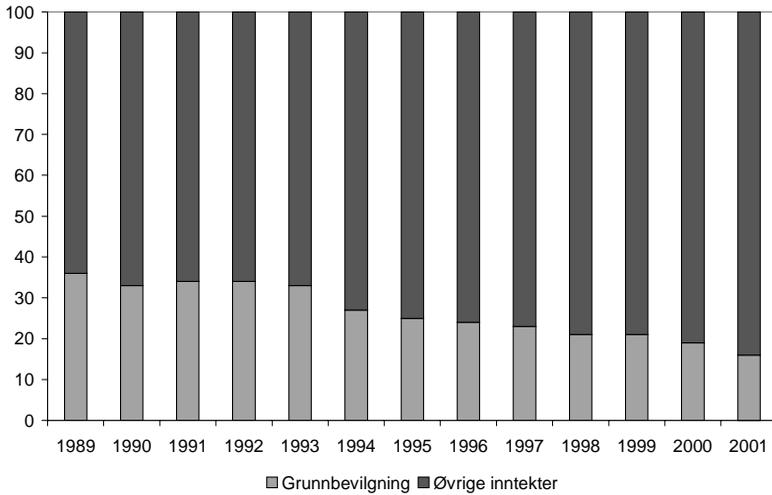
I tillegg til å dekke de tjenester ISAF tidligere dekket for ISF, brukes grunnbevilgningen til ca. 50% lønn til 5 forskningsledere, lønn til faglig kompetanseheving samt lønnsutgifter til Valgforskningsprosjektet som har status som strategisk instituttprogram (SIP). I tillegg fikk instituttet i 1999 et nytt treårig SIP innenfor programmet «Makt og arbeid – kjønn og ledelse».

Fra prosjektene får instituttet inntekter i form av overhead. I 2001 var de samlede overheadinntektene kr. 8.150.305,00. Overheadinntekten dekker lønn til administrasjonen, og andre nødvendige utgifter i forbindelse med driften av instituttet. Lønnsutgiftene til forskerstaben dekkes i det alt vesentlige via prosjektbevilgningene fra Norges forskningsråd, departementer og andre oppdragsgivere (tabell 6).

I forbindelse med utgivelsen av *Tidsskrift for samfunnsforskning* der ISF er ansvarlig for det redaksjonelle arbeidet, mottar instituttet et tilskott fra Norges forskningsråd. Tilskottet var i 2001 kr. 140.250,00,-.

Resultatregnskapet og balansen er vist på sidene 160 og 161. De baserer seg på revisorbekreftede regnskapstall for 2001. For sammenlikningens skyld er tall for 2000 tatt med.

Figur 2. Grunnbevilgningens andel av total virksomhet inkl. ISFs andel av bevilgningen til ISAF til 1998. Prosent

Tabell 6. Finansiering av virksomheten (1000 kroner)

Bevilgninger/oppdrag	2001	2000
Norges forskningsråd, grunnbevilgning	6.139	6.139
Overført fra NOVA	4.093	4.019
Norges forskningsråd, prosjekter	11.871	10.569
Departementer	7.488	7.071
Næringsliv	2.000	-
Interesseorganisasjoner	1.067	1.150
Utenlandske	424	529
Samarbeidsprosjekter med andre		
Forskningsinstitusjoner ¹	5.447	-
Andre	153	3.265
Publikasjoner/diverse	157	98
Overført til neste år	-	136
Sum	38.839	32.976

¹) I tidligere årsmeldinger inkludert i Andre.

11.5 Regnskap

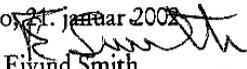
Resultatregnskap pr. 31.12.2001

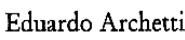
Driftsinntekter	2001	2000
Grunnbevilgning	6.139.000	6.139.000
Overført fra NOVA	4.093.052	3.833.009
Prosjekter	28.450.215	22.905.657
Andre inntekter	156.696	98.049
Sum inntekter	38.838.963	32.975.715
Utgifter		
Lønn, honorar, arb.avgift m.m., note 3, 4 og 5	25.368.482	21.432.360
Prosjekt- og driftskostnader, note 5	11.830.587	10.594.105
Ordinær avskrivning, note 2	647.908	517.035
Sum utgifter	37.846.977	32.543.500
<i>Driftsresultat</i>	<i>991.986</i>	<i>432.215</i>
Finansinntekter og finanskostnader		
Renteinntekter	876.776	757.116
Renteutgifter	-	-
<i>Sum finansielle poster</i>	<i>876.776</i>	<i>757.116</i>
<i>Årets resultat</i>	<i>1.868.762</i>	<i>1.189.331</i>
Anvendelse av årsresultat		
<i>Overført til egenkapital</i>	<i>1.868.762</i>	<i>1.189.331</i>

Balanse pr. 31.12. 2001

	2001	2000
<i>Egenkapital og gjeld</i>		
Egenkapital		
Driftsfond 1/1 2001	13.719.664	12.530.333
Årets overskudd	1.868.762	1.189.331
Sum egenkapital	15.588.426	13.719.664
Kortsiktig gjeld		
Forskuddstrekk, arb.giv.avgift, merverdiavgift m.m., note 5	2.499.446	1.783.170
Annen kortsiktig gjeld, note 5	2.829.479	2.312.462
Sum kortsiktig gjeld	5.328.925	4.095.632
<i>Sum egenkapital og gjeld</i>	<i>20.917.351</i>	<i>17.815.296</i>
<i>Eiendeler</i>		
Anleggsmidler		
Eiendom, note 2	5.237.500	5.380.000
IT-utstyr, note 2	648.000	695.000
Sum anleggsmidler	5.885.500	6.075.000
Omløpsmidler		
Fordringer		
Oppdragsgivere	4.394.002	135.662 ¹
Forskudd ansatte	117.418	102.490
Sum fordringer	4.511.420	238.152
Bankinnskudd		
Bank, post, note 1	10.520.431	11.502.144
Sum omløpsmidler	15.031.851	11.740.296
<i>Sum eiendeler</i>	<i>20.917.351</i>	<i>17.815.296</i>

Oslo, 21. januar 2002

Harald Dale-Olsen Eivind Smith Aarund Hylland
 Jon Elster
 Eduardo Archetti Fredrik Engelstad Grete Faremo
 Instituttleder

¹ I regnskapet for 2000 var beløpet ført opp under kortsiktig gjeld.

Regnskapsprinsipper og noter 2001

Regnskapsprinsipper

Generelt

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Regnskapet bygger på historisk kost-prinsipp.

Kostnader sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter kostnadene kan sammenstilles med. Regnskapet er satt opp og basert på fortsatt drift.

Klassifisering

Fordringer og gjeld klassifiseres som omløpsmidler/kortsiktig gjeld dersom de forfaller innen ett år. Øvrige eiendeler klassifiseres som anleggsmidler.

Inntektsføring av prosjekter

ISF inntektsfører prosjektmidler i samsvar med påløpte kostnader. Overskytende midler står som fordring eller gjeld i balansen.

Vurderingsregler

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr. 15.000,-.

Varige driftsmidler vurderes til historisk kost med fradrag for bedriftsøkonomiske avskrivninger. Avskrivninger baseres på en vurdering av driftmidlenes økonomiske og tekniske levetid. Stiftelsen benytter lineære avskrivninger for avskrivning av varige driftsmidler. Avskrivningssatsene er gjengitt i note.

Note nr. 1 – Bundne midler

Bundne skattetrekksmidler utgjør kr. 1.123.811,15.

Note 2 – Anleggsmidler	Bygg	IT	Inventar
Kostpris 1/1	5.662.500	2.247.639	66.368
Årets tilgang	-	458.408	-
Kostpris 31/12	5.662.500	2.706.047	66.368
Samlede avskrivninger	1.425.000	2.058.047	66.368
Kostpris tomt	1.000.000	-	-
<i>Bokført verdi 31/12</i>	<i>5.237.500</i>	<i>648.000</i>	<i>-</i>
<i>Årets avskrivning</i>	<i>142.500</i>	<i>505.408</i>	<i>-</i>

Årets avskrivning

Avskrivningssatsen på bygg er 2%, og på IT 33,33%.

Note nr. 3 – Antall ansatte

Antall ansatte har i 2001 vært 62.

Note nr. 4 – Ytelser til ledende personer m.v.

Lønn til daglig leder har i 2001 vært kr. 477.794,-. Styret har fått utbetalt en samlet godtgjørelse på kr. 45.000,-. Godtgjørelse til revisor har i 2001 vært kr. 59.617,37,-, som i sin helhet er utgifter til revisjon.

Note nr. 5 – Spesifisering av poster i resultatregnskapet

	2001	2000
Spes. 1: Lønn, honorar, arb.giv.avgift og merverdiavgift.		
Lønn og feriepenger	20.369.429	17.468.685
Arbeidsgiveravgift	3.396.339	2.834.166
Pensjonskostnad	1.462.363	1.028.509
Andre ytelser	140.351	101.000
Sum lønn, honorar, arb.giv.avgift og merverdiavgift	25.368.482	21.432.360
Spes. 2: Prosjekt- og driftskostnader		
Spesielle prosjektkostnader	890.730	2.253.097
Faglige reiser	1.174.987	1.085.536
Seminarer	232.360	370.543
Maskiner, inventar, utstyr	321.442	115.603
Transport og annonser	33.755	27.599
Velferd, representasjon, helsetjenester og forsikring	299.054	277.522
Kjøp av datamateriale	4.117.924	1.890.912
Kjøp av tjenester fra NOVA	673.717	546.666
Trykking	768.496	1.010.615
Porto og telefon	486.640	546.009
Tidsskrifter, bøker, CD/rom og artikkelkopier	1.027.515	933.925
IT-vedlikehold, programvare og nettverkkostnader	577.895	361.055
Kantina, drift	53.221	57.004
Kopiering og rekvisita	750.212	683.225
Eiendom	394.900	333.930
Diverse utgifter	27.739	100.864
Sum prosjekt- og driftskostnader	11.830.587	10.594.105
Spes. 3: Forskuddstrekk		
Arbeidsgiveravgift, Statens pensjonskasse og merverdiavgift		
Forskuddstrekk	1.123.811	894.747
Arbeidsgiveravgift	591.711	501.980
Statens pensjonskasse	703.438	386.443
Merverdiavgift	80.486	
Sum forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, Statens pensjonskasse og merverdiavgift	2.499.446	1.783.170
<i>Spes. 4: Annen kortsiktig gjeld</i>		
Påløpte feriepenger	2.735.416	2.179.507
Påløpte kostnader	94.063	132.955
Sum annen kortsiktig gjeld	2.829.479	2.312.462

Kommentarer til regnskapet

Årlig avskrivninger

Munthes gate 31 ble bygget i 1960, og er i meget god stand. Ut fra dette er antatt levetid fra 1992 på 40 år. Årlig avskrivning blir ut fra dette kr. 142.500 pr. år. Ordinære avskrivninger av IT-utstyr og inventar er på i alt kr. 505.408,-. (Se note 2 i balansen).

Anvendelse av årsresultatet

Årets overskudd er overført til instituttets driftsfond.

Summary in English

12.1 A Short Presentation

The Institute for Social Research (ISF) is an independent foundation whose primary objectives are:

- To contribute knowledge about and understanding of social structures and social change
- To help develop skills and methods for analyzing social conditions

Ever since its foundation in 1950, the institute has been multidisciplinary in its orientation, today comprising research within all of the social sciences, as well as history. Today ISF provides one of the few social science fora, outside the universities, which has not limited itself to the study of one single sector of society.

The institute's history and current position in social research bear witness to its desire to avoid drawing sharp distinctions between basic and applied research. Both types of research are carried on in the same environment. We also cooperate with the University of Oslo on research projects and post-graduate education.

In recent years much emphasis has been placed on establishing contacts with ministries and unions, both to communicate

research findings and to identify sound research needs. This type of contact is time-consuming, yet it is encouraging to experience the growing understanding of what social research can contribute and what its limitations are.

12.2 Publications

Report Series

The Report Series consists mainly of final results from completed research projects. Individual copies can be ordered directly from the Institute. It is also possible to subscribe to this series. Work by institute researchers is also frequently published through other well-established channels – i.e. journals, in anthologies, or as monographs.

Journal of Social Research

In 1960, the Institute established the *Tidsskrift for samfunnsforskning* (*Journal of Social Research*). The journal is published by Universitetsforlaget (Norwegian University Press). Aside from original articles by Norwegian researchers often based on empirical studies, the journal contains book reviews, debates on current issues, review articles and articles on research policy. Issues on special themes are also published.

Focus on the Labour Market

Autumn 1984 saw the start of a new periodical, *Søkelys på arbeidsmarkedet* (*Focus on the Labour Market*). It is published biannually by the institute with financial support from the Ministry of Government and Administration and the Ministry of Local Government and Labour.

This periodical is intended as a supplement to existing publications on the labour market and labour research, and the Institute hopes it will make research findings available to a wider

circle of readers. Subscriptions to *Søkelys på arbeidsmarkedet* and single issues may be obtained directly from the Institute.

Comparative Social Research

Editorial board: F. Engelstad, Institute for Social Research, L. Mjøset, Department of Sociology and Human Geography, University of Oslo, A. Leira Department of Sociology and Human Geography, University of Oslo, G. Brochmann, Institute for Social Research, R. Kalleberg, Department of Sociology and Human Geography.

Despite the growing awareness of globalization, the main bulk of empirical work in the social sciences remains within the frames of what Stein Rokkan termed «national empiricism». The yearbook *Comparative Social Research* aims at furthering the international orientation in the social sciences. Each volume is concentrated on a specific topic, mostly of substantive, but also of methodological character. As a rule, the articles presents two or more cases for comparison, be they nations, regions, organizations, or social units at different points of time. The themes of the most recent volumes have been comparative studies of universities, family policies and regional cultures. The 2001 volume title is: *The Comparative Study of Conscription in the Armed Forces*. Forthcoming volumes 2002-2003 will include studies of power and culture, and power relations and citizenship in multicultural societies.

Elsevier Science publishes the Yearbook.

The Nordic Journal of Political Economy

The Nordic Journal of Political Economy (NOPEC) is published twice a year. The editors welcome submissions from all areas of economics and social science. Submissions are subject to a standard referee process. The journal publishes articles that are relevant to political and normative issues, survey papers for a general audience of economists and social scientists, inter-disciplinary papers as well

as empirical research from the Nordic countries. The editors of the journal organise annual conferences.

12.3 Projects in Progress 2001

The Institute for Social Research conducted a total of 72 research projects in 2001. Most of these projects can be grouped under five main research areas:

- Employment and Working Conditions
- Gender and Society
- Welfare State and Civil Society
- Political Institutions, Voting and Public Opinion
- International Migration, Integration and Ethnic Relations
- Power- and Democracy

There is often close cooperation between projects in the five areas, and none can be said to constitute a single uniform research programme. The institute strives to achieve a reasonable balance between the integration of single projects into comprehensive research programmes, and a willingness to conduct research off the beaten track. Research is not limited to the five areas listed above, but also comprises several projects which cannot be classified in any of these main areas.

● Employment and Working Conditions

Actual and Preferred Working Hours. National Report on Norway

Research Director Hege Torp
Senior Researcher Erling Barth

No Borders for whom? Scandinavian Skill Migration 1980–1997

Senior Researcher Marianne Røed

Wage Differences Between Educated Groups

Senior Researcher Erling Barth

Senior Researcher Marianne Røed

Closing of the Gender pay gap

Research Director Hege Torp

Research Fellow Marianne Røed

Senior Researcher Marianne Røed

Bargaining Systems and Wage Differentials

Senior Researcher Erling Barth

Research Fellow Pål Schøne

Relative Wages

Senior Researcher Geir Høgnes

Gender Differences in Additional Wage Components

Research Fellow Harald Dale–Olsen.

Mobility and Relative Wages in Public and Private Sector

Senior Researcher Erling Barth

Senior Researcher Pål Schøne

Unemployment Benefit Systems and Labour Market Behaviour in the Nordic Countries

Research Director Hege Torp

The Significance of Business Cycles on the Impact of Labour Market Programmes

Research Director Hege Torp

Training and Flexible Work Organisation – Possible Effects on Sickness Absence and Turnover

Research Fellow Pål Schøne

Evaluation of Youth-Oriented Job-Training Programmes

Research Fellow Inés Hardoy

Labour Flows and the Wage Structure

Senior Researcher Erling Barth

Research Fellow Harald Dale- Olsen

Research Fellow Pål Børing

Selection to Labour Market Programmes

Research Director Hege Torp

Labor Market Participation Among Women with Children Above Pre-School Age

Senior Researcher Bente Abrahamsen

Public Funding and Private Returns to Education (PURE)

Senior Researcher Erling Barth

Research Fellow Marianne Røed

Business Cycles and Income Assimilation of Immigrants

Senior Researcher Erling Barth

Return to Human Capital – A Firm Level Analysis

Senior Researcher Erling Barth

Research Fellow Pål Schøne

The Employer – Employee Relationship: The Creation and Destruction of Jobs

Research Fellow Harald Dale–Olsen

Evaluation of Youth-Oriented Job-Training Programmes

Research Fellow Inés Hardoy

Business Cycles and Income Assimilation of Immigrants

Senior Researcher Erling Barth

Economic Consequences of Ownership

Senior Researcher Trygve Gulbrandsen

Senior Researcher Forsker

Research Fellow Pål Schøne

*The Cash Benefit Scheme for Families with Small Children.**Impacts on Labour Supply*

Research Director Hege Torp

Senior Researcher Pål Schøne

● Gender and Society*Strategic Institute Program – Power, Work and Gender*

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Research Fellow Ragnhild Steen Jensen

Research Fellow Mari Teigen

Senior Researcher Aagoth Storvik

Women's Wage Work – New Forms of Power or Powerlessness

Research Fellow Ragnhild Steen Jensen

Management, Gender and Power

Senior Researcher Aagoth Elise Storvik

Gender, Competence and Institutional Autonomy

Research Fellow Mari Teigen

Means to Promote Gender Equality: Gender Quotas in Politics, Education and Working Life

Research Fellow Mari Teigen

Gender and Restructuring of Local Labour Markets

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Research Fellow Ragnhild Steen Jensen

Research Network: Welfare State: Continuity and End

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Professor Arnlaug Leira

Research Network: Gender at Work – New Relations, New Theories?

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Professor Jorun Solheim (AFI/SFK, UiO)

Time, Gender and Work

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Book Project: Power, Work and Gender in the Modern Labour Markets

Research Director Anne Lise Ellingsæter

Recruitment in the Public Sector

Senior Researcher Aagoth Elise Storvik

Why do so Few Women Apply for Top Positions in the Public Sector

Senior Researcher Aagoth Elise Storvik

Child Custody, Parenthood and the best for Children?

Senior Researcher Kristin Skjørten.

Leadership, Equal Rights and Manifesto

Senior Researcher Marit Hoel

● **Civil Society and Welfare State**

Civil Society: Integration and Exclusion

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Johns Hopkins' Comparative Nonprofit Sector Project

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Senior Researcher Karl Henrik Sivesind.

Volunteer Centers. Effects of Ownership on Activities

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Governmental Policies Towards Voluntary Sector

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

Integration in Voluntary Sports Organisations

Senior Researcher Ørnulf Seippel

Evaluation of Volunteer Centers Supported by The Ministry of Health and Social Affairs

Senior Researcher Hilde Lidén

Research Assistant Elizabeth Kloster

Property Forms, Market and Democracy in Sports

Senior Researcher Bernard Enjolras

Offentlig politikk og frivillig organisering i idretten

Senior Researcher Bernard Enjolras

Panel Studies of Norwegian Sports Associations

Senior Researcher Bernard Enjolras

Commercial Sport: Content, Organisations and Community

Research Director Håkon Wergeland Lorentzen

*Youth and Everyday Experience of Power and
Codetermination*

Senior Researcher Hilde Lidén

*The Modernization of Voluntary Associations for Children and
Youth*

Senior Researcher Karl Henrik Sivesind

Youth in Local Governance

Senior Researcher Hilde Lidén

Researcher Guro Ødegaard, NOVA

Local Justice

Institute Director Fredrik Engelstad

Research Director Hilde Lorentzen

Regimes in Athletics

Senior Researcher Rune Slagstad

Off Piste

Senior Researcher Ørnulf Seippel

Senior Researcher Jan-Paul Brekke

Sports in a New Society

Senior Researcher Ørnulf Seippel

● Political Institutions, Voting and Public Opinion

Electoral Research Project 1997–2004

Professor Henry Valen

Research Director Bernt Aardal

Senior Researcher Hanne Marthe Narud

Research Fellow Frode Berglund

Research Assistant Ingunn Opheim Ellis

Social Change and Party Development

Research Fellow Frode Berglund

Local Turnout

Research Director Bernt Aardal

Senior Researcher Tor Bjørklund

Research Assistant Ingunn Opheim Ellis

Senior Researcher Jo Saglie

Senior Researcher Per Stava

The End of Party Democracy?

Senior Researcher Jo Saglie

Image and Politics in the Nordic Countries

Senior Researcher Anne Krogstad

The History of the Supreme Court in Norway

Senior Researcher Erling Sandmo

Senior Researcher Nils Rune Langeland

The History of Violence

Senior Researcher Erling Sandmo

History of the Consumer Cooperatives

Professor Even Lange

Sweden/Norway 1905–2005

Professor Francis Sejersted

● **International Migration, Integration and Ethnic Relations**

Norwegian Immigration History

Research Director Grete Brochmann

Integration and Identity in Multicultural Nation-states

Senior Researcher Tordis Borchgrevink

The Real Test? Temporary Protection for Kosovoalbanian Refugees in Norway

Research Director Grete Brochmann

Research Fellow Jan Paul Brekke

Minority Elites and Paths to Power

Senior Researcher Jon Rogstad

Ethnic Business in Two Cities

Senior Researcher Anne Krogstad

Immigrant Women at the Labour Market

Research Fellow Ragnhild Sollund

Ethnic Business

Senior Researcher Anne Krogstad

*Arranged Marriage among Ethnic Minority Youth
– Negotiating Ethnicity and Gender*

Research Fellow Anja Bredal

Discourses on Immigration in Norway

Research Fellow Anniken Hagelund

Norway as a Multicultural Society

Senior Researcher Marianne Gullestad

● Power and Democracy

Power and Democracy

Professor Øyvind Østerud

Institute Director Fredrik Engelstad

Professor Siri Meyer

Professor Per Selle

Professor Hege Skjeie

Ownership in Norway

Institute Director Fredrik Engelstad

Senior Researcher Trygve Gulbrandsen

Social and Political Elites

Institute Director Fredrik Engelstad

Senior Researcher Trygve Gulbrandsen

Professor Øyvind Østerud

Professor Hege Skjeie

Research Assistant Trond Beldo Klausen

Norwegian leaders attitude towards environment and working standards when investing abroad

Research Assistant Trond Beldo Klausen

Power and Ethnic Minorities

Senior Researcher Grete Brochmann

Senior Researcher Tordis Borchgrevink

Senior Researcher Jon Rogstad

Gender Equality Policies and Gender Rhetoric k

Professor Hege Skjeie

Research Fellow Mari Teigen

Lobbyist about taxis and stock dividend

Research Assistant Hilde Thoresen